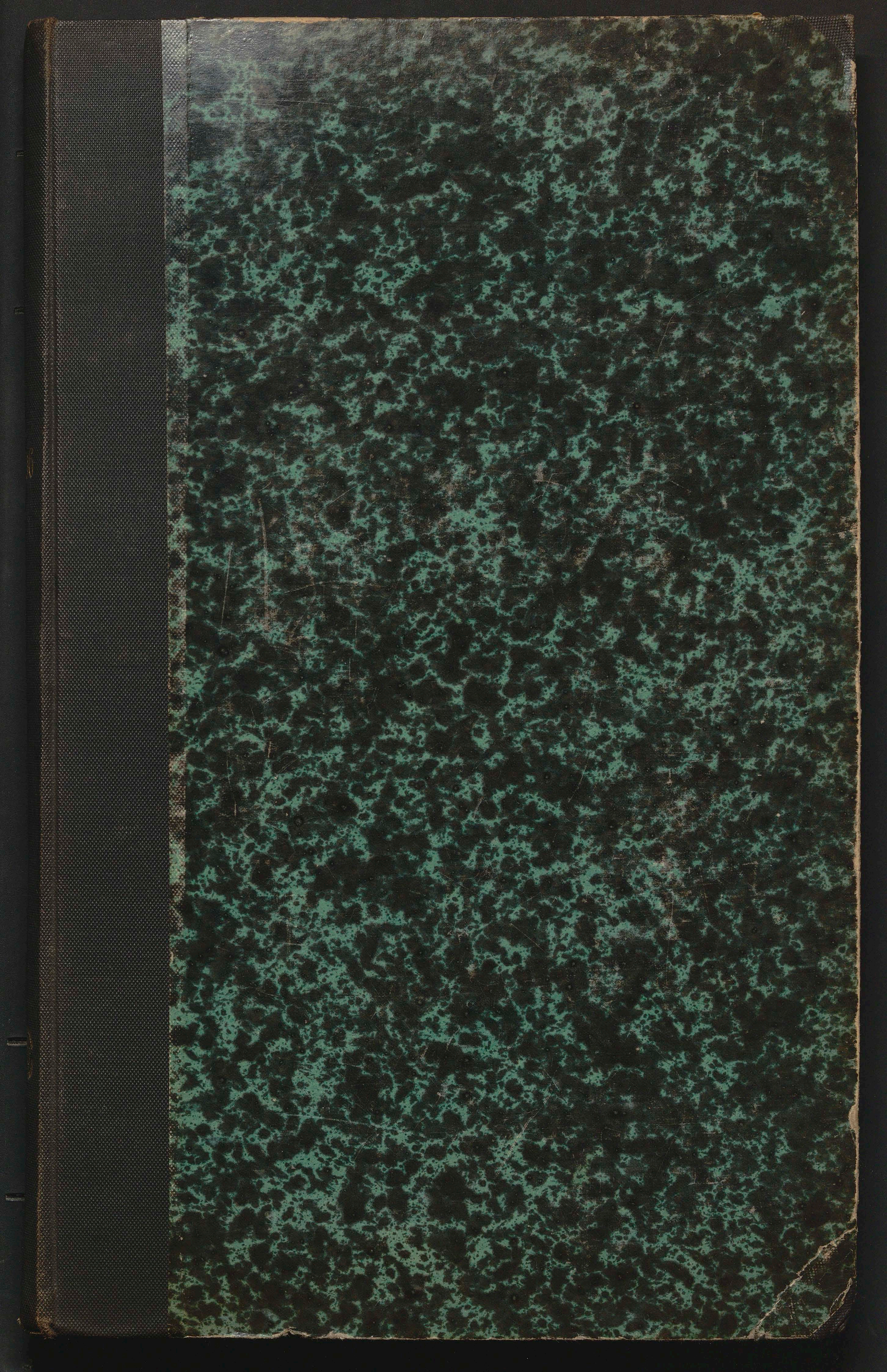
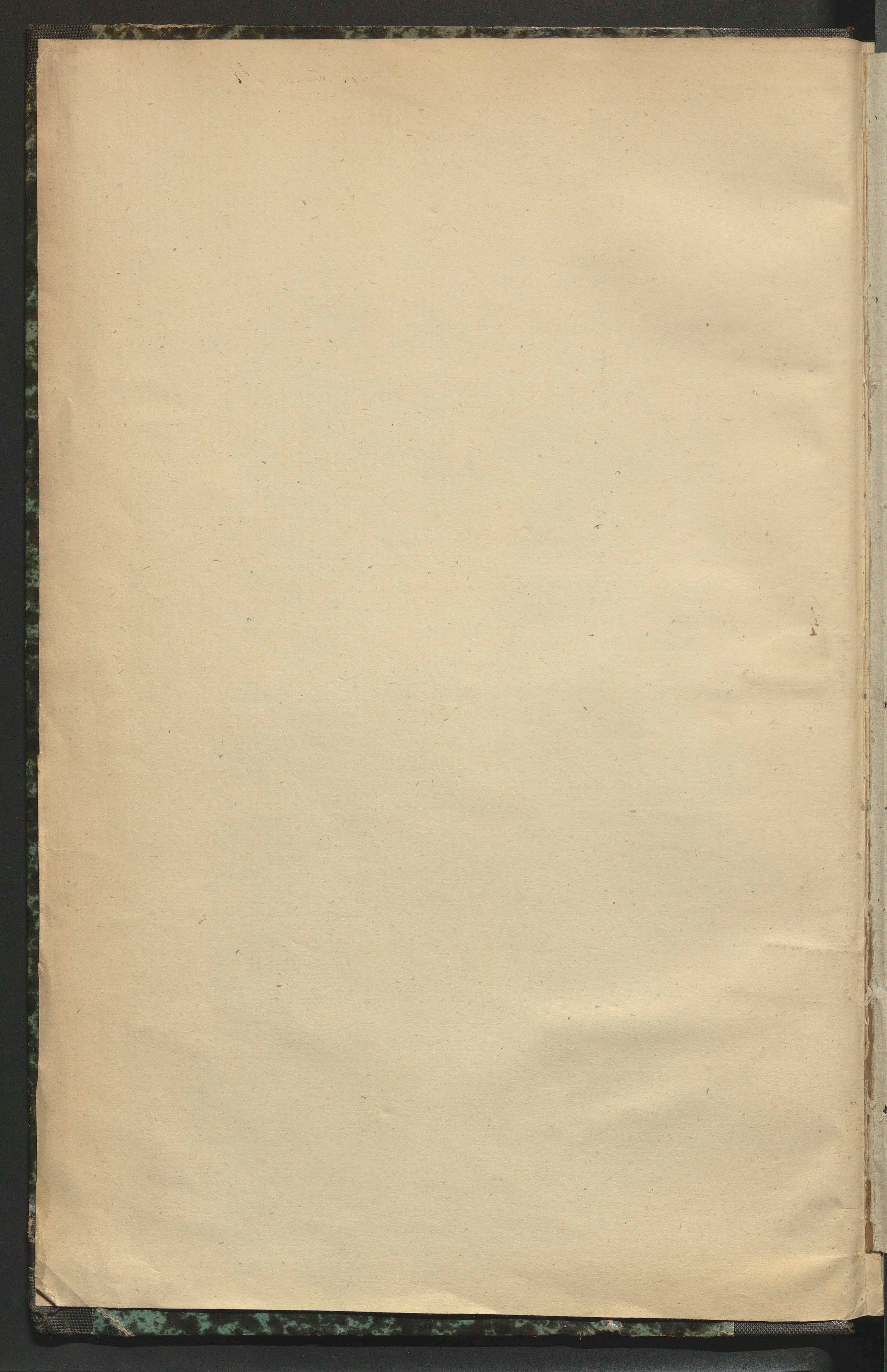

N. Inw. 4906 1

Kommitett
Dla przedsięwzięcia zaradczych środków ku oddaleniu wszelkiego rodzaju Kararny za wolą tkwiących morii w Powiatowym M. Kownie ustanowiony

No 97
Listopada 18. dnia 1830 roku
w M. Kownie.

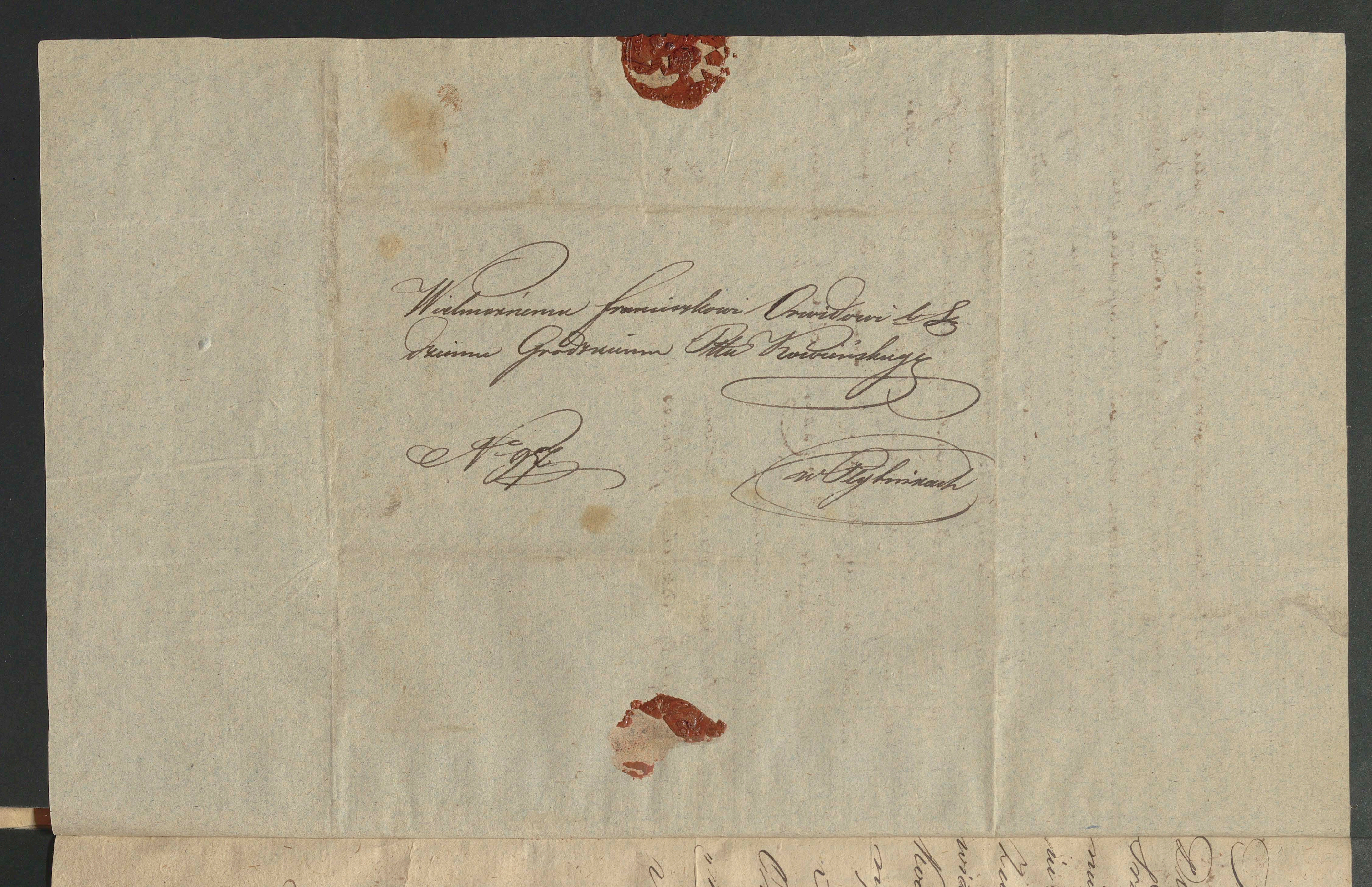
Wielmożnemu Franciszkowi Orwiłowi Sędziemu Grodzkiemu Powiatu Kowieńskiego

W tym Kommitecie po wysłuchaniu Expedycyi JW. Wileńskiego Cywilnego Gubernatora y Kawalera od 7 przeszł. No 25588 na Imię Kowieńskiego Powiatowego Marszałka nadesłanej, przez którą w dopełnieniu wyższych rozporządzeń poleca na wszystkich traktach kommunikacyjnych z Mohilewską y Guberniami gdzie są rozstanowione kwarantanny, naznaczyć deputatów, zatem aby ciż pp. Deputaci w razie transportu towarów, potrzebowali od przewożących świadectwa należnego, y dalszych dokumentów; po rozpatrzeniu których jeżeli okaże się że towary idą nie z tych miejsc gdzie panuie zaraza przy powrocie przewoźnikowi papierów, dawali y od siebie świadectwo o tem przekonywujące, a w razie jeżeli towary będą prowadzone z miejsc pod kwarantanną leżących y przewożący nie okażą świadectwa

z przebycia kwarantany, wtenczas zatrzymawszy
Się w tym momencie donosić mieyscowey policyi
y Jemu Do Gubernatorowi — Między czasem zobo-
wiązać tychże Deputatów aby oni Kupcom y prze-
iezdzaiącym naymnieyszego przyciśnienia y ztamow-
ia nierobili, a tylko po przeyrzeniu papierów y wydaniu
od Siebie Swiadectwa natychmiast uwalniali — pil-
nuiąc się prawideł uczciwości y wiedząc że za nay-
mnieysze uchybienie podpadaią naysroższey od-
powiedzi. Postanowiono Za Deputatów naznaczyć
y uprzeymie uznaie na takie kommunikacyjnych
zdolnieyszych Do 8 klassy wolodzki w Kumsyi zdro-
wia powiatowym w Mieście Kownie Lepewskiego Kreysa
Do których przedawszy od tego Kommitetu odniesienia
się zobowiązać o akuratnym y ścisłym wypełnieniu
powyższego — azeby zaś naznaczonemu w Mieście
Kownie Deputatowi ulżyć w czynności, przepisać
Mieyscowey Celney Kantorze izby Ona przysłała
Tez naysurowiey zakazującym w Tey wiedzy Strażnikom
okazującym przybywającego Do miasta w ten moment
donosić Deputatowi — Oraz aby przybywający z
roznych mieysc z paszportami ~~tez~~ y iadący nie jed-
nym traktem tez powinny zaś [illegible] różnymi
Drogami również przez Deputatów byli opatrzeni

w Świadectwa, y aby od nich potrzebowano iakowy od
przywożących Towary świadectwo z odbytey Kwaran
tanny, ieżeli z tych mieysc przybywaią, o tem przedpi-
sać od Kommitetu wszystkim Deputatom poparana
fiaś y w liczbie naznaczonych, ktorych w załączyć
w iednym exemplarzu druku z liczby odebranych
przy expedycyi JW. Cywilnego Gubernatora — aby zaś
Ich w tym przedmiocie potrzebowania były spełnio
ne, odnieść się Urzędow wyższego y do Kowieńskiey
Mieyskiey Policyi — O czem y JW. Cywilnemu Gu
bernatorowi donieść —

Marszałka Powiatu Kowieńskiego Zastępca
Sądu Grodzkiego Prezes Stodołkowicz

Wielmożnemu Franciszkowi Orwidowi b. Se-dziemu Grodzkiemu Ptu Kowieńskiego

N° 97

w Płytnicach

Kommitett. Dla przedsięwzięcia Srodkow ku oddaleniu wszelkiego rodzaiu zarazy - z woli Zwierzchności w Powiatowym Mieście Kownie ustanowiony.

№ 20

Oktobra „31” dnia „1830” Roku

M. Kowno.

Wielmożnemu [illegible] Ziemi Kowieńsk.

na [illegible]

Kommitett niniejszy w pełnym zebraniu po rozpatrzeniu nadesłanych w tym przedmiocie od zwierzchności przedpisań, zważywszy mieyscowe okoliczności, w skutek przełożenia JW. Wileńskiego Cywilnego Gubernatora od 26. 8bra № 24126. y stosuiąc się we wszystkiem do rozporządzeń iakie dotychczas zrobiono w Gubernskim Mieście Wilnie przez rezolucyą pod dniem 28. 8bra w żurnale czynnościow zapisaną między innemi w punkcie 1.ym Postanowił: Powiatowe miasto Kowno z przedmieściem Wiliampolską Słobodą rozdzielić na części, y w każdey z tych naznaczyć Deputatów z rzędu czci godnych obywateli Szlachty, którym z dołączeniem po iednym Exemplarza druku y podrobną wypiską Domow ich nadzorowi poruczonych rekomendować y prosić za akuratnym tego w pełnym brzmieniu w wypełnieniu; szczególnie zaś, polecić

baczniejszemu ich dozorowi za czystością y ochę-
dustwem wszystkich Domów, która naywię-
cey działa w oddaleniu wszelkiego rodzaiu zara-
zy. — I dlatego Cię S.S. Deputaci obowiązani
są sami ciągle czuwać y starać się za tym wszyst-
kim coby tylko mogło bydź użytecznem w oddale-
niu Szkodliwych i okropnych następności. — Za-
łatwiać w tym przedmiocie czynności wspólnie
z dodanemi imże Deputatami którzy w razie
niemożności zaięcia się pierwszych następuią
Ich mieysca. — Do czego wezwać y władzy miey-
scowey policyi, a co tylko przez nich zrobionym
będzie, i iakie ze swey strony zrobią rozporzą-
dzenia, zawiadomią Kommitett, który przez
posyłane od siebie do każ wypada odezwy y przed-
stawienia, będzie pomocą w akuratnem wy-
pełnieniu wszelkich Ich potrzebowań. — Nay-
większą dawać baczność na ochędustwem
po Domach które zaymuią żydzi, oni ile scią-
głego doświadczenia wiadomo nay więcey na-
mnażaią brudu mieszcząc się w iedney maleń-
kiey izbie po kilkanaście y więcey dusz, y dla-
tego zobowiązać wszystkich obywateli y miesz-
kańców aby każden w miarę możności starał się
oczyścić sam Dom mieszkalny, dalsze zabu-
dowania y dziedzińce z których gnóy y wszelkiego
rodzaiu brud wywozić do mieysc ~~od~~ tyd

niezamieszkałych, równymże dozor za wszystkie-
mi Domami zaiezdnymi y Karczmami a wsze-
gólnie w tych punktach, gdzie dla rozmaitych
potrzeb więcey zbiera się narodu. Wewnątrznosci
Domu y Sienie izby mieszkalne powinny
być utrzymane w czystości y ochędóstwie, aby
w onych powietrze nie było zepsute a zdrowe.—
Takowe rozporządzenia co do miasta
zastosować i do Włości, na iakowy cel na-
znaczyć w parafii każdey Deputata, i w po-
mocy Jemu dodać takiż że Deputatów wiele
potrzeba wymagać będzie.— W miasteczkach pa-
rafialnych a szczególniey w dni Świąteczne mno-
gość zbiera się narodu który zastanawia się po
Domach zaiezdnych, Karczmach y temu podobnie
od czego tam mnoży się nieochędóstwo złych pa-
ieniż powietrze maią ciągły wpływ na zdrowie,
dla tego P.P. Deputaci zechcą zobowiązać ko-
go wypada do oczyszczenia y wywiezienia
wszelkiego rodzaiu gnoiu y brudu,— w razie
zaś nieposłuszeństwa donosić Kommitetowi
y zawiadamiać policyą dla pobudzenia onych
przez Exekucyą. Zresztą zastosować się zupełnie
do załączaiącego się Exemplarza druku Kommi-
tet ten do wspólnego z tymi Panami działania
naznaczył Deputata— Wielmożnego Rządzcę

Mówszy da których przestawszy
należne ekspedycye o tem wymyślana zawia-
damia ztem, abyś po skommunikowaniu
z nimi natychmiast raczył zaięciem spełnienie tey czynności. —

Zastępuiący miejsce Marszałka Powiatowego Sądu
Ziemskiego prezes Giegżtor
pełnomocnik Marcin Skrzypkowski Z[illegible]
Ziemski Sprawnik Stażewicz
[illegible]
[illegible]

Giegżtor Stanisław syn Jakóba i Anny z [illegible]
Rzeszków urodz. 1798 zmarł 4 lipca 1834 żona
Leokadya córka Ignacego i Tekli z Zawiszów
Zawiszów Marszałk. Pow. Kow. Zostawił dzieci
z niej Jakóba ur. 1827 córka przestała
Zastępca Marszałka Zabiełły, więc nie podpisywał Gubernii
~~tak~~ Kowno — jakoż córka Konstancya powiatowy
Franciszek Oraz [illegible] Giegż. przewodniczący
Sądów Granicznych pow. Kowieńskiego [illegible]
Teresa Giegżtor wdowa
Dzi [illegible]— żona
wdow Stanisława i Stefana

Extt

Kluczwoytowi Parafij Kowalskiey

Raszkowskiemu

Komitet z awoley Zwierzchności dla użycia Srodkow Skutecznieyszych powszechney Zarazie, w mieście Kow=nie ustanowiony poruczeniem swoim z d. 20 8bra 30 dnia roku bieżącego. Mnie danym po=szczególnie izbym staraniem moim tęż nie z wm. nawoszała się Sk. z wszelką władzą miejscową do tego nayusil=nieyszey pilności w parafij Kowalskiey ku dozorowaniu wszelkiego rodzaju, [illegible] po ciele w dworach y wsiach Każdego po=szczególnie Mieszkańca, oraz tychow nay=szczególniey po Karczmach lub wsiach mie=szkaiących — powodem więc naydrugo od Zwierzchności poruczenia Zalecam Ci abyś natychmiast w obiezdzie parafij sobie powierzoney ustanowił oddzielnie do pomocy na ten przedmiot w każdey wsi wymieniony liczby domow, liczbę Dziesiętnikow, z Gospodarzy [illegible]

których nayściśley zobowiązać powinieneś – Iżbyś
ci naydokładniey w każdeń dzień odwiedzaiąc chaty
każdego Gospodarza ściśle doziérali czystości, to iest
aby chaty były trzy razy w dzień wykadzane octem
lub jałowcem albo monką żytnią y temu po=
=dobnie – Ogulna czystość może uważać w odda=
leniu szkodliwych y chorobliwych następności – Aby
ptastwo y wszelkiego rodzaju żywioł, niebyło
karmione po chatach wewnątrz – wszędzie, zaś po=
=kazujących masz natychmiast zalecić gdybyś zaś iaky
wszelkie brudy gnóy iakieś się przypadkie w nich
znaydzie, natychmiast zostałe wywiezione – Oraz
ogólna czystość jako y kadzenie aby iednostaynie
dopatrywanym było – Takowe środki ku zapobieżeniu
tak strasznej zarazy niemniey dostatecznie utrzymywa=
ne być mogą tylko szczególnieyszym pilnością – przeto
nieodmiennie ci dziesiętnicy codzień, Sam zaś przy=
=naymniey dwa razy w tydzień wszystkie do my
wy parafij odwiedzać powinieneś, w zdarzeniu przypadku
choroby lub nieczynności w ochędóstwie, mnie raporto=
wać dla administracyi mojego do Komitetu, nad tém czu=
=wającego, uprzedziwszy zaś razie, gdy niedopełnią w nay

mnieyszym

w Maymnieyszym Skrzypku Zalecenia niniey szego. wowczas by zwoli przedstawic do Zwierzchności jako opieszałego z mniszymy będzie dla pobudzenia w innych ~~[illegible]~~ reszta zastosowac się Zupeł=
=nie mają według niniey szego podpisania ~~Co do srodków Zapobieżenia~~ [illegible] z nim Murzyński z umiejscy będziemy ~~[illegible]~~ ~~ziędzai y [illegible] przyrzekamy dla [illegible] zenia jak się zachowujący [illegible]~~ uwarzie niepostrzegania tego naddzie poleconego, Z miejsca naszego przedstawic zamiarzeni będzie my do urzędny zwierzchności — z przyjęcia ta= =kowego Zalecenia rewersem mnie pro sprawiedliwych ~~Talia~~ pod rewersem obowiązkowym Dwor Kowalski a żeby ostanie zdrowia Mieszkańców mieć ~~Dzień~~ dostateczną wiadomość, kazdego Gospodarka Sura= =owemu zakazem zobowiązać oprócz donicsienia o przyjeżdżających skąd oni mianowanie przybyli, ollili co dzień wszystkich swoich mieszkańców, y staranie pilne tożyli dla zachowania owalliny Cosp stopi.
~~Dział~~ 12. 1830. 9bra 10= Dnia w Płytnikach —

Franciszek Orwid Sołtys y Deputat

Jakub Murzyński Sołtys Deputat

Do
W. Jana Rajkowskiego
Kluczwoyta parafij Kowalskiey

w Kowalach

Ułomek
z Pamiętnika Napoleona na Elbie pisanego

—— Tych zatem wszystkich uwag niemoże być między niemi pokoy – y nigdy niebędzie. gdyby Im nawet ray utracony Bóg nazad wrócił, musieliby go opuścić. ponieważ iuż nie są w tym Stanie niewinności dla którego on iest iedynie stworzony. Chciwość, Zazdrość, pycha, fałszywa żądza sławy, oraz roiska dotkliwych potrzeb y wyuzdanych namiętności, chłostaią ich iak wściekłe iędze w biegu szalonego życia. Mówią Oni o Cnocie, wspaniałości y przyiaźni, w ten Czas gdy występek Interess y Egoizm głos ich serca iakby nieuleczona gangrena pożera. ——

Taka iest czasów naszych istota, która na pozór Bogoboyności y ludzkości uwielbia, a niepostrzeżenie hardemu nałogowi każdey zbrodni hołduie. Nikczemność wsparta iest obłudą, która wewnętrzne złości w maskę Cnót powierzchownych zdradnie przystraia. w pięknych wyrazach małpuią siebie wzaiem y chociaż każdy z nich bardziey drugiego uczciwości iak y swoiey niewierzy zmuszony iest przecież przez boiaźń grać przybraną rolę – ponieważ mu brakuie odwagi do ukazania się w przyrodzoney swoiey postaci. Naylepsi z nich są właśnie Ci którzy ich potępiaią. – Tacy też niedaią sobie pracy ukrywać stan swóy wewnętrzny kiedy obłudna Cnota tamtych do wrodzonych wad przydaie ieszcze nabyte złudzenie. w takim Stanie znalazłem móy wiek. wszystkie ogniwa które ludzi dobroczynnie y mile iednoczą są rozerwane. Na mieyscu pełney znaczenia rzeczy, widać dziś tylko wypróżnione formy, zewsząd ustąpił Duch ożywiaiący, a z pozostałą obumarłą powłoką bawią się oni iak Dzieci dorosłe z swoiemi lalkami. Prawo iest czczym słowem, któremu przemoc dopiero nadaie znaczenie. Kto się z pod niego wyłamać niemoże, ten go znosić musi. Chytrość y siła dzielą pomiędzy siebie zdobycz Swiata. w mieyscach do których Sztylety ich zgromadza, zwodzą siebie przez ukartowaną obłudę, otwarcie zaś przez szkodliwsze ieszcze podeyścia, ponieważ oszukany, musi nadto oszukuiącego poważać. Gdyby się te groby pobielane otworzyły na rozkaz Boga – Ludzie by sami od siebie uciekali, skoroby tylko moralnego zepsucia zarażony powiew iadowicie na nich wionął. Barzo też mądrze wdzieli na siebie miękką woniami tchnącą uprzeymości odzież, dla przytłumienia rażących wyziewów wewnętrznego zepsucia. Dobry ton ich, grzeczności maią pokrywać złe obyczaie. Nic mnie bardziey nieobrusza iak ten Duch kłamstwa, który ich opętał, a któremu przecież y Ja hołdować musiałem, inaczey bowiem zniewolony byłbym nago y bezbronnie z opatrzonemi w Hełmy y Pancerze iść w zapasy. Życie wyższych Stanów iest wiecznym kłamstwem. Niższa klassa nie iest w gruncie lepszą, iednakowoż nie tyle działa złego z powodu iż iey są nieznaiome tysiące potrzeb, które ucywilizowanych y ukształconych sięgaią w biegu życia – Już to im Russo dawniey był powiedział, że go iednak zrozumieć niebyli w Stanie, wygodnieyszym przeto znaleźli heretykiem go y dziwakiem zrobić. szczęście ludzi zasadza się iedynie na powrocie do prostoty natury, powinniśmy Teatralną postać wieku dzisieyszego zmienić, powinniśmy porzucić kuglarskie wyskoki y obłudną ozdobność do którey nas umieiętność y Sztuka prowadzą. Oświecenie pomnożyło nieskończenie potrzeby nasze y obudziło wszystkie uśpione namiętności. tym sposobem staliśmy się złemi. też same nawzaiem oświecenie podaie nam sposoby wady nasze znamieniem Cnoty uzachować ponieważ ukształcony rozum iest sługą zawsze zepsutego Serca y tą więc moralności fałszywa moneta dopełnia złości naszey miarą, y coż iest życie naszych ludzi ieżeli nie bezmyślne grywanie, y odczytywanie roli którey się na pamięć nauczyli: Jestże to co oni mówią lub czynią coś więcey iak przygotowane szkolne zagadnienia, które powtarzaią. Budowa naszych politycznych towarzystw iest zbutwiała y upaść nieodwrotnie musi. Żadna ludzka siła nie iest w stanie zatrzymać bieg wieczny przyrodzenia. Jako owoc doyrzały opada z drzewa, tak też y Państwa w proch się rozsypuią, skoro ich pora iesienna nadeydzie. Cała ucywilizowana Europa stoi dzisiay na tym właśnie Punkcie na którym się część włoskiey Ziemi pod panowaniem Cezarów znaydowała. Nawałnica rewolucyi – która poiedynczych tylko obłokach nad Francyą się wzniosła, rozszerzy okropną pomrokę na całą naszą Hemisferę – y nieprędzey aż gdy iuż wzburzonemu przyrodzeniu palnych materyi niestarczy. umilkną pioruny y dzień pogodny zabłyśnie, Swiat uratowanym być niemoże iak w Chrzcie krwawey kąpieli – która go z grzechów obmyie y naygwałtownieyszey wichru moc iedynie morowe powietrze zarażaiące całą Europę przeczyścić. ieżeli zaś będziemy spuszczać na bieg wypadków, stanie się to z nami co się stało z południową Europą w czasie upadku kraiu Swiata, przeciwko którey napróżno by się barbarzyńcy uzbraiali, gdyby ich obyczaie nieprzygotowały iey zniszczenia. Ja ieden mogłem Swiat uratować – albo nikt. Za moią sprawą iednym pociągiem wypróżniłby Swiat czarę z którey teraz długo bardzo niesączyła gorzey ohydnie zobaczy będzie musiał. Niebaczni rozumieią że iuż są uratowani. Tego nikt niepowie tylko zna Duch

Duch poruszaiący Narody y Gabinety. żaden nierozumie oznaków czasu – wracaliby się oni do Sta-
rego. które iuż raz niemogąc się utrzymać upadło. Co dzisiay w Hiszpanii y Rzymie ruch ma
nie iaki, wzniecił się stopniami po całey Europie. Urojona mara, którą oni wywołuią z grobów gdzie
umarli od wieków pwnędzach y głupstwach tycha swego spoczywaią, uważano iest iak Duch wy-
bawienia który dom uzyście y mądrości ma przynieść. Ja to przewiduię że natura podobnie
iak to się zdarza w Chorobach indiwidualnych sama w brew Lekarzy pomoc sobie potrafi. Jez-
żeli przyidzie do tego, Kryzis będzie okropny. Znam dobrze Ludzi y wich w których żyię. Przy-
spieszyłbym wielu z nich powrot lepszego, gdyby Ci z któremi miałem doczynienie niebyli nad to
złemi. Musiałem zbytnie niemi pogardzać, ażebym miał im zawierzyć. Jeżeli zaś który z
nich śmie pochwalić, że został niesmalanym, niechże wie zmego niesądził się być godnym wy-
stawienia na probę. także to iest ich właśnie Cnota. z którą oni zuchwale zaczęli się chełpić,
ponieważ na złą ten towar kupca nieznaleźli. Jam miał doświadczenie Co z niemi siłą
y odwagą obdarzony człowiek dokazać potrafi, y za prawdę żaden z nich nieznaydzie piekła – tylko
tylko znalazł okup, za którego namiętności słabości y tchliwości nayczęstszy Boga Oy-
czyznę y honor zaprzedaią.
Oskarżaią mnie Oni teraz, iem niemi pogardzał, y do niewolniczego poniżał Stanu. Ach to ciągła-
nie się ich nienasycona żądza złota y dostoieństwo pod nogi mi rzucało, niemogłem kroku stąpić żebym ich
niedeptał. Niemiałem zaiste potrzeby sidła na ich łowienie zastawiać, dość mi było próżności ich y sa-
molubstwa ukazać zatrutą dostoieństw skarbów ponętą, aby wnet na nią iak muchy zgłodniałe przy-
latywały. Niewolnicy potrzebowali Pana, nie ja niewolników. Coż mam powiedzieć o czterdziestu
Milionach ludzi, którzy ubolewaią że ich ieden człowiek gwałtownie uciemiężał. widzieliśmy częsta-
kroć iak wiele o sobie dzisieyszy szczebiotliwy Swiat zapowiadał. obyśmy tylko doźyli, aby się ich słowa
ziściły –
Ja rzuciłem tamę bystremu potokowi który naksztalt wylewu zagrażał pochłonienie całey Europie. Tro-
=ny Monarsze chwiały się – ołtarze y ich słudzy byli wypędzeni y obeżreni. Burzliwe zachwycenie
wolności opanowało wszystko. Płomień buntownictwa pożerał starożytne budowy Państw Europey-
skich, które beze mnie dawnoby zmieniły się w rozwaliny. Ja przyćmiłem straszny Duch nowości
który obalał Swiat cały. Ja wróciłem utraconą godność wierze y prawom Naddziadów. Ktoż drugi
był w stanie to zrobić. Żalbyż Francija niebyła sama z sobą w Bratobuyczey woynie: albo niezarpała
w okropnym szaleństwie własnych swoich wnętrzności.
we wnętrz kruły ią, wszystkie zgubne passyie y niezliczone katowstwa wyciągnały chciwości słabych
władców y ich podłych posługaczów. że wnatrz gardziły nią obce Ziemie zagrażaiące iey zuchwałemi
woyskami swoiemi y ona niewidziała Ducha Zbawiciela
Ja bez boiaźni mogę opowiadać dzieła moie przed Potomnością, lecz współcześni moi przekupieni.
Żadne Mocarstwo niebyło na tym stopniu wszechmocney wielkości do iakiey Ja podniosłem Francyą
wyrzucaią mi iż Ja popełniłem y wyrządziłem złe, kiedy chmura cyszcząca Powietrze y zarzyma-
=iąca Ziemię unosi się nad głowami ludzkiemi, wypada gniewać się na to: iż ona wymiata z Dachów
stare cerepy. albo zrywa na drzewach niedoyrzały owoc. Słońce zwracaiące Naszemu Horyzontowi pie-
=kną wiosnę, pali y umarza ziemię pod Ekwatorem. – Serce moie nieznało nikczemnego Smutku,
y nikczemney radości. Ja nigdy niedzieliłem uczuciów. które miotaią Narodem słabym y niestałym
Jeśli Ja nieposiadam Cnot miętkiey Duszy, tedy obok tego nieznane mi y iey wady. uczesnictwo
w godnych politowania wypadkach y klęskach pospolitego życia. niemiało przystępu do mojego Serca,
które niezważało na skargi przybraney nędzy, na głaskanie pieszczot y na bezecności chytrego
oszustowstwa. Gdybym Ja tak był łagodnym y łatwowiernym iak Cezar lub Henryk Czwarty, to
nieznalazłbym żadnego Brutusa a Rawaliaków. Przy burzliwych okrzykach Krwi chciwego
Narodu – niepadłby Kwiat Narodowy pod żelazem katowskim. Wichrany czas był by ślepym
zleceniem łagodności – szalony wymagał żelazney ręki, któraby go krępowała – póki nieprzeydzie
iego wściekłość – Gdyby Oni mogli pojmować sprawiedliwości, to Ja postępowałbym z niemi po-
dług sprawiedliwości, lecz znayduię wszędzie chęć własney korzyści y próżney chełpliwości wi-
dzę iż każdy chce brać, a nikt dawać, każdy chce rozkazywać, a nikt niemyśli posłuszniać się, Ja
rozwiązałem tę podłą y ohydną walkę wziowszy dla Siebie wszystko – czego każdy z osobna mieć nie-
=mogł. Tym sposobem ludzie którzy zuchwale wołaią za wolnością, lecz szczególniey dla Siebie, nau-
=czyli się poważać tę wolność w powszechnym uiarzmieniu. kto chce rozkazować, niech umie oboch-
=dzić się bez rozkoszy, kto chce rządzić drugim, powinien nauczyć się rządzić sobą samym, tym tyl-
ko sposobem, to iest wzaiemną zamianą rozkoszy y niedostatku darów y Ofiar zyskuie każdy
Co mu należy. Ja dałem im tę lekcyą tak silnie, iż spodziewam się nieprędko ią zapomną. Oni mnie nie-
=nawidzieli, za to: iż Ja nieprawdy ich nienazywałem prawdą, y że niedawałem tego, o Co oni ubie-
=gali się z zuchwałą chciwością. Teraz oni chlubią się szczęściem Narodu aby rządną sprawą swoią przy-
=brać w pochlebne Nazwisko. Lubo Ja nieszanuię Narodu chełpliwego srogiego y upartego iak
dziecko /: gdyż on na wieki zostanie dzieckiem :/ który dzisiay niesza z tym, co to uwielbiał
wczoray

wczoray, w szelako Ja postępowałem z niemi uczciwiey, od tych ktorzy tak podle mnie
zdradzali przed zwaleniem z Tronu. Gdybym Ja pobłażał Ich słabościom, to oni częstnie
by przebaczyli moim defektom, ktore dzisiay wyliczaią dla tego, aby usprawiedliwić własne
swoie grzechy. Oni niewolniczyli dla wziącia zapłaty, y chcieli w pokoiu y bespieczeństwie używ=
wać tego, co się nabyło pracą y niebespieczeństwem. Ja nad to wczesniey przyprowadziłem ich do
tego Celu, y dla tego Oni mnie opuscili, rozumieiąc iż się mogą obeyść beze mnie. ——
wyprawa do Rossyi Roku 1812. była cofnieniem mojego szczęścia. Gdybym Ja wtedy otrzy-
mał był zwycięstwo, stałbym się władcą całego Swiata. Wiem iż mogłem się obawiać z
ułomkami moiey potęgi, y w porownaniu do inych, byłbym ieszcze człowiekiem dosta-
tnim, lecz podług właściwego mi zwyczaiu, odważam się na wszystko dla osięgnienia wszystkiego.
Niechay mnie obwiniaią Ci ktorzy targuią się o otrzymanie małey części gdy nie mogą
mieć całości. Ja chcę wszystkiego albo nie połowy, srzodku, y połowy chcę - okazuię poło-
wicznego Człeka. Ja ciągnę częstnie Wabank y wygrałbym go pewnie, bez wspołdzia-
łania tey siły, ktora potężniey działa od ludzi. Kilkanocny mroz dał moiemu losowi y Ca-
łemu Swiatu inną postać. wtedy stanoł moy zły Geniusz y obiawił mi koniec me-
go szczęścia, ktory znalazłem pod Lipskiem. Widziałem iak burza powstawała nad
moią głową y nie drżałem. Człowiek nie zawsze może władać okolicznościami
ale nigdy niepowinien zezwalać aby okoliczności nim władały. Zewnętrzni moi nieprzy-
iaciele spotkali się, że mną iak honorowi ludzie, od tego momętu iak oni mnie zwy-
ciężyli, Ja szanuię Ich więcey, iak kiedy Sam byłem ich zwycięzcą. Moim Poddanym ni-
gdy nieprzebaczę ich tchorzowstwa y zdrady. Oni iak zgłodniałe Owady przylgne-
li do mnie, y Karmili się Krwią moią - a napiwszy się do sytu, rozlecieli się. To
mnie bynaymniey niedziwi - nie człowiek, lecz Jego szczęście ma przyiacioł - ale
iak Oni mogli myśleć, że Ja nieprzeżyię biedy, rozstawszy się z niemi. Ja Olbrzy-
mia chełpliwości właściwa iest Pigmeyczykom. Uyrzawszy iż skończyłem u nich swoią
rolę, oni rozumieli, iż ja żądam Sobie smierci na teatrze, y zagram przed niemi Tragedyą,
y Oni sądzili iż Ja grałem dla nich nie dla samego Siebie - oni rozumieli iż życie moie
przywiązane do Tronu, na ktorym zachciało mi się usiąść - dla tego tylko, iż znalazłem
go prożnym. Ja nieraz łamałem Trony pod inemi y znałem dobrze ich kruchość. Mo-
narcha był we mnie samym, a w moim Duchu Monarszym, ktoren podbijał Swiat
cały. Wstąpiłem na Tron z łaski szczęścia. y gdyby Mury klasztorne oddzielały mnie
od reszty Swiata, Ja zawsze byłbym tym samym, chociaż reszta Swiata widziałaby
mnie pod inną postacią, wziołem na Siebie Purpurę dla tego, iż chciałem dogodzić
Przesądowi ludzi słabego umysłu - zwracaiących całą uwagę na zewnętrzną powłokę,
y zemścić się nędznych ... w miarę Jego odzieży. Można było przewidzieć iż prożne ich
bełkotanie zaymie się mną pilnie w słownych y pisemnych odgłosach; czyż Oni
w ciągu 20 lat niepowiadali Swiatu o 20. Zbawcach, ktorzy mogli im dać żywność,
y grzyska. Ja niecenniłem Ich Kadzideł, dla tego niezakrwawia mnie Ich pogarda.
Nie sam dałem życie Sobie, y nie Sam pozbawię się onego. Tchorzowstwo, a nie
męstwo zmusza ryzykować życiem dla nabycia prożnego Dobra. w 50. bitwach
unikała mnie smierć, ktorey Ja ani szukałem ani lękałem się. Ja nie znam nie-
przyiaciela, przed ktorymbym miał uciekać, Ja nie tak nieszczęsny iak rozumie-
ią Ci, ktorzy zakładaią szczęście na rzeczach u mnie zgoła nic nieznaczących.
Oni innych mierzą własną miarą - Ja często przebaczałem tez ludzkiey słabości, y Dzis-
iey przebaczam. Oni mnie niepoymowali, kiedy Ja gadałem y postępowałem o-
twarcie, Oni głupio patrzali na mnie, kiedy Ja wstępowałem na Tron, rownie
iak y w tenczas, kiedy go wyrzekałem się. Ja zrobiłem iedną przysługę dla Euro-
py y dla ludzkości zmusiłem Niemcow uczuć własną Ich godność -
Ten Narod wierzący uczciwie w Boga na Niebie y między ludźmi, y niepoczytujący
zuchwale swoiey roskoszy za cel stworzenia, wart mocy wielkiego Człowieka
y mieć go będzie. Angielcy Narod honorowy godny szacunku, lecz żadne

Państwo

Państwo stałego lądu nie może bydź podobne Anglij. Konstytucyą Jch poczytuią
za naylepszą żal że ona niezgodna z znaczeniem woyskowym, a zatem z każdem
ktore musi prowadzić lądowe woyny. Nie pojmuię dlaczego stały ląd cierpi
iż Anglikom zachciało się uczestniczyć w Uroczystości ktorą Ląd daie swoim
Kosztem. z rentą Ja nie znalazłem przykładu w Historyi. aby handlowe Pań=
stwo zachowało pożytek ładrzewości w całych nietykalnych przy obrębach.

Mowa Pana Ponsoby Członka Parlament. w Izbie niższey z Londynu d. 16. Januar. 1816. Miana.

Lat 24. iakem z tego mieysca miał szczęście głos moy podnieść w szanowney Izbie. w tym
czasie przepowiadania moie brane były za marzenia a kalkulacye w Polityce Interessow
Europeyskich za niewczesne boiaznie. Co do naymnieyszego Punktu wszystkom zgadł.
Dziś przynoszę głos moy w tamtym czasie miany. a którem z Archiwow Państwa urzędow
-nie wyiołem, ten skonfrontowawszy z ninieyszym stanem y wypadkami Europy - azaliż nie
każdy oczewiście się przekona iż w niczym niechybiłem. w niczym za daleko moich nie:
posunołem domysłow. Siedemdziesięcioletni Starzec - Spektator nayciekawszych działań Euro-
py - Kawalier, z uznania staię dziś przed wami. a nie tylko was, lecz wszystkich ludow
ziemi biorę za Swiadkow y słuchaczow moiey teraznieyszey rozprawy - iak Suknia
moia y powierzchowność iest załobna - tak serce moie czarnym dziś iest okryte Smut-
kiem - Słuchaycie mnie smiertelni. Słuchaycie - y uważaycie pilno Monar-
chowie Europeyscy /: w tym Izba cała z odkrytemi głowami powstawszy w nay
większey uwadze y uciszeniu zwrociła swe oczy na mowiącego który w Załob-
ney Sukni dosyć mocnym Organem tak daley mowił :/ Niech Ziemia we wnę-
trznościach swych pochłonie każdego z nas, któryby omamiony przesądem, lub
oszukany datkiem niedał miesce [?] oyczystey prawdzie /: Wtenczas ludu napełniał
tym czasem Dziedziniec Gmachu Parlamentowego - a trzey Bracia Regenta weszli
niespodziewanie iak spektatorowie do Izby :/ Ostatni raz moie zmniema-
wiam dziś do was - moie oblężany Regent oszukany Rząd - podwarzony
perswazyą silną Posłanikow rożnych Dworow Europeyskich - osobliwie Mo-
skwy - Prus - Austryi, każą mi umrzeć - Smierć mnie nie zastrasza - smiało mo-
wię co znam y czuię. Smiem spytać P. Castelreagh Catherhart Posłanikow
naszych - na tak nazwany Kongress wiedenski - Co za korzyść nayprzod dla
wszystkich w ogulności Ludow Europy - Powtorę w szczegulności dla Państw od-
dzielnych: nakoniec dla ukochaney naszey Oyczyzny - w zrobionych na Kongressie
układach przynieśli." Czy to upadek Napoleona Cesarza Francuzow." czy weyście
Burbonow do Francyi." czy powiększenie się y Kraiu Rossyi." czy wprowadzenie
do Interessow Niemieckich Krola Pruskiego." Czy wynadgrodzenie włochami kraiu
by, który się okrył na widok Austryia - Czy nakoniec oddanie w Protekcyą Angielską
wysp Jonskich: niech mi odpowiedzą - te są korzyści zaupłaciły [?] przez miliony
ludzi drogiey ich krwi." Czy na tym się iuż skończyło - czy tęż mamy wieczno trwa-
ły pokoy." Ja w oczach całego Swiata odpowiadam! iż wieczna woyna wzieła
iuż swe nasienie w Europie - ta nigdy się nieskończy - ieżeli zaiętym sposobem
zdrad - chciwości y niepamięci na przyszłość Narody Europeyskie daley postępo-
wać będą. Zdiszła iuż matka - Czego Rządy - Rossyiski - Austryacki Pruski chcieli:
a List własnoręczny Alexandra łagodnego do Napoleona Cesarza Francuskiego po-
zierdnie Tyranskim - który ondziś Oryginalnie przed Izbę składam - wyraznie o wszystkim
przekona /: w tym Prezydent Izby zabrania mowić P. Ponsoby. Członkowie zas Izby
iednozgodnie z Spektatorami wołaią niech mowi :/ Na Polu Maiowym w przeszłym
Roku Napoleon przez 113.000 Reprezentantow Ludu Cesarzem Francuzow obrany
był nim realnie - a po abdykacyi dobrowolney iego Napoleon drugi iest y być
powinien Cesarzem Francuzow. Maria Napoleona - że wzdychał do Tytułu Ce-
sarza powszechnego Europy - Łagodny Alexander - iuż go posiada w znaczniejszey - On
łagodnością swoią czaruiącą usidlił wszystkich Monarchow pokiż na istotnym Idzie zas
myśle niepoznaią się - Europa cała - a w niey nade wszystko Anglija wedle naygrostszych
prawideł Polityki - więcey powinna była spodziewać się korzyści z utwierdzonego Tronu Napo-
leona. niż gdy ten Tron zdradą wywrocony oddany został na dyskrecyą Alexandra. w
Mocy y powinności iest Angliji przywrocić Napoleona - powinna ona umocnić Cesarstwo - nie
Krolestwo Francuzow. Inaczey się przekonaymy się po Tonie kraiowym Rossyi iż ona całą
Europę posiędzie - ona wszystko porwie - Alexander nowym uformowaniem Krolestwa
Polskiego y przyięciem nieszczęśliwego tego Kraiu Korony ujęciem serc y umysłow Cnotli-
wych y walecznych Polakow - iuż się do takiego stopnia umocnił - że niema szczegulnego

w Europie

w Europie Państwa - któreby się bez związku innych potrafiło iemu oprzeć. Alexan
der sojednością swoią chce przyozdobić zamysły iakie przypisywał y przypisuie wielkie
mu Napoleonowi - Alexander pragnie zrobić z całey Europy Rossyą - Alexander przy An
glij niedoyrzał nigdzie sporu. Narodzie Angielski - obudź się z śmiertelnego letargu
Posłaników swoich . na Kongress który się dali obłąkać - wzgardź - odmień, odrzuć, których
zaś dali podle przekupić - z surowością prawom rzeczywistym ukarz y zgładź. upadła An
glija na kredycie handlu - nie tylko się nie dźwiga - owszem stan iey codziennie się pogorsza
90,000,000 Funtów Szterlingów straciła, a nic przy protekcyi nad wyspami duń-
-skiemi nie zyskała - Odrzućmy wreszcie na stronę Interess Anglij, lecz coż przez kramicz
-szą przewagę mogą skorzystać kiedy Europy.? czy Cywilizacyia wszystkie miała rozkrze
wienia? czy Handel powszechny zakwitnie? czy prawdziwa y rozsądna wolność zaiaśnieie
Narodom? Nie. nic nie - iest iedyną na to pytanie odpowiedź - Przepowiadam wieczną
woynę - przepowiadam niechybną zgubę Anglij - ieśli choć ieden dzień iescze czasu Rossyi - za
stawać w tym w iakim dziś iest stanie - Niech Anglija używa nayprostszych y nayskuteczniey-
szych środków powrócenia na Tron Dynastyi Napoleona - niech z nim na południu u-
formuie związek imponujący północy inaczey zginie - niech nie pozwala wzmo
cniania się Rossyi - bo ta w iednym Roku więcey przyniesie szkody Europie y Anglij
niż gdyby Napoleon prowadził woynę Lat 100. w Oczach obłąkanych - w Sercach bez
czucia - moie może przepowiadania nazwą się marzeniem y Entuziasmem nie
wczesnym - Ja powtornego sprawdzenia słów mych niedoczekam. Niech ten Bog
który pozwolił mi iescze mowić bez żadney boiaźni wyrzec otwartą prawdę - niech
mowię on sam roziaśni obłąkane y uśpione Serca Angliików

Pod Prefekt Powiatu Kościenskiego.

Do JP. ~~Matulewicza~~ Matulewicza Dozorcy Parafij Kościenskiey —

Gdy na moment przerwany w społeczenstwie Porządek ciągnie za sobą zamieszanie y szkody dla Obywateli — Przeto kiedy uniknienia takowego nieładu potrzebna się niezbicie w każdym mieyscu Policyjne Zwierzchności — ktoreby do wyraźnego porządku wszystko doprowadziły y nadto wszelkie wyższych Zwierzchności rozkazy y zalecenia nayspunktualniey dopełniały, z takowego przeto względu Pod Prefekt Pttu Kościen. wszystkim y każdemu poszczegulnie JJP. Dozorcom Parafialnym za pierwszego Rządu ustanowionym zaleca nayusilniey — aby natychmiast bez żadney zwłoki y wymowki władzę y Obowiązki sobie właściwe objęli y dopełnienia tychże obowiązkow Sołtysow y Dziesiętnikow Zwierzchności sobie uległych wezwawszy — nayściśley nayregularniey y nayg[illegible] — a także nayspieszniey spełnili to wszystko — Co w poniższych Punktach iest Opisanym —

1mo Dochodzi z różnych Stron do mojej wiadomości iż po [illegible] wsiach [illegible] y różney Konduity Ludzie wyłamuiące się z pod władz Zwierzchniczych nieczuwaią uległości koniecznie do dobrego porządku y prowadzenia Ekonomiki potrzebney — obowiązkiem więc będzie każdego z JJP. Dozorcow y ich Podwładnych natychmiast takowych zwrocić ich do powinności uprzednich do iakich kto wprzod był obowiązany aby odnictwo y zalecenia Rządowe nayimniey na porządku nie cierpiały.

2do Na zachowanie czystości y uprzątnienia Trupow y Scierw byłych zaleca zdrowie ludzkie kiedy więc uniknienia szkodliwych z tego Skutkow zaymie się każdy z JJP. Dozorcow bez naymnieyszey zwłoki do pełnienia tego aby trupy Scierwy y wszelkie plugastwa po Gościńcach Drogach Polach y lasach znayduiące się nie mniey rzekami płynące y na brzeg wyrzucone natychmiast głęboko w Ziemię zakopane zostały wszelka w tey mierze zwłoka lub niedozor pociągnie JJP. Dozorcow do ostrey odpowiedzialności.

3tio Zwyczaiem dawnym obowiązani są JJP. Dozorcowie aby w ich Parafiach ważnieysze y dla woyska potrzebne drogi były zaraz poprawiane — gdzie zaś mosty są spalone lub zepsute aby natychmiast odbudowane y naprawione zostały

4to Ponieważ skarżą się Obywatele iż wiele Ludzi wziąwszy za Cel samą swawolę ważą się naieżdżać Domy Mieszkańcow, i w tych Rabunki i łupiestwa dopełniać. Przeto każdy z PP. Dozorcow za pierwszą wiadomością, gdzieby tylko onych postrzedz mogli, zgromadziwszy potrzebną Ludzi liczbę i Mieszkańcow, Ma takowe Swawolne kupy imać; i one razem z Zabranymi przy nich rzeczami do Mnie PodPrefekta w Mieście Powiatowym mieszkaiącego bezzwłocznie dostawiać. — Wyszczególnione tymi punktami Obowiązki Ma każdy z Dozorcow bezzwłocznie doprowadzić do skutku Dan w [illegible]wnie Mieście Powiatowym July 1812 d. 7 July.

Józef Graf Zaboitto PodPrefekt Pttu Kościenskiego

Sekr: Maciarski

Do Sz Ordynacyi Trybunałow -
Zasady Rzędu Kr. Pol.
7 Pisma Czyli polecenia od Podprefek=
tury Powiatu Kowiensk. w r. 1812 7

[illegible]

Kopia z Punktów Kommitetowi Głównemu dla Woiennych powin-
ności Nayważszey Konfirmowanemu przepisanych wyjęta a dla Informa-
cyi Powiatowemu Kowieńskiemu Kommitetowi przydaiąca się —

IV. Doprowadzenie do Wiadomości obiek-
tów wyżywienia mogących składać się
Kwizycye —

17.

Od otwarcia Głównego Kommitetu pierwszą będzie Jego Starannością
Nayprzedzey potrzebować od Gubernialnych Kommitetów Według przydzia-
łzeniey Formy wiadomości o stanie Respective Każdey Guberniy a to
przez Obiawienie Stanu poszczegulnego Obywateli y wszystkich
oney Mieszkańców po Szczegulności znaydować się mogących prowian-
tu furażu y dalszych Artykułów Żywności w składach maiących się ku wi-
dłowi użycia na potrzeby woienne

18.

Gubernialne Kommitety układaią te wiadomości z poszczegulnych wiadomo-
ściów od Kommitetów Powiatowych sobie przysłanych.

19.

Przy układaniu tych wiadomości przyymuie się Zarówno Obiawienie Każdego
Obywatela y Mieszkańca, wiele u niego znayduie się wyłączywszy takich
produktów wiele iłe liczby potrzeba do nowego Żniwa dla Domowych
Jego potrzeb na Zapomogę Wszelkim potrzebującym Żywności y Kar-
mu dla bydła, a zatem wiele czego pozostało od potrzeb wewnętrznych
Domowych Ekonomicznych —

20.

Każdy Obywatel Ziemi właściciel obowiązany wiernie obiawić
swoie Zapasy potrzeby miejscowe, niezbędne bowiem położenie
onych illości jako bez zwiększenia potrzeb poddaią wiernego Sądo-
wi Woiennemu a Znaleziona nad obiawienie przewyżka użytą
zostanie na użytek Armij bez żadney Zapłaty —

21.

Naczelnicy Korpusów obowiązani dostrzegać tego postanowienia
we wszelkiey onego Ścisłości maią prawo w każdym Czasie wery-
fikować Obiawienia Obywateli y Mieszkańców przez Zaufanych
Wysłanych Urzędników wespół z Urzędnikami ze Strony Cywilny
Zwierzchności odkomenderowanemi —

22.

Dla rychlejszego Zebrania tych wiadomości Powiatowi Kommi-
tety

Kommitety mogą do każdego wydziału przyznawać Podkomorzego, Skarbowego, Obywateli składaiących Sąd Graniczny, a w niedostatku onych wzywać Członków Sądu Ziemskiego.—

23.

NB. Urzędnicy do tego użyci obowiązani nadto akuratnego dostrzegać układu wiadomości według danej formy.—

24.

Jak tylko takowe wiadomości z rzetelnością ułożone z przepisem ułożone będą, Ci Urzędnicy składaią one w Powiatowych Kommitetach dla zrobienia z onych generalnej powiatowej wiadomości y przestawienia do Gubernskiego Kommitetu na dalsze skonfrontowanie y oddanie do Głównego Kommitetu wszelkich potrzebnych wiadomości, a tem Czasem uwiadamia się Obywateli Mieszkańców że cała ilość nad potrzeby przewyższaiąca należy do Skarbu wyłączywszy Czwartą Część prowiantu y Szóstą Część furażu, które zostaią w ich rozporządzeniu do wolnej sprzedaży.—

25

NB. Zapasy uznane należącemi do Skarbu każdy Obywatel Mieszkaniec winien iest mieć w składzie nie robiąc z nich do rozporządzenia użycia pod osobistą odpowiedzialnością wszem brać od niego natychmiast uwiadamiaiąc rewersa.—

26.

NB. Prawo te rozciąga się na Żydów y dalszych Mieszkańców nie posiadaiących Maiątków lecz zaymuiących się Zbożowym.—

27.

Jeśliby kto z nich był obowiązany dostawiać prowiantu albo furaż dla Kontraktami pod zawiadywaniem prowiantskim — takowym według ścisłych umówienia się, dostarczyć pozwala się tego, który iednak on iesz niezwłocznie niedostawił z znaleziony u nich Superaty użyć dla dostawienia ich obowiązku, a na ostatniego wkłada się zapłacenie.—

V. Rewizya użycia Produktów wprzód wyczytanych.—

28.

Potrzebnemi wiadomości obeymuiących ogólny stan Zapasów każdej Gubernii Główny Kommitet przedstawiać przewyższa

przewiezie Znaleziony w iednych zniedostatku Jednych obywa-
teli y Mieszkanca o pomoc tymże ostatnym uwiadomią przez
Gubernskie Kommitety od tego Zapobiezenia Koniecznie
potrzebny części dla tych Zywności dalsze zaś Dostawcy
pod Zapobiezenia na mocy §:25. wzywanemi Zadatkowania wo-
iennych potrzeb zadosyćuczynieniem się Jenerał Intendanta Armii
według prawideł w dniu 12. Apryla przepisanych. —

29.

Ktore postanowienia wydzierzaiącej extraordynaryine potrzeby Zyw-
ność dla przechodzących Wayska w ktorych nie Czekaiąc, ani odniesienia się
Jenerał Intendanta, ani też przyrzeczenia Głownego Kommitetu Obowią-
zani są Obywateli dawać Prowiant y Furaż bez Zamitrzenia z
ogułu tego, ktory Zostawiony będzie [illegible] pod Zapłaceniem za Asygna-
cyą Powiatowego Kommitetu albo Ziemskiego Sprawnika, a
w przypadku odległości pierwszego y podrzebytności ostatniego,
NB. na Zapotrzebowanie Naczelnika przechodzących Wayska. —

30.

W takich Zdarzeniach Naczelnik Wayskowy wydać ma Obywatelowi al-
bo Mieszkancowi za wzięty od niego Prowiant albo Furaż Kwitancyą
y natychmiast uwiadamia o tem Gubernski Kommitet dla woiennych
powinności ustanowiony, objaśniaiąc Komu Mianowicie na iaką
NB. Ilość prowiantu y Furażu wyjaśniony dać y pod iakim Numerem
Kwitancya wydana. —

31.

Gubernskie Kommitety te uwiadomienia Zapisuie do przeznaczony
na to Sznurowey Księgi, y gdy Obywatel, albo Mieszkaniec przedstawi
do onego Kwitancyą wtedy po Należytem zKonfrontowaniu z wymie-
nioney Księgą uznawszy oną za niewątpliwą wydać ma mu bilet
na odebranie z Izby Skarbowey Należnych dla niego pieniędzy y w tey-
dże przyszłe Rachunki do Kommissyi Mieyskiego Prowiantskie-
go Depo wiele u kogo y przez Kogo? iakie produkta wzięte Zostały
NB pod Kwity Kiedy Komu y na iaką Summę y Kiedy Bilety wydane
dla wiadomości potrzebnych Informacyi

32.

VI. Płata za wzięte Produkta y Zyw-
ności —

Płata za wzięte produkta Zywności uskuteczni się ogulnie przez Izbę Skar-
bową za okazaniem biletow wydanych z Gubernskich Kommitetow dla
woiennych powinności ustanowionych —

33.

Za ceną do opłaty bierze się w każdey Guberni srednia Gubernska pro-
porcyonalna Cena ustanowiona na Miesiąc Januarius. Kalkuluiąc

tyą

Teraźnież y przez Głównie Komenderującego Armią potwierdzona.

34.

Dwie trzecie Części wypadaiący według tych Cen Summy opłacaią się Obli-
NB. gacyami Kassy Państwa trzecia zaś Część opłaca się Assygnatami Państwa.

35.

Każdy Possessor albo obywatel przedstawiący do Izby Skarbowy Bilet z Gubernskiego Kommitetu wydany na odebranie swoiey należności obowiązany dodaiący przytem Kwit Powiatowy Exekucyi na opłacone Skarbowi podatki y Ziemskie powinności.

36.

Tym którzy nie przyłączą takich Kwitów Skarbowy Izby zatrzymuią Summy równą Remanentów Zaległości Skarbowych z Obligacyów, a za Ziem-
NB. skie powinności z gotowego grosza y natychmiast daie o tym wiedzieć Powiatowy Exekucyi dla wyegzekwowania onych Remanentów—

37

Kwitancye dotąd wydane od przechodzących Pułków y Komend possessorom y obywatelom na wszystkie rodzaie Prowiantu y Furaży niezwłocznie przedstawią się do Gubernskich Kommitetów dla woiennych powinności ustanowionych.

38

Te Kommitety odebrawszy skutkowych Kwitancyów ogulny Rachunek przesyłaią do Kommissyi Wileńskiego Prowiantskiego Depo [illegible] zatwierdzone, y zrobiwszy potrzebną weryfikacyą = dla przekonania się o ich słuszności wydaią potem od siebie Każdemu Possessorowi Bilety na wypadaiącą według onych opłatę dla odebrania z Izby Skarbowy podług przepisów wyżey w §§ 33. 34. 35. 36. przepisanych.—

39.

Skarbowy Izby dla rychłego uskutecznienia opłaty odbiorą według rozrządzenia Głównie Komenderującego Armią odpowiednią potrzebie ilość Assygnatami y Obligacyami Kassy Państwa.—

40

Ponieważ dla opłaty przyimuią się proporcyonalne Gubernskie Ceny postanowione w srebrze a zaś opłatę ustanawiaią Assygnatami przeto Kassy bieżący [illegible] w rachunkach dla wszystkich przemian Kursu poruczą się Głównemu Kommitetowi dla woiennych powinności ustanawiać każdego Miesiąca według swojego przekonania iedno stały Kurs srebra do Assygnatów który by służył za osnowę do wszelkich rachunków y opłaty za wybierane Ziemskie produkta na żywność uskuteczniaiących się w przeciągu tego Miesiąca na iaki Kurs ustanowiony.—

Zgodność Kopii takowey z Autentykiem poświadczam [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] Członek Kommitetu

y Kawaler

Zgodno z Autentykiem Sekr. [illegible]

Copia

13

Pod Prefekt Powiatu Maryampolskiego

Przy Reskrypcie JW. Prefekta d. 16. Września r. b. Nro 1465. maiąc sobie kommunikowane w kopiach tak przedstawienie JW. Godlewskiego Dziedzica Fredy uczynione do Ministeryum Spraw Wewnętrznych w przedmiocie Włoscian zbiegłych z Kraju Rossyiskiego w Kray tuteyszy i wydania onych – iako też Odpowiedź Ministeryi Spraw Wewnętrznych – w skutek tego przedstawienia danę; załączam w kopiach poniżey wyrazonym Urzędom Woytowskim i Magistratom dla wiadomości y stosowania się. – Dan w Maryampolu d. 22 7bra 1815. r.

(podpisano) Łabęcki Pr. Wolański Sekr.

N 189. z 7bra

Copia

914. i 916. Sierpnia 15 –

w Warszawie d. 7 Wrześ. 1815

Ministeryum Spraw Wewnętrznych

Na zapytanie JW. Prefekta z d. 22 z. m. względem Włoscian z Kraiu Rossyiskiego w granice tuteysze przybywaiących, czyli na żądanie Dziedziców, lub Władz tameczonych na powrot wydani być maią? przesyła w dołączoney kopÿ uczynione sobie w tey mierze przedstawienia pod datą 28. t. m. przez JW. Godlewskiego Dziedzica Dobr Fredy za

urząd

zaswiadczenium, co do Poddanych Rossyjskich, dawn
iuż tu zamieszkałych, iż takowe w moc Uchwały Ra
dy Naywyższey dnia 11. Sierpnia 1813. Roku poszu
kiwane bydz nie mogą, co zaś do przybywaiących
teraz, Ministeryum Spraw Wewnętrznych nie zna
duie żadnego przepisu Rządu obowiązuiącego d
Jeh wydania — (podpisano) J. G. Sobolewski — Eglin
ki D. K. (adres) do Wo Prezesa Dptu Łomżyn
skiego — za zgodność Bogulski — za zgodność Wola
ski Z. Sek

Kopia

Jasnie Wielmożny Ministrze Spraw
Wewnętrznych —

Podług Art. 4. Konstytucyi Xięstwu Warszawskiemu
nadaney, każdy na tey ziemi żyiący iest wolnym — Na
iaśnieyszy Cesarz wszech Rossyi stanowiąc Rząd ty
czasowy po wkroczeniu do Xięstwa Woysk Rossyi
skich zapewnił ruszył dochowanie Praw Kraiowych —
Publikowane w dniu 20. Czerwca r. b. zasady dla
Rządu tymczasowego Królestwa Polskiego przyię
ne, zatwierdzaiąc Konstytucyą Xięstwa Warszawskie
go i dawnieyszą 3. Maia 791 Ro szczególniey zab

[illegible]

zabespieczyły osobisto każdego wolność według Artykułu 15. rzeczonych zasad. —

Pomimo takowych wolności zarzęcia Obywatele Rossyjscy odbieraią codziennie z Kraju naszego swoich zbiegłych Poddanych, tych nawet, którzy za czasów Rządu Pruskiego i Xięstwa do Kraiu naszego przybyli, że takowe odbieranie zbiegłych z wiadomością Władzy Powiatowey dzieie się, upraszam przeto JW. Ministra o informacyą czy rzeczone postanowienie względem zbiegłych iest prawnem, y iakie są w tey mierze przepisy — podpisany Godlewski Dziedzic Fredy — zgodność świadczy podpisany Zieliński P. K. — w Warszawie d. 28 Aug. 1815. za zgodność Boguski — za zgodność świadczy podpisany Wolański L. S.

w Skutek Dekretu wielkiego Napoleona Cesarza Francuskiego y Krola włoskiego wskrzesiciela Narodu Polskiego przez W. Bernarda Rzerbowskiego Pułkownika woyska Pol. przeznaczonego do Zorganizowania Porządku w Powiecie Kowienskim postanowiony Podprefekt Jeo. Graff Zabiełło polecił mnie Dzieło Lustracyjne w Parafij Żerniewskiej z tąd do wiadomości —

1mo Jeżeli kto ma zboże zbywaiące nad potrzebę nie uszczuplaiące magazynow Włoscianskich, tylko zostawuiące do następnego urodzaiu na Duszę męską y Żeńską po Osminie

2do wiele bydła rogatego y wszelkich Żywiołow we Dworach y na włości znayduie się dla wzięcia proporcyi na potrzeby woyska we spisai wedle Schemy niedawno praktykowanej Każdy y wszelki Possessor powinien y takową czynność przez Dzien Dzisieyszy y Jutrzeyszy dopełnić obowiązany z nayściśleyszym obiaśnieniem y takowe Dzieło do mnie do 17 y trzech dostai należy z podpisem każdego Possessora dla odpowiedzi za niedokładność y nierzetelność

3tio w okolicach Szlacheckich także wedle Schemy o Koniach, bydle rogatym y wszelkich Żywiołach — Zboża Jeden w Imieniu całey okolicy spisai z podpisem wiernym pod odpowiedzią powinien — y do mnie iutro dostawić do Krytnik

Osobno

z Przepisania Kommissyi Administracyjnej Wilenskiej kto ma iakie Szkody zrzędzione w przechodach woyska z oznaczeniem takowych pod przysięgą wiadomości spisai y razem z Schemą Lustracyjną u mnie złożyć do przedstawienia gdzie należy — powinien —

Takową Kommunikacyę aby każdy przeczytawszy podpisał y ściśle w Dniu Jutrzeyszym spełnił zdążaiąc do mnie co wyżey przepisano — obowiązuię pod boiaznią srogą za niedopełnienie. R. 1812. Julij 15. Dnia

Tadeusz Orwid —
Lustrator

Takowe Poszesye do Lustracyi.

Jezno Dwor Dnia 15. Julij czytało we Dworze Jeżujewski[illegible]

Jeznienska Plebanija Dnia 15. Julij czytałem takowe zalecenie X. Szymanski

Nisko Dworzec Czytałem 15. Julii Franciszek Wiszniewski —

Wierbieliszki Gieyszterow czytałem d. 15 Julij P. [illegible]

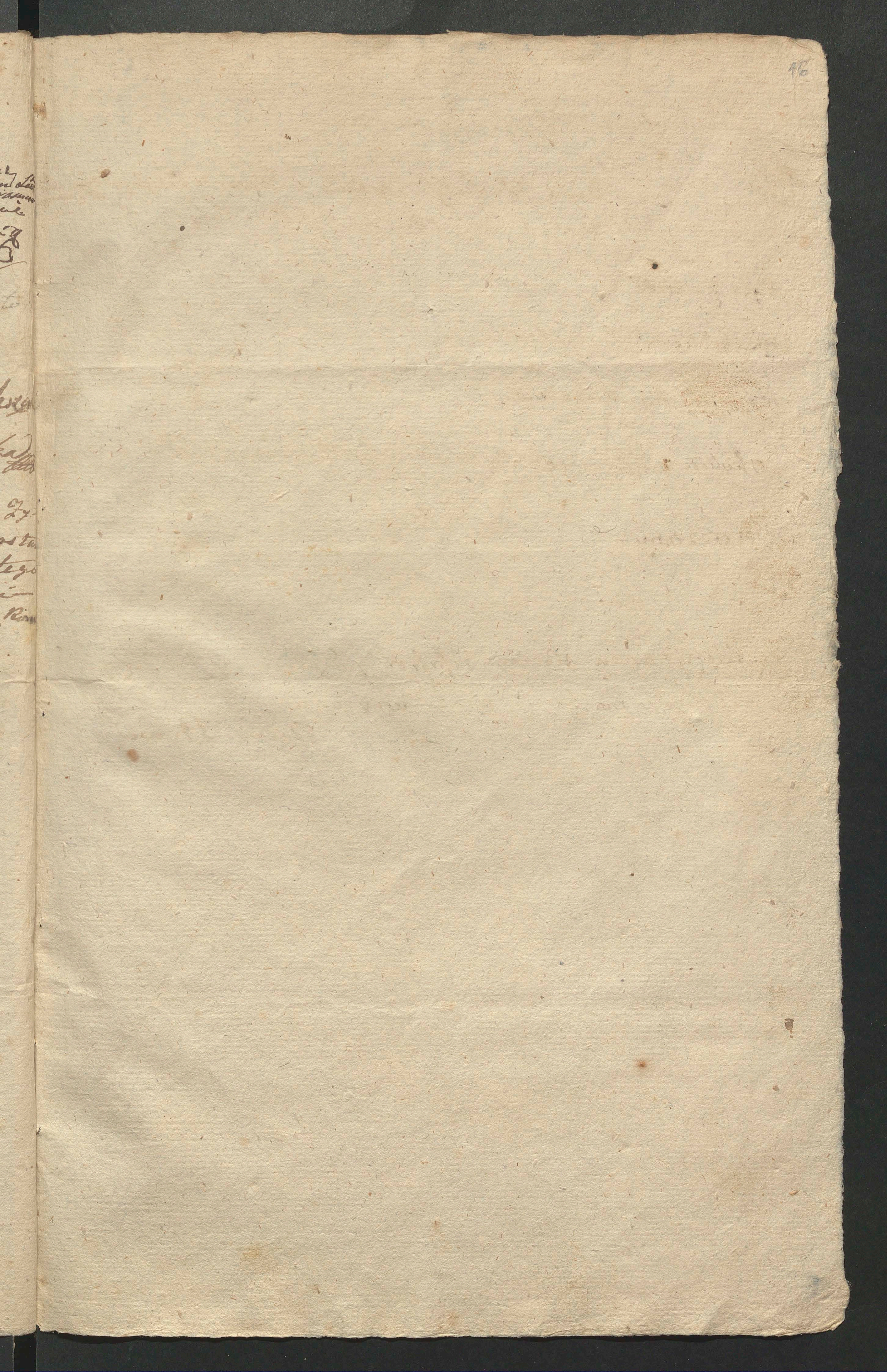
Wierbieliszki Kuleszow — czytałem takowe zalecenie [illegible] Kulesza

Okulica Sakowicze Czytałem Jullyi 16. Dnia Jozeff Dymsza [illegible]

Koszany — Czytałem w Koszanach, y Spisze na nowo Zy-
wiota, a do podpisania y Schemy natychmiast posta-
na do Kowna wysłałem, jako do posesorow tego
maiątku ktorzy y Perkza sami podali Antoni
Sokołowski z Ko[illegible]

Po Przeczytaniu każdy Posesor podpisze y ta Kommi-
nikacya ma być do mnie wrocona —

Tadeusz Orwid

Kopia.

Podprefektura Powiatu Kowieńskiego 17

Z Powodu nadesłanych Zaleceń Kommissyi Admin. Depart. Wileń. mianowicie pierwszego pod Dniem 15. Październik[a] za N. 2.784. Żeby Rada Ekonomiczna Oznaczyła Jle z Miasta Kowna y Szawel poprzedzaiące Dnie y Chwili od wyyścia Armii Francuzkiey wybrała Podatku Uciągniętego y do takowego tey drugiego pod Dniem 16. Października za N. 2.801. aby uczynić Scisłe y dokładne wyłuszczenie Jle taż Rada Ekonomiczna wybrała Opłaty od wprowadzaiących dla wyprzedaży Zbożowych Pro-
duktow, pod tytułem Akcyzy Konsumpcyi y Stosowego nie podpadaiących ze szczegulnieniem od kogo takowa Opłata była brana w Jakiey Jlości za Jakie Produkta na Granice tego nastaniem tworzone
uzyto — Nakoniec 3. pod dniem Trzecim Październik[a] za N. 3.427. Żeby Podprefektowi przez Siebie czy też przez ktoś do tego Celu Stosowne Zaufanie posiadaiącego Osoby
uzyskał dokładney wiadomości o wszelkich Funduszach Miasta
Zebrania Dokładney Miasta y Sciągnione Naywiększych Rachunek Wszystkie Dochody
przychodu y Rozchodu tegoż Miasta, Zaczynaiąc od Daty 1. Stycznia Roku Bieżącego aż do Daty niniejszey — Podprefektura
wedle takowych Otrzymanych Zaleceń Podprefektura
powołał wszelkie Jak Dopełnienia wymagała Osobę Szanowną
Powiatu Kowieńskiego Jak Zaufanie posiadaiącego Wysłanego Sadowego
Trybunału Sędziego Grand. P[owiatu] Kowieńskiego, Rządy do niego tegoż Urzęde
Oryside Sędzi Grand. P. Kowien. — Rządu Miasta Kowna, y Rewersem Urzędowy zobowiązany na Oświadczenie aby dowiodł y Rewersem Urzędowym zobo-
ni Ostem Rewersem się aby dowiodł y Rewersem Urzędowym zobo-
wiązał wszelkie Zobowiązania Miejskie, tak wypływaiące
do Jakiego Rzeczonych Opłat pobierania Intrat Dana była na
Iączące do Utrzymywania y Zawiadowstwa Funduszami Miasta
Kowna — Żeby wszystkich Przedmiotach y wszelkich
dalszych Ciągnących Za Sobą Urzędów dokładne Rejestra
per Specificum, perceptas y Expensas Sporządzone, przed
Urzędowym Wo. Oryside, na dzień 20. Praesentiam, nie omylnie
Stawił, ze wszelkiego Rodzaiu Intrat, Obrachunki nie
wyłączając, ze wszelkiego Rodzaiu Zagadnienia
tej — Na wszelkie ze Strony Jego Mężnione Zagadnienia
dostateczne Usprawiedliwił się — Że Zaś takowy Urzędny
Obowiązkiem na Wo. Oryside, do tego ogulnego Interesie przyięto
miasta Kowna, przeto Zobowiązanych Urzęd. Pana Rady Ekonomiczny
y Żeby Oryside z Miasta Dziedzicznego Kopan y Jachimskiego Za-
dyspozycyą dostawić na dzień 19. Praesentiam do Wo. Oryside
wydanemu Furmanami na których by mógł przybyć do miasta Kowna

687.

y za razem gdyby Kuratorya Swiatło z Opał dla Iczego wygody ni
zawodnie przygotowano — W wypełnieniu mnieyszego Zalecenia
Zawiadomiß winny Pan niezwłocznie Podprefekturę zażyły
Rewers od Księgi, iż przynależy, przy tymże Zawiadomieniu
dodgczyk — Zaczem postanowienie, dla wiadomości w. Omid
podprefekturze w oddzielney Kopii przesłać przyszczona — Dat. 1812
Księga Głow. 17 Dnia —

Józef Hrabia Łabięcki Podprefekt

18

Podprefektura Powiatu Kowieńskiego

Do

Wo Sędziego Orwida na Powiatu Stokliskiego

Dopełniaiąc części w Kopii Instrukcyi Kommissyi Administracyjney nayobszerniey wszystkie wyszczególnione Obowiązki do Dzieła pilnie wykonać się nakazanego — Dotyczące do niey nic nie mam nadto tylko że do takowego Dzieła zasłu[illegible] szczyniącego się w nayszczególnieyszy sposób wyrażone przed pisania zapraszaiąc WmPana oczekiwać go będę że możno nayprędzey z parafii Jemu poruczoney z pełnym zaufaniem wypełnienia tey arcy ważney y pilney dla Zwierzchności y wszystkich posługi —

Osobno. Lubo przez Dziekanów parafialnych sporządzone wiadomości Dymów gdy jednak w tym zachodzą tyż ne skargi niedokładności, to Obsyłając się z WmPan[em] zarazem dopiero nayusilniey proszę aby wiadomość sporządzić aktualnych Dymów z pospolitym gatunkiem Szlacheckich czynszowników gruntowych ogrodników Chałupników wszelkich dziedzicznych y żydowskich gruntowych sporządzi do podprefektury wespół z dziełem poruczonym powróciwszy nadesłać. 1812 Augusta d. w Kownie

Zastępca Podprefekta Prezydent

Meyer

#292.

[illegible]

do
W. Jgo Orrida nad Pad
Stohlisleg

N 292.

Kopia

9

2do Kommissya Administracyina zatt. Nro 161. odebrała naymocnieysze zalecenie obowiązuie wszystkie Podprefektury Departamentu Wileńskiego, azeby bez żadney zwłoki każdy Podprefekt, w swoim wydziale ubrał osoby z Urzędników dawnych Ziemskich Grodzkich y Granicznych znane z gorliwości ktore ku posłudze Obywatelskiey, y tym poruczył uskuteczenie następnych przedmiotow — Aby ci Obywatele wybrani na siebie włożony obowiązek w swoiey Parafij spisali nayliteralniey stan iako wszystkich domow szlacheckich dworow y wsiow, wiele gdzie się nayduie popalonych zruynowanych przez kogo y ile wsi?

3tio Wiele gdzie y iakiey znaydujesię żywności nad potrzeb pozostawionej ... Chłopkami Opisanych. —

4to Jaka gdzie się znayduie trzoda, jak wiele koni, wiele z nich zabranych było y przez kogo?

5to Gdzie jakie są popełnione kryminały, wiele Osob pobitych y przez kogo?

6to Do tychże Obywateli należeć będzie, gdzie jakie są plony y jakie były, y podług uwagi nayakkuratnieyszej przedstawić, jak wiele czego spodziewać się z przyszłych zbiorów można by, wiele morgów gdzie zasianego zboża y łąk?

7mo Ponieważ Włoscianie jak się daie słyszeć w Dworach rozmaitych y domach szlacheckich wiele pozabierali żywności, a przeto starać się powinni, azeby takowy ciężar od nich wyciągnąć, a co pokaże się przez włościan roztrwonionym, to oddzielnie przedstawić w swoich rapportach

8vo Ci Sami Obywatele powinni zalecić Parafii ...

Parafialnym Xiężom samym wrazić Rolnikom, aby ci nie zrażali się momentalnemi Cierpieniami, aby ściśle zaymowali się pracą, która wszystkie nadgrodzi straty w krótkości [illegible] potrafi.

Na ostatek takowe szczegóły, ile są z siebie ważne y Ogół Obywateli interessuiące, tyle też wymagaią pilnego Zaięcia, od którey powinności nikt wymówić się niemoże. Należy do tego przedmiotu osoby znane wybrać y onym nayrychleyszą Exekucyą zalecić y aby to w nayodkładnieyszych raportach przedstawić [illegible] więcej. Działo się na Sessyi dnia 22 Julij 1812 Roku. Podpisano Ignacy Tyzenhauz Prezes Ferdynand Hrabia Plater — Stanisław Wołłowicz

Zgodno Sekretarz Kunicki.

1812. aug 10 Dnia — Takowa Kurssoria doszła zasiadaiącym [illegible]

1812. Augusta 22. dnia Takowa Kurssoria Czytałem w Lidwoiskach Karol [illegible]

Commendeu Czytałem [illegible]

20

od Kowinskiey
Podprefektury do WW Orwida Sędziego
[illegible]

W Sędzia Szlachta przez podaną swoią prośbę w Autentyku dołączaiącą się skarży-
się na Gospodarzow WWi Lebuzowo w possessyi swoiey będącey, że takowi Mie-
szkańcy obowiązany Inwentarzem podawczym powinności, mianowicie Pańszczy-
zny w niniejszym roboczym czasie nayppotrzebnieyszey, nie tylko że niechcą
Dworowi wypełniać, ale wyraźnie zagrażaią buntem wypowiadaiąc niepo-
słuszeństwo, iako prośba opodlicia Namiestnika zapowiada — w takim zdarze-
niu dla wyśledzenia pomienionego nieposłuszeństwa, a w przekonaniu się
o tym wszystkim dla ukarania winnych nayprzykładniey chociażby Korpo-
ralnego, y nakazania we wszystkim wedle Inwentarza od rzeczonych Mie-
szkańców dla Dworu swego posłuszeństwa — Podprefektura uwzględniaiąc na dobro
oziębłenia do rzeczoney WWi nayprędzey obligue y odpowiednie poruszyć
Uleczi nayusilniey obowiązuie — oczekiwać będzie doniesienia Jego o zadość-
uczynieniu przepoleconego dzieła — ku czemu dla pomocy dwóch Dragonów
dodać y wezwać wszelkiey pomocy od Dozorcy mocą niniejszego przepi-
sania dozwala — 1812 Roku Augusta 3° Dnia Kowno. ——

Józeff Graff Zabiełło
Podprefekt [illegible]

#84.

od

Podprefektury Wiłkomirskiey

do

Wielmożnego Orwida Sędziego.

No 84.

Od

Komitetu Oddz. Powiat. Woinych Sprawowania

Do

WJmci Tadeusza Ormida Szefa Graniczy

Podpisaniem Gubern. Komitetu Dnia 18 Decem.
za Nrem 44. Datowanym, w mocy najwyższej
konfirmowanego postanowienia następnym y w
kopii dołączonym się odpowiadamy, iż gdy Ko-
mitet przez dekret z dnia 7 80 JWo Woiennego Guberna-
tora niebawnie otwarty został nadaniu do-
kument Woinnych y z wiadomości potrzeb Woinych
przedmiotów wszelkich czyli Stanu Obywatelli
najważniejszego wszystko się na ten Zamiar ma
zbierać y koniecznie dla Zwierzchności potrzebne
do takowey wiadomości wypełnienia nadesłane
według drukowane Tabelli, których jedną
dołączając WJmci Dobr. w mocy powyższego
podpisaniu Obliguie, iżby Oddziałowy Komitet Stołpcowskiey
aby natychmiast Zaręczył się w Rubrykę każdey
według Kuźniey Formy w niey wyłożoney sposobem
odpowiednie najwięcej potwierdzony punk-
tem

21

Zebrać y sprawdzić, iedney persony niezapisuiące y
oney przedpisaney przez siebie niedzieli na dzień
1. Junij Miasto tedy następuiące Komitetu
niechybnie dostawić, aby Komitet w tym terminie
wszystkich Danych podobne wiadomości zebra-
ły, mógł sprawdzić, z każdego dla Ogółu y
przed 10. Junij Komissyi Komitetowi Guber-
przedstawić dla wiadomości Jego z dostateczną ta-
bellą znaydujących się dodaie Komitet Wyż-
Najwyższym Tabeli z dostatecznych Znaydzie lecz nim
ten Rejestr służyć do niego należy, y takowe sp-
tej, tak żeby nie będzie na Rejestrze należy niey-
do wiadomości, na ten przedmiot nakazaney ...
Żydów, Kupców, y temu podobnych Handlem t-
przemysłem mianowicie Zboża y Sukna baw-
iących się z wspólnego w Komitecie ...
tłumaczenia sprawdzenie wiadomości uważa-
Zachowanie stosowanie się na każdości Znay-
ięcy się we Dworach y we Wsiach na każdy Dusz
w tydzień do wyjawienia Komissyi policyi ...
po Gr. 3. na Dzierżawcy y na tychże Groszy
Grzyki na każdy Dusz we Miesiące Gr. 4. tako-
Ilości zaleczowany będzie niedaley jak na dzień
Miasto Augu...

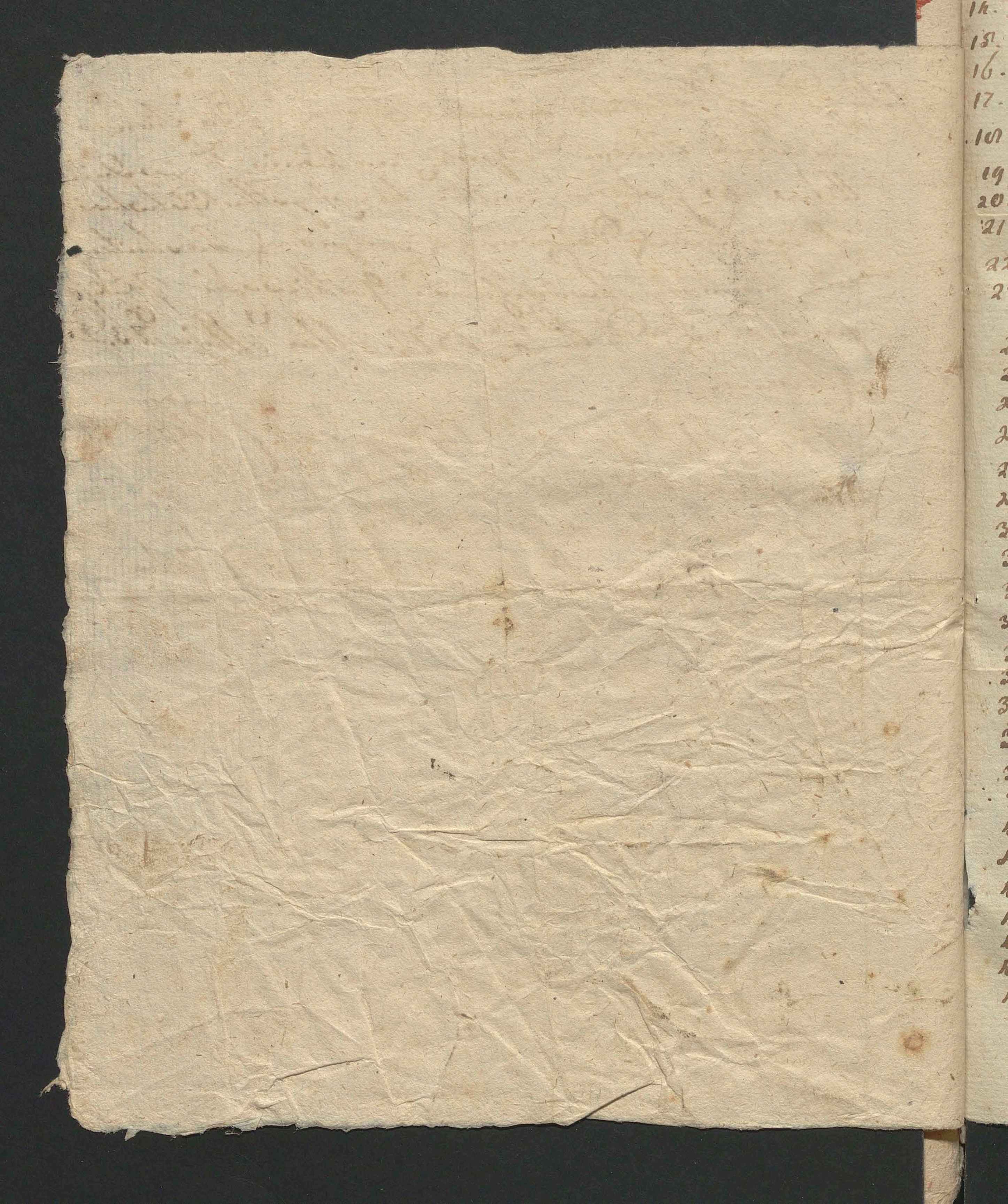
Jako podział do Szelmi mianego Zboża, C. Do Siana
na korcie Stairmie sporze na korcie 1. po Sum-
tki w 20. polnicy należy to wszystko Cokolwiek
jest w Aneksie Dodzisonych przepisach, Zaslutuj
mi Zamiast Zwiększonej Gorliwości J. E. Ego
poruczu się. Dat. W. W. 1812. Mca Maja 23. D.
Kowno. —

Lieuwzyi Włc. Ucowien. Prezydent Obłapiczny

Wincenty Szulczyn Sędzia Ziem. Członek Komitetu. —

Ludwik Zawisza Sędzia Ziem. Kowień. —

Mateusz z Prokopa Prozor Sędzia Ziem. W. K. Członek Komitetu —

Regestr Rządowych maiętności dla Przedaży naznaczonych w R. 1811 w Wilenskiey Guberniy —

Numera	Nazwiska maiętnosci		Suma przy znoszeniu oceniona w Departamencie Finansowo — Ruble	Kop
1.	Dzierżawa Draiców		46608.	95
2.	Maiętek Kryniczyn		63249.	—
3.	Folwark Bobrufsky		4504.	80
4.	Dzierżawa Pelikany		351.	
5.	Wieska Kołoboryszki		2011.	80
6.	Rotunie		2199	60
7.	Wilenskie Horodnictwo bez Ludzi		1379.	25
8.	Hudełki bez Ludzi		2700	—
9	Dzierżawa Czetyszki		5467.	50
10.	Oszmiańskie Koniuszstwo		3627.	—
11.	Dzierżawa Nerowka bez ludzi		1000	—
12.	Powiłez		1620.	
13.	Krasnosielszczyzna		1077	—
14.	Stwo Widdziany		5004	—
15.	Dzierżawa Nowosady	X	4005	—
16.	Hornokule alias Zarnowice		8121	70
17.	Dzierżawa Woinicziany bez ludzi		1077	—
			1811.	55
18.	Mieszkucie		1215	—
19.	Baryszki		360	—
20.	Wobale		324	—
21.	Sudzintany bez ludzi		1728	
22.	Stwo Obole			
23.	Szkla Ostrow alias Zankas bez Ludzi		1046.	25
24.	Dzierżawa Biwszele bez ludzi		1350	
25.	Botosz bez ludzi		915.	60
26.	Cyganiszki bez ludzi		90	—
27.	Dzierżawa Kierbedzie		3359.	25
28.	Miciagie alias Truskulany	X	6628.	87½
			4869.	
29.	Poiznie	X	1093.	50.
30.	Ryszkiany	X	2240.	50
31.	Szluiny		90	—
32.	Kutyszki bez ludzi		1010	—
33.	Aitniany		2719.	5.
34.	Kawsie		11.938	42½
35.	Kograny			
36.	Dulki		2344.	20.
37.	Juryzdyka w Rosieniach	X	270	—
38.	Starostwo Krewskie		8678.	33½
			5586.	—
39.	Dzierżawa Sitkie			
40.	Klucz Sołodki y Deniorski		196570	20.
41.	Część Stwa Preńskiego		53680	72½
42.	Klucz Kukuciński		148996.	87½
43.	Siesiołe		100770.	60
44.	Dzierżawa Hornifski		3410.	10.
45.	Kułapie Serbiny y Wiche		9634.	80
46.	Matakiemie y Matanifski		2533.	5
	Transport Saleris			
47.	Nekraszuny		166.	50.
48.	Pepunie alias Pelikany		734.	40.
49.	Kerwele		2052	—
50.	Weluzany y Suirciany		6516	—
51.	Bable	X	3579.	75.
52.	Deskiany y Miodawany — Drabuziniki Krasnopole y Pelawie		3658	5
			936	
53.	Dzierżawa Naszkuny		1602	—
54.	Starostwo Rusielifski		1388	—
55.	Dzierżawa Pacelance		3639.	22½
56.	Necruny		9093	—
57.	Kijawki		1770	15.
58.	Mołowiany	X	352.	5
59.	Naciuny y Szkiszki	X	675	—
60.	Rewle	X	930	
61.	Juryzdyka w Rosieniach		1500.	90
62.	Jezioro Lubsitany bez ludzi		52108.	80
63.	Starostwo Wężeharskie		5987.	70
64.	Siedlkie	X	709	50
65.	Dzierżawa Hordziany alias Dongkie			
66.	Hodazie		900	
67.	Poberze		3582	—
68.	Darkiany	X	2344	
69.	Stwo Montartyskie	X	540	X
70.	Stwo Poiżzorskie		1760	40
71.	Pelishie		1530	
72.	Poiezierskie		5076.	10
73.	Dzierżawa Poiowsie bez ludzi		65.	25
74.	Wyrzewitstwo Dongskie y Zaimadskie		251.846	55.
75.	Starostwo Bystrzyckie		125.494.	35
76.	Josielskie		60.197.	70.
77.	Ciwunstwo Wilenskie		355.770.	67½
	w ogule		1659.850.	42½

Wiadomości sprzedaiących się Sta
rostw —

ad N. Inw. 4906

25

Urząd Czasowy policyi Pttu Kowienskiego

N 1943
6 "Octobra
1831 roku

Oddziałowemu Naczelnikowi Pttu Kowienskiego Wielmożnemu Orwidowi

Z załączaiącego się przytem wdrukowanym Exemplarzu przedpisania JO Xięcia Dethorukowa Czasowego Woiennego Grodzienskiego y Wilenskiego Gubernatora y WmPanu zawiadomionym zostanie że o przyrządzeniach na mocy których w każdym powiecie tymczasowie urządzoną zostaie Expedycya policyi. Ta w pełnym Komplecie zebrana zważaiąc miejscowe okoliczności zakomiczną uważyła potrzebę powiat Kowienski rozdzielić na Cztery oddziały a w każdym z tych naznaczyć jednego Naczelnika z rzędu Obywateli i mniey mianowanych wiary y zaufania godnych - a w każdey parafij wybrać porządnym takich z rzędu

Wiadomości przedaiących się ...

obywateli dozorców honorowych których podustanowi
Naczelnikowi oddziałowemu.

w skutek zatem tego postanowienia JW^o pan mia
nowanym zostaiesz w obowiązek Naczelnika oddzia
łowego parafiow Dorumslkiey Herbislkiey Kowal-
skiey y Kumstylskiey których dozorcowie honorowi
o każdym wydarzeniu powinni y obowiązani donosić
panu a pan w tym momencie doprowadzać
do wiadomości tymczasowego Rządu policyi
powiatu Kowienskiego pod prezydencyą
JW^o Komendanta ustanowionego Ratgeraiąc
się w druku przedprianie JW^o Woiennego Guberna
tora tymczasowie dostateczną będzie Instrukcyą
wedle której pan obowiązany iesteś potmie
włożony na się obowiązek w dalszych rozpo
rządzeniach wsłazać y objaśni pana tak
dzieła w tym przedmiocie zaprowadzone
go y nadal prowadzić się mającego przy
tym wkładając na pana obowiązek iak
nayczęściey o wszystkim donosić i we wszyst
kim kommunikować się z policyą w oso
bliwych wydarzeniach mianowicie kiedy jakie

będą

Rodzaiu y nazwania porzucić się włoczęgi do sytać raporty przez umyślnych do Zarządu policyi tymczasowie zaś w tej rzeczy nie razie kommunikować się samemu na miey scu z Ziemską policyą y przedsiębrać wspol nie środki ku poymaniu takowych, iż z iedney strony Zarząd tymczasowy policyi będzie obowiązany dopełniać jak naydokład niey gorliwie JW pan Zarzucić się tylko zarazem ostrzega że nayniniejsze w czym kolwiek uchybienie ściągnie nieochyb nie według całego rygoru prawa od po wiatu

Pełniący obowiązek Marszałka Kowieńskiego Sądu Grodzkiego przez [illegible]

Nolm 1831. Afg. 8bre 9de D. Sportulerne [illegible]

Przyięto dnia 6go. Expedyowano dnia 8 Dnia
do Dziennika [illegible]

27

Okręgowemu Naczelnikowi Parafiow Dorsuniszkiey Stokliszkiey Kowaltniey y Rumszyszkiey Wielmożnemu Franciszkowi Orwidowi. —

W Skutek Expedycyi JW. Wileńskiego Cywilnego Gubernatora od 24. 8bra. № 21704. przepisuie się WPanu w powierzonych Sobie Parafiach sporządzić Imienne Spisy z wiadomością 1mo O wszystkich Obywatelach posiadaiących nieruchome maiątki z włościanami, którzy z iakiegoby nie było powodu dobrowolnie lub z przymuszenia dłuższy lub momentalnie należeli do buntu, albo spełniali rożne buntownikow potrzebowania z poruczenia iakiegoś bądź nazwania — oraz o wydaliwszych się z buntownikami — o [illegible] na płacu w rzędach buntowników. — Niemniey o tych którzy dobrowolnie iawili się y korzystali z Naymiłościwszego przebaczenia z pokazaniem naprzeciw każdego iakie we władaniu Ich zostaią wsie y wiele w tych wsiach zapisanych Rewizskich dusz — Jeżeli zaś maiątek zostaie w rozporządzeniu rodziców lub nierozdzielny z braćią y dalszą familią zupełnie do buntu nienależącemi, to wykazawszy pełną liczbę rewizskich dusz przy tem maiątku zapisanych — poiaśnić iaka illość

[illegible] roku 1831. 9 9bra 20 Dnia za № 48.

dusz po rozdzieleniu wedle prawa maiątku wypadłaby
na Schedę pokazanego w Spisie – Nadto ten dokładnie
obiaśnić Imię y nazwisko, każdego z Obywateli y Jego
Oyca, oraz czy niema w rozporządzeniu Summ lub ka-
pitałów, albo iakichkolwiek zawodów, fabryk, domów
i. t. p. y wiele te kosztuią – 2do o wszystkich kupcach
którzy równie iak wyżey powiedziano o Obywatelach ia-
kiegokolwiek względu w czasie buntu mieli w tym uczestni-
two z wykazaniem Ich funduszu, w czym mianowicie
ten zawiera się y iakiey wartości – Jaki y w iakiey ilo-
posiada kapitały w obrotach handlowych lub na pro-
centach – 3tio o Dworzanach p. Oficyalist: y Szlach-
którzy z tych samych powodów do buntu należeli, a
którzy chociaż niemaią osiadłych Swoich maią bli-
iednakże mogąc kapitały lokowane na procencie u osób
prywatnych y w drugich miejscach, w tedy iż maią dla-
mi na mocy praw arendownych – z wykazaniem wie-
le od lokowych Summ pobieraią procentów – lub wie-
le płacą arendy, a także domów fabryk ieżeli się te w Je-
ich posiadaniu zostaią – 4to o Czynszowey y Okoliczney
Szlachcie do buntu należących, z pokazaniem Okolic
Zaścianków y wsiów w których mieszkaią, oraz liczby
domów, chociażby bez podrobnego wypisania nawet
Imion y nazwisk tych którzy prócz osiadłych domów
y pola niemaią ani osobnych Summowych Kapi-
tałów, ani też drugiego iakiego kolwiek funduszu – 5to
o Obywatelach y Gromadach Mieszczan osobno Chrze-
ścian y osobno Żydów, równie iak wyżey powiedzia-
no zamieszanych w buncie z pokazaniem nazwań
miast y miasteczek, a także liczby dusz rewizkich

bez wyrażenia Imion y Nazwisk y O. o wszystkich
włościanach do buntu zamieszanych osobno wolnych
y Zaciężnych: y Osobno Skarbowych y osobno
poddanych z wyrażeniem Wsiów y Osad, y wiele
tam zapisanych rewizyinych dusz.

Powinno to dość się W. Panom wiedzieć że Podda-
ni Włościanie pokazani powinni bydź ci tylko któ-
rych Panowie z Dziedzice Zupełnie do buntu, nie
a sami tylko włościanie z czyiey bądź namowy byli uczestnikami buntu, powinni
~~należeli rzeźli~~ y Sam dziedzic należał do buntu
to w takim razie cały iego maiątek y Włościanie poka-
zani bydź maią w wiadomości pod N. Nadto ieżeli
Gromada mieszczan lub Cała Włościanie niecała
należała do buntu, a tylko niektórzy z nich, iakowey wi-
ny do całey gromady odnosić nie można, w takim razie
sporządzić Imienne Spisy, tych tylko którzy należe-
li do buntu z wyrażeniem Ich Funduszu Takowe
prawo stosować się powinno y do Szlachty Okolicz-
ney. Zupełnie zaś do wiadomości niezamieszczać tych
którzy obwinieni w przestempstwie oddani pod Sąd
lub ukarani. —

Wiadomości te sporządzić Parafiami podziel-
nie pod Alfabetem osobno o Obywatelach, osobno o
Kupcach, osobno o Szlachcie y osobno o Włościanach
pokazać wyraźnie iak nayrzetelniey, bo za każde u[illegible]-
szczenie wpierw potęga, wiadomości takowych akku-
ratne sporządzenie, na odpowiedzi W Pana Sano-
wie przedstawić do Powiatowego [illegible] nieod-
miennie do dnia 12 b. m. Nowembra — O tem do-
niesienie Zwierzchności, y za niewypełnienie w terminie

Zarzutnym W Pan obiaśniać się winien będziesz – aby zaś przy Parafialnych Honorowych Dozorców wszelkie W Pana potrzebowania nayakuratniey były spisywane o tem Się przestrzega.

Pełniący obowiązek Marszałka Kowieńskiego Sądu Grodzkiego Prezes [illegible]

Maior Magnuszewski

Sprawnik Maior [illegible]

№ 2157.

7 Nowembra 1831 roku

Kowno

Polimsze Majątek Szlachcica Berlińskiego –

Tego majątku większa połowa jest w powiecie Trockim, i tam spis takowy ma się zrobić; z tego powodu w niniejszey uiadomości Majątek ten niezamieszcza się –

Szybuty Górne – Okolica –

Z liczby należących do buntu są =
Piotr Ostrowski – ma possessyą w Trockim w Okolicy Zasztowtach – Braci 4ch niedzielnych – zawił się i ma bilet –
Kazimierz Danilewicz – mieszka na swoiey possessyi – Najął na swoje mieysce do powstania –
Lucyan Wilpiszewski –
Kajetan Ostromecki –
Jakób Alexandra Syn Wilpiszewski –
Karol Sobolewski na arędzie – arędy płaci Rubli 5 –
Felicyan Szymański – arędy płaci Rubli 10. najął na swoje mieysce –
Stanisław Połubiński – Służący –

Ci byli w powstaniu przez dni 3 – Zmuszeni przez Szlachtę z Bortkun Jakuba Borewicza i Kazimierza Jurkiewicza – Piotr Ostrowski wyżey wzmieniony przez Jakóba Borewicza został zbity zato że niechciał należeć do buntu –
Szlachcic Gerwazy Chrystowski kiźnik w tyże Okolicy, należał do Buntu przez 4 tygodnie, z własney ochoty – funduszu żadnego niema –

Teodorow Majątek

wsie Mojsiejuny i Surgoniszki –
Dusz poddanych 60 –
Wolnych — 4.

Szlachcic na Czynszu w Mojsiejunach Maciey Woynowski był w powstaniu dni 2, nie z ochoty – funduszu niema żadnego –
Poddaństwo należało do buntu momentalnie z rozkazu Leona Szukszty dziedzica tegoż majątku, który żadnych Kapitałów niema, owszem długi różnym osobom wynoszące około 100,000 złotych –

Waygow Starostwo –

Wsie: Łopuynia, Dabinta, Anglininki, Waygówka, Wiekany, Markuny, Awinelce i Zaścianek Prodkuny –
Dusz poddanych 180 –

Do Buntu znaglani byli z rozkazu Xięcia Ogińskiego Emfiteutycznego posessora – Należeli momentalnie –

Zauliszki Okolica –

Szlachcic Nikodem Bańkowski, na własney possessyi,

był

był dni 2 – a Symon Sobolewski dzień 1. Summ niemają
Znaglani byli do buntu przez wieraz rzeczonych Borewicz
i Jurkiewicza –

Zydeykiszki Folwark Monastyru Krońskiego –

Dusz poddanych 27 –

Folwark ten w czasie buntu był w dzierżawie Szlachcica
Leona Szukszty – z Jego nięg rozkazu chłopi byli znagl
ni – Należeli do buntu przez dni 2 –

Takową wiadomość sam obecnie znaydujący się w Folwarkach
i Okolicach po rozpytaniu się u Szlachty i Włościan sp
sawszy, podpisuję – Ignacy Łukaszewicz – D. H –

30

Do Oddziałowego Naczelnika Czasowey policyi Powiatu Kowieńskiego, Wielmożnego Orwida —

Honorowego Dozóry Parafii Dorsuniskiey —

Doniesienie —

Na skutek potrzebowania Datty Gbra 3 za № 39, a mnie w dniu 11. Gbra otrzymanego; po przedpisaniu takoż Zastępuiącego Powiattowego Marszałka; zrobiwszy wiadomość o Należących do Buntu wynikłego tey wiosny, przy niniejszym mam honor przesłać —

Ignacy Łukaszewicz

№ 32.

Gbra 18. Dnia — 1831 r.

Kronie.

Dorsuniska Paraffia

Dorsuniszki Starostwo = Miasteczko tegoż nazwania – Wsie = Siekany, Ugirany, i Zaścianki Gieguzyn, Morgi, odmiany –
Dusz poddanych 249.
Wolnych – 9.

X Szlachta Czynszowa = w Dorsuniszkach Jerzy Dulski, Tomasz Dulski, Ogrodnik paweł Grabowiecki – w Zaścianku Morgach antoni Dulski. Summ ani Kapitałow żadnych niemaią –
Powyżsi i Całe Starostwo należało do buntu w marcu przez dni zmuszeni z rozkazu Emfiteutycznego possesora Xięcia Gabryela Ogińskiego i Szlachcica Leona Senkszty – X
Do domow niepowrócili i niewiadomo gdzie się znayduią –
Z własney ochoty Szlachcic Józef Raczkowski służący –
Zmuszony Maciey Żołtowski Włościanin – Oba z Dorsuniszek – funduszu żadnego niemaią –

Hermanowicze Okolica –

Domow Szlacheckich 9. mieszkaią na własnych possessyach – do buntu zna... glani byli przez Szlachtę Jakóba Borowicza z Okolicy Bortkun, Giernaszy Chrystowskiego, z Okolicy Seybut Dórnych i wielu innych nieznajomych W Buncie byli momentalnie, bo tego samego dnia powciekali –
Szlachcic Józef Tadeusza Syn Stawiński jawił się i ma bilet –
Do domu niepowrócił i niewiadomo gdzie się znayduje Szlachcic D... wizy marcina Syn Kulpowicz – mieszkał z Oycem na possessyi zastawney, którą ma od Szlach: Hermanowicza za złł 2000 – ... trzy Siostry niezamężne –

Kronie Folwark –

Ma wsie = Kronie, Dyakiszki, Meszkutyszki, Jodkasze, Wi..., Narku... ce, Grażeniszki, Mykonyszki, Jozolin, Wilkinszczyzna, Ginteyłki, Januliszki –
Dusz poddanych – 187 –
wolnych – 46 –
Poddaństwo było zmuszane do buntu z rozkazu Xięcia Gabryela Józefa Syna Ogińskiego Dziedzica tegoż majątku, mieszkaiącego w powiecie Trockim w majątku Strawienikach –

Plebaniszki Wieś – Kościoła Dorsuniskiego –

Dusz poddanych 9 –
wolnych 25 –
z Liczby Włościan, Michał Matakas z Dorsuniszek do buntu należał razem z Włościanami Starostwa Dorsuniszek – zaś z Plebaniszek dwuch gospodarzy Michał i Jan Łapin... z Ochoty, ale momentalnie –
Do domu niepowrócili i niewiadomo gdzie są służący: Józef Kowcza i Jakób Czerniawski, którzy żadnego funduszu niemaią –

Polimsze

Naczelnikowi Okręgu Wielmożnemu
Franciszkowi Orwidowi.

Z nadesłanych do Mnie z tąd przezemnie y Zein-
niego Sprawnika przesłanych do Gubernialnego
Rządu wiadomości o Ludziach Samowolnie
wyszłych, ubitych, w plen wziętych lub za granicę
zbiegłych, znayduią te Osoby tu w Spisie załą-
czaiącym się pokazane, których W Pan wiara-
godności do Mnie przysłaney o dzieciach Osób
poległych w boiu przeciw Woysku Jego Cesar-
skiey Mości, zbiegłych za granicę wziętych
w plen lub Sądzonych — nie pokazałeś — A
dzieci których (i wzięli się znaydować) podlegać
powinny w Woienne Kantonisty, lub w Korpus
Kadetów —

Rozpatrzenie dnia [illegible] w 1831. Jan 72. [illegible]

Dla tego obliguię W Pana w tym przed-
miocie ile może bydź nayspieszniey dostawić obiaśnie-
nie z Ukomonorzeniem się tak Swoim iako y Para-
fialnego Stanowego Dozorcy, z ianich powo-
dów zostali na wiadomościach o pokazaniu, a to
aby przynamniey tego mógł przesłać podobne ob-
iaśnienie do Kommissyi w Wilnie za Nay-
wyższym

Najwyższym Rozkazem ustanowionej, dla rozbio-
ru winy osób uczestniczących w buncie, y do Are-
du Gubernii

Pełniący obowiązki Mamattu Kowieńskiej

Swiechowski

№ 2459

24° Decembr.
1841

32

Kopiia

1831 msc 9bra 12 dnia przysłaną od Okręgowego Naczelnika Wgo Orwida – Do Dozuřcy Honorowego JP Jagintowicza Rekwizycią wespoł z Formą wiadomosciow – Czytałem w Starostwie Kumszyskim – ale że ani Sam – ani Brat nie należał do Buntowników y Włoscianie przeto nie znayduię nic do Opisania – Rewersuię – donosząc tylko że Szlachcic Kazimierz Hryńkiewicz będący Ekonomem lubo był wydalił się msc 29 iawitsię po Zaiawieniu w Powiecie Kowieńskim – y Maiątku żadnego niema – a Dwoch Dwornych Ludzi prostych Dzidziernych Bartłomiey wysocki lat 34 Lokay y Maciey Siemaszko Stolarz niezprzyczyny należeli do Buntu ale ze Swawoli i piiaństwa Samowolnie oddalili się ze Dworu i niewiadomo gdzie do dziś dnia zostaią – Datt jako wyżey w Kumszyszkach –

Wołłodźko

33

Do

JW. Urzędu Włodarstwa Obwodowego

Od

Dozorcy Parafii Rumszyskiey

Objaśnienie

Odebrawszy przepisanie od JW. Pana Dobr. pod Datty 29. Lipca za N. 62. ażebym udał się do Dworu Rumszyskiego dla wzięcia dostateczney wiadomości, dla czego dotychczas ukrywani i na wiadomości nie okazani byli ludzie we dworze Rumszyskim będący. — Natychmiast udałem się do Dworu Rumszyskiego. Lecz gdy nie znalazłem JW. Majorowey w domu która wyjechała do familii, ani Ekonoma który podobnież wyjechał do folwarku Cygul. dla odbierania czynszu, wypytałem się służących dworu, i dalszych, którzy tak odpowiedzieli iż Kondracki Mateusz był za pisarza we dworze Rumszyskim. Olszewski Antoni zaś Komisarzem, y ci wydalili się od JW. Majora Włodzki, i gdzie się obracają nie wiedzą. tylko że Stachowski Antoni był Eko

Ekonomem w folwarku Cygulach, y ztamtąd
wzięty był przez uprzedniego JW. Komendanta
Jssauty w niewolą, ale niewinnie został wy-
puszczony. — Zaś co do mnie tylko daię ob-
jaśnienie, iż kiedy przybyłem uprzednio —
do JW. Wołodzki brata s.p. Majora dla spi-
sania ludności więcey nie zastałem iak dwuch.
którzy wyszli ze granicy poddanych, y trzeci
Ekonom Szymkiewicz który był w powstaniu, Odalszych nie mogłem mieć ażeby
wydać rewers własnoręczny że odalszych —
ludzi nikt nie wyszedł. — Takowy rewers obok
Zwiadomością ludności przesłałem JW. Panu.
Ochmi donosi Kajetan Jacyntowicz
Leśniczy
1831. roku Lutego 30 dnia
Rozttuny —

furyie dwa iakie odebradem od Burdakowze Wsi Wilan JW. Sędziego Grzeckiego oddałem pod rewers JW. Podporucznika Perepeliczyna 2go Kozackiego Pułku dla dostawienia JJW. Komendantowi Bobochowi do Miasta Kowna

Do –

JW. Dawida Naczelnika Okrężnego –

Do –

Dozórcy Parafii Dumszyskiey –

Objaśnienie. –

№ 33. –

w Stytnikach –

Rumszyszna Parafia

Kondracki Mateusz Leszniewicz Antoni Orchowski Antoni	Wszyscy ze dworu Rumszyszna dway pierwsi niewiadomo gdzie się znayduią, a ostatni wpełen wzięty

Naczelnikowi Okręgu Wielmożnemu
Franciszkowi Orwidowi

№ 2457.

w Rzytniewach

Do Oddziałowego Naczelnika Czasowey Kowieńskiey Policyi Wielmożnego Orrida

Honorowego Dozórcy Parafii Dorsuniskiey

Doniesienie

Na pismo od Wielmożnego Pana datty 8bra 19. za No 21. mnie otrzymane daję wiedzieć, że po uczynioney sprawce w parafii Dorsuniskiey nieznaleźli się tacy, którzyby polegli w boju przeciwko Woysk Rossyjskich, zostawiwszy dzieci płci męzkiey – Jeden tylko Leon Szukszta z majątku Teoderowa w czasie powstania wzięty i sądzony był w Kownie, lecz i ten jako nieżenny dzieci płci męzkiey prócz dwóch Siostr młódszych Waleryi i Wirginii, niema – Drugi należący do powstania Xiąże Gabryel Ogiński czy był gdzie wzięty lub sądzony, o tym także niewiadomo – Dzieci żadnych niema – Może być że Ogiński będzie podany w wiadomościach powiatu Trockiego gdzie mieszkał: tu zaś podaje się dla tego że Kronie majątek leży w tym powiecie –

Ignacy Łukaszewicz D. H. –

35

No 19.

8bra 26. 1831. roku.
Dorsuniszki

Do Oddziałowego Naczelnika Czasowey Kowieńskiey Policyi Wielmożnego Ormida —

Dozórcy Honorowego Parafii Dorsuniskiey

Doniesienie —

Nr 19.

w Płytnikach —

37

Rząd Tymczasowy
Powiatu Kowieńskiego
№ 280
Wydział Policyi
Stol. 3ci № 7
10 9bra 1831 r.
Kowno

Naczelnikowi Okręgu W^{m}
Orwidowi

Azeby przynieść dogodność Obywatelstwu w łatwym poszukaniu zbiegłych y ukrywaiących się dotąd w Królestwie polskim włościan Rząd policyi przedpisuie Wm Panu wedle załączoney przytem formy sporządzić wiadomość z podrobnym wyszczególnieniem z jakich mieysc zbiegli od jakiego Obywatela, kiedy y w którym ukrywaią się mieyscu yako we wiadomości ile może bydź nayrychley ze wszystkich parafiow Nadzorowi jego powierzonych

powierzonych nayakuratniey zebrawszy
rządowi przedstawić dla doniesienia
o tem JW. Woiennemu Gubernatorowi
na ut wypotrzebowania takowych zło-
gtych wydarzeń. W przeciwnem zdarzeniu
za okazaniem się gdzie skrywaiących się
winnów będziesz WPan Szultz dalej nad-
zorem uległ sądu woiennego odpowiedzi.

Kowieński Kommendant
Kowieńskiego policyjnego
czasowego Rządu Maior — [illegible]

Czasowy Sekretarz W. Jabłoński

38

Do Oddziałowego Naczelnika Czasowey Policyi Powiatu Kowieńskiego, Wielmożnego Franciszka Orwida —

Dozórcy Honorowego Parafii Dorsuniskiey

Doniesienie —

Na potrzebowanie W. wmyślane pod dniem 4 Xbra za N. 46 datowane, a mnie Xbra 7 otrzymane; zrobiwszy wiadomość o zbiegłych z parafii Dorsuniskiey i za Niemnem ukrywających się wyliczanych, przy niniejszym mam honor przesłać —

Ignacy Łukaszewicz

N. 37.
Xbra 13 - 1831. r.
Dorsuniszki

Wiadomość o Zbiegłych Włościanach z Parafii Dorsuniskiey do Królestwa polskiego—

Z jakiego Majątku, jakiego Obywatela i jaki włościanin—	Gdzie się Dopiero Znayduią—
Starostwo Dorsuniskie Jakób Markun— Jerzy Miczulis— Marcin Matkiewicz— Michał Czechowicz— Jerzy Jodkowis— Antoni Stanionis— Starostwo Waygowskie Michał Rudzianski— Andrzey Linkiewicz—	w Województwie Augustowskim, są w Obwodzie Maryampolskim — u Kogo mianowicie, niewiadomo—
Plebania Dorsuniska Jakób Czerniawski—	w Obwodzie Maryampol: Gminie Bozkiemikielskiey, we wsi pokeyniach, u Xiędza Stelgiewicza proboszcza na Ustragach—
Borewicze. Obywatela Borewicza pierwiey, a teraz XX: Missyonarzow Wilen:	
Marcin Symonowicz } bracia Michał Symonowicz }	w Obwodzie Maryampol: w Majątku Dobrowole—
Antoni Zumas — Jan Woytkiewicz —	w Obwodzie Maryampol: Gminy Bozkiemikiel: we wsi Taurakiemin—

Teodorow

Z jakiego majątku, jakiego Obywatela i jaki włościanin –	Gdzie się dopiero znayduyą? –
Teodorow – Obywatela Szukszty –	
Stanisław Alexandrowicz Andrzey Łapiński –	w Obwodzie Maryampol: Gminy Poniemoń – we wsi Kampiszkach –
Jan Szabun – Żona jego Anna –	w Obwodzie Maryampol: Gminy Boczkienikiel we wsi Orłowiszkach u Gospodarza Romana –
Polimsze – Obywatela Berlińskiego –	
Kazimierz Krawczunas. Żona jego Maryanna. Syn Jakób – Córki = Teressa – Magdalena –	w Obwodzie Maryampol: Gminy Boczkienikiel we wsi Orłowiszkach –
Powołe – Obywatela Mołochowca –	
Iwan Ostroszczonek. } Bracia Maciey Ostroszczonek } Ruscy.	Niewiadomo gdzie się znayduyą –
Kromie – Obywatela Ogińskiego –	
Stanisław Bruzyk –	w Obwodzie Maryampol: Gminy Boczkienikiel: we wsi Gogach –
Jakób Kozakiewicz –	w Gminie Boczkienikielskiey –
Maciey Wilczek –	w Obwodzie Maryampol: Gminy Rudupie, we wsi Kowalkach, u Gospodarza Miki –

Z jakiego Majątku, jakiego Obywatela, i jaki Włościanin —	Gdzie się dopiero znayduią —
Jerzy Ziakialis — Żona Ewa — Córka petronella —	w Obwodzie Maryampol: Gminy Rudupie — we wsi pacunach —
Michał Lachowicz —	w Obwodzie Maryampol: Gminy Ponie-mun — we wsi Szlanowie, u Kowala
Piotr Kozakiewicz —	w Obwodzie Maryampol: Gminy Jakimiszki, we wsi Dusikach —
Jerzy Dulikas —	w Obwodzie Maryampol: w Gminie i Włości Jakimiszki —

Takową Wiadomość podpisuję — Ignacy Łukaszewicz —

Wiadomość o Zbiegłych Podziałkach —

Z jakiego miasteczka, jakie-go Obywatela, i jaki urodzenia. —	Gdzie się dopiero znayduie. —
Parafia N. N.	
Z Miasteczka N. N. Obywatela — N. N. Włościanin Bernatowicz Józef —	Woiewództwa Augustowskiego w obwodzie Kalwaryjskim Gminy Jaliminskiey w wsi N. N. Obywatela N. N. —

W Jabłoński

Naczelnikowi Okręgu W.
Orwidowi

N° 280.

~~Pedniczego urzędu Marszałka~~ Do pełniącego ~~Wo. Prezesa Modochowa~~

~~Z urzędu Gospodarczego Policyi pełniącego Komisarskiego~~

Do Pełniącego urzęd Marszałka pełniącego [illegible] Wo. Prezesa Modochowa

od

Naczelnika okręgowego.

Doniesienie

Na skutek potrzebowania dnia 3go Dnia roku 1831. za № 2.159. poprzed pisaniu Pełniącego obowiązek Marszałka Wo. Prezesa Sągrodzi Modochowa, zrobiwszy wiadomość w swoim oddziale wspólnie z Wm. Honorowemi dozorcami — analizując do Buntu wyniklego — przyjmuję mam honor przesłać z Pa rafii dorzuniskiej — Naczelnik okręgowy Franciszek Nawid

Roku 1831. Ktgo gbra 20 Dnia

№ 42 —

Toż samo z Parafij Kamszyskiej — pod № 43. R. 1831. 14go gbr. 20 D.

Toż Samo jak pierwsze z Parafii Stoklis[kiej] — r. 1831. 14 gbr 20. D. № 44.

1831 - 9bra 12go Dnia przyjętą od Obwodowego Naczelnika W. Pana do służący Ekonomowego JW. Jagintowicza Rezursy cię wezwał z Formy wiadomości — Czyfiatem wcharoł... Rumpysiom - ale, że Ani sam - ani Brat nie należał do Buntu - owemu y tołożeniu przeto nieznajdując się do opisania - kwarszyć - do nosz. Tylko ze szlachcic Kazimierz Stypułkowski ktory Ekonomem, lubo był w polecie się na 29 urządzi się po zajęciu w Dworcu Konickim - y najszlachetniejszego Nima - a dwoch Dworskich ludzi prostych dali żadnych Bratkimu wyszedł z 34 Lebery, y maiąc zima mało dziennych ... nieprzystępny należenia do Buntu ale z swawoli i pijaństwa samowolnie odszedł, po tej więcej nad ze dwora i niewiadomy gdzie do dziś dnia zostaie — Datt jako wyżey u ... ...

Meding Mołłodyle

Niżej podpisany w Imieniu ... y ... ktoren dopiero w ... na ... powiadczam iż nie należeli ... przez ... ... wierdzam ... 1831 9bra 13 ...

— Leon Janusz

Niżey podpisany Dzierżawca Maiątku Witan Obywatel Szczego Grzelskiego Uniwersalnie podpisuię się iż ani byłem ani w żaden sposób nie należałem do Buntu - Datt w Witanach Roku 1831. Miesiąca 9bra 14 Dnia ——

Niżey pisząca się Dziedziczka Maiątku Stanisław Rusiecki z ... Pomiczna ... podług ukazu czytanego względem powstania ani z dworu ani z włościan nikt nienależał do buntu, ale tylko należeli do buntu przeciwko dworu Swiemnie Wsi Pomiczna Datt ro. 1831 Mieś. 9bra 16 dnia. —

Cidmiewiczowa

N.ro 1.mo Konnotuię Imię

od

Zwierzchności Dworu Stokliskiego

Do

Naczalnika Parafior Dwach W.o Marczyńskiego

Doniesienie

Na mocy poprzedpisania W. Pana pod N. 18 d. 12 Nowembra 12 dnia Uwiadamiam że od początku powstania z dworu Starostwa Stokliskiego wyszedł do powstania Wincenty Tomkiewicz Brat Ekonoma wówczas byłego także Tomkiewicza Józefa który znamowany onego ipomany wyszedł i do dziś dnia niema. O majątku zaś onego wiadomości pewney niema lecz z onego opowiadania wiadomo że ma Kapitału Rubli Sreb. 500. zlokowanych niewiadomo u kogo. Z włościan zaś Starostwa Stokliskiego wyszedł Ignacy Tulewicz i który został poymanym w Majątku W.o Bolisławskiego i ówczas prokogowa był w przechowaniu od początku aż do dzisiejszego dnia. Drugi zaś wyszedł Tomasz Windziulis i do dziś dnia onego niema. Fundyszu zaś żadnego nie ma. Reszta zaś teraz jakie się znajdują u mnie Oficialiści żaden z onych do tego nie należał. O czem donosząc stwierdzam własnym podpisem. Dat. Roku 1831. Mies. Nowembra 12 dnia.

Главно управляющій Михайло Каганскій
уволенный отставки капитанъ

N3. Obywatelach y Szlachcie którzy niemaią swoich Majątków iednakże maią Kapitały lokowane na procencie, u Osob prywatnych i w innych mieyscach władaią Majątkiem [illegible] praw [illegible] —

	Imiona Nazwiska	Okazanie Funduszow. —
1.	Kazimierz [illegible] za Ekonoma w [illegible] [illegible] - - -	[illegible] z tuteyszey z powstaniem w pełni [illegible] [illegible] się

44

N4. o Czynszowey y Okolicznej Szlachcie do Buntu należącey — z pokazaniem Okolic Zasianków tejsów. —

z Okolicy Borthun Jakub Borewicz	Sam pierwszy do Buntu należał drugich wyganiał strasząc śmiercią, a sam ciągiem wszędzie napadał i rabował był przy Oycu swoim Marcinie Borewiczu od którego wyszedł Oyc Jego ma funduszu na fortunie Kołłosowskiego zaś tradycyą Rubli Srybrnych 32. —
Sylwester Jurkiewicz	W tymże czasie został wypędzony p. Oficera Szymańskiego do powstania niewiadomo gdzie się obraca, funduszu żadnego niema, służył za czeladnika u Dobskiego
Dmitry Dobkiewicz	Wypędzony p. Szymańskiego do Rumszyszek bawił kilka dni z tamtąd uciekł do domu, uciekł w Kownie fortuna w zastawie u Ignacego Niewrasza ze Rubli 20. a warta Rubli Sryb. 40.
Józeff Dobkiewicz	Służący u W. Szambelana Borewicza wypędzony p. Jakuba Borewicza ciągał z sobą kilka dni z tamtąd uciekł uciekł się w Kownie funduszu żadnego nie ma
Tadeusz Jankiewicz	Wypędzony p. Szymańskiego do Rumszyszek bawił kilka dni z tamtąd uciekł po niejakim czasie kupił się fortunkę ma wartości złotych 500. —
Wincenty Łukowicz	W tymże czasie wypędzony do Rumszyszek p. Szymańskiego bawił kilka dni z tamtąd uciekł do pióro znajduie się w Trockim Powiecie — był Zięciem Kołłosowskiego ale żonę porzucił — w Borthunach a sam przeszedł w Powiat Trocki — wiadomo że Jesi Kołłosowski miał dać w posagu Złt. 3000. opartych na fortunie Kołłosowskiego w Borthunach — Swoią zaś fortunkę ma w Trockim Powiecie w Okolicy Muldziszkach wartości Złt. 2000. —
Marcin Borewicz	Wyszedł do Rumszyszek z tamtąd powrócił y do pióro przemieszł się do Jorna w Księżnie od Wmędy W. Sprawnika Jegierszlata którem ciągiem z Synem swoim Jakubem rabował y zniszczył Całą Okolicę Borthuny nieszczęśliwą gdyż z ich powodu została zniszczoną zrabowaną y obłaszaną za naygorszych ludzi. —

No. 5 O Obszerstwach y Gromadach Mieszczan y Żydów z pokazaniem miasteczek y Wsiów także liczby dusz Rewizyi Od 28 z pokazaniem Jmion y y Nazwisk —

N 6. Włoscianach do Buntu zamieszanych osobno lecznych osobno skaskowych osobno podanych z wykazaniem Wsiow y Osad y wiele tam zapisanych Rewizkich dusz. —

Starostwo.	Wies Pełuszy y Leszyno (Dymow 14. Dusz 66.
++ Z tych Wsiow niektórzy drugich Buntowników	którzy Włoscianie byli wypędzeni przez napadniemi do Kompanii Matusewicza należących
Kazimierz Alonis.	Służący był w powstaniu przez dni 3 powrócił do tejże wsi i umarł funduszu żadnego niezostawił
Joseff Alonis —	także był wypędzony przez drugich powstanców i niepowrócił iak daie się widzieć że w Zaniemnem zostaie maiątku po sobie niezostawił. —
Michał Drumsteis	Z tejże Wsi wyszedł do powstania dobrowolnie nie powrócił y niewiadomo gdzie zostaie maiątku żadnego niezostawił
Takowy Spis rzetelnie podaiąc iako nieumiejętny pisma za uproszeniem JW. Jegintowicza i przyłożeniem ręki do pióra podpisuię się Szymon Puras Wyborca + + +	
z Podanstwa towawszy się ich Imion	z Majątku Pomierza czasu rozruchow zbiegło ludzi wyszli do powstania z wyrażeniem i Nazwisk. Takowe to ludzie zabrawszy wszelkie swoie rodzeństwo y dobytek tak Dworny iako y Swoy niepowrócili do domow ale iak słychać przenieśli się Zaniemen takowy spis rzetelnie podaiąc własną ręką podpisuię
1 Andrzey Polonis 2 Joseff Polonis. 3 Andrzey Chilinski	
	E Ciotkiewiczowa
++ z Dworu [illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible]	
++ Bartłomiey wysłany Siemaszko —	~~[illegible]~~ Służył we dworze [illegible] u obywatela Wołłodki. Są dziedziczni Star. [illegible] wyszli dobrowolnie do Buntowników w powiat Troki y Kowień —

Wiadomość o Zbiegłych włościanach z Parafii Kowalskiey do Królestwa Polsk.

Ziakiego Maiątku iakiego obywatela y Jakie Włościanin	gdzie się dopiero znaydują
Z Maiątku Wętrnik obywatela Orwida Wawrzyniec Stumpta	Woiewodztwie Augustowskiem wobwodzie Maryiampolskim Gminy Bogdzimiłch Wsi Puszka ugospodarza Macieja Tomoszuna naudnosiku
Antoni Podrez — Ewa Kuromowna	Woiewodztwie augustowskim wobwodzie Maryiampolskim Gminy Jakimiskiey obywatela Szabea we wsi Sabatenach ugospodarza Piragas zwanego — przyprowadził do Tomsza Piraga Gmi Rudapia — Zumba oszmiaka
Kazimierz Podrez	Woiewodz. Augus. wobwodzie Mary. Gminy Szaltupia obywatela Szulksety wewsi posmigicie ugospodarza Jana Zuja
Jakub Borysewicz — Zona Jakuba Rozalija — Syn Jakuba Andrzey — Corka Katarzyna	wobwodzie Maryiampolskim Gminy Jakimiszah obywatela Szulca wewsi pomotery zwanych ugospodarza Józefa Jodia
Antoni Baglun Furman — ~~Maciey Sub... ...~~	wobwodzie Maryiampolskim Gminy Zrdy obywatela Gablewskiego ugospodarza Andrzeja Gielcza naudnosiku zamiast Jeziz
Andrzey Domofab — Maciey Subocz przezwany Zukowski — Bartłomiey Subocz Adomis ... Gielcza — Michał Wilk	wobwodzie Maryiampolskim lerzyście uznaiąc prawdzie na nayblizszy ... polozami gdzie maią pobyt swoy ~~...~~
Izabela Karpowiczowna wewsi ...	wobwodzie Maryiampolskim Gminy Rudapia wewsi Pacunach ugospodarzy Karpowicza

46

d M

Wiadomość o Zbiegłych Ludziach z Maiątku Piesztowian, w Powiecie Kowieńskim Parafij Srokliskiey położonego, a do dziedzictwa Kowieńskiego Podkomorzego Antoniego Kwiatkowskiego przynależnego Dnia 16. Decembra 1831. Roku sporządzona

z Jakiego Maiątku, jakiego Obywatela zbiegł y iaki Włościanin	Gdzie się obecnie Znayduie
Parafia Srokliska	47
z Maiątku Piesztowian, Obywatela Kowieńskiego Podkomorzego Antoniego Kwiatkowskiego	
Włościanin Kazimierz Bielen [illegible] wieku około lat 20. ze wsi Noreykiszek uciekł od lat górą 10.	Województwa Augustowskiego, Obwodu Maryampolskiego, Gminy Preńskiey albo Rudupskiey, Leśnictwa Rudupskiego, w Dobrach Narodowych w Possessyi Xięcia Pawła Sapiehy, a pod Zarządem W. Franciszka Spensbergiera, zostaiących, we wsi Eygierdzaniach około Pren —
Włościanin Jan Bielun Oyciec wyrażonego powyżey Kazimierza Bieluna wieku około lat 70. ze wsi Noreykiszek uciekł ostatnich dni July teraźnieyszego 1831. Roku —	
Włościanin Wincenty Puhaczewski wieku około lat 50. — z Żoną Maryanną około lat 40. z Synami Antonim około lat 15. y małoletnim Michałem lat 2ch, oraz Córką Anną około lat 7. ze wsi Noreykiszek uciekli 15. Septembra teraźnieyszego 1831. Roku —	Województwa Augustowskiego Obwodu Maryampolskiego, Gminy Preńskiey albo Rudupskiey, Leśnictwa Rudupskiego, w Dobrach Narodowych, w Possessyi Xięcia Pawła Sapiehy a pod Zarządem W. Franciszka Spensbergiera Zostaiących, we wsi Posiwięciu do Folwarku Rudupia należący, u Gospodarza Batutia —

Takowy Reiestr Ludzi zbiegłych podpisuię

Kwiatkowski Podkomorzy Kowieński

z Parafii Stoklińskiey
z Piesztowiau JW. Kwiatkowskiego
wiadomości

Wiadomość o Ludziach zbiegłych.

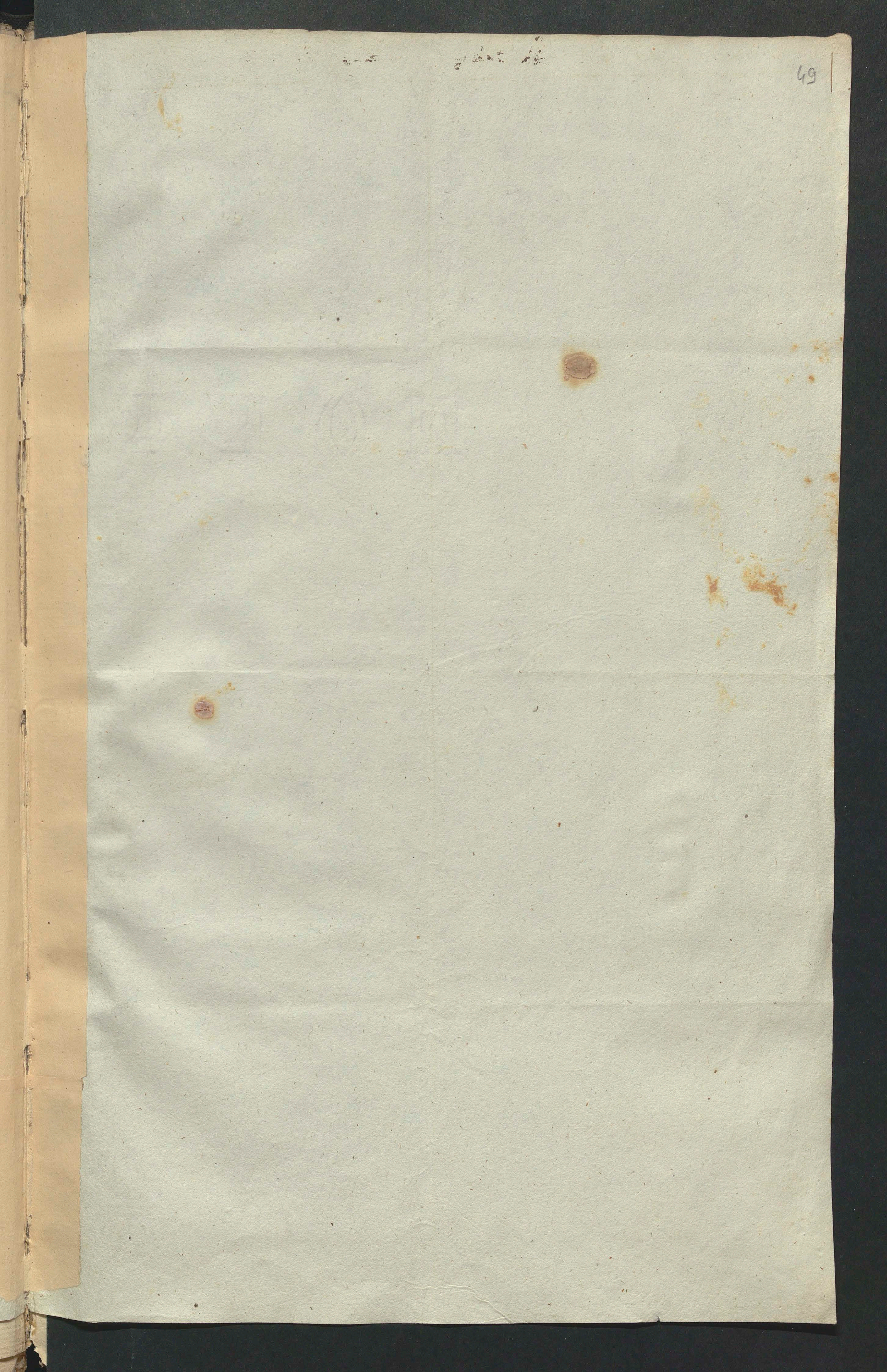
Z jakiego Majątku Jakiego Obywatela zbiegli	Gdzie dopiero znayduią się
Parafia Kowalska	
Z Majątku Kowal Obywatela Jenerała Majora y Kawalera Józefa Wawrzeckiego — Włościanin Wawrzyniec y Maciey Witkowscy. — —	w Województwie Augustowskim w Obwodzie Maryampolskim Gminy Jaświlskiey u Obywatela Szulca we Wsi Podgiermańce
Wojciech Grygonis. Jakub Andruszkiewicz Szymon Gierwiś — —	W Teyże samey Wsi —
Izydor Degiel	Gminie Berżnikielskiego u Obywatela W. Pusza we Wsi Poszwintupiu u Gospodarza Jakuba Gotowieckiego.
Maciey Grygonis.	W Teyże Wsi u Gospodarza Antoniego Kasperowicza
Baltromiey Grygonis	u Gospodarza Antoniego Marcinkonia tamże
Antoni Gotowiecki —	u Baltromieja Marcinkonia tamże.
Józef Grzybowski.	we Wsi Pogarsawie u Gospodarza Duja.
Maurycy Dubowik z dziewczyną Maryanną Zacharówną	we Wsi Gojach niewiadomo u iakiego Gospodarza znayduie się
Szymon Malinowski Jerzy Golas i Piotr Degiel	w Obwodzie Maryampolskim niewiadomo w iakiey Wsi y u iakich Gospodarzy przebywaią.

Takową o Zbiegłych Ludziach Wiadomość stosownie do zasięgniętey mieyscowo informacyi na przedmiot przedstawienia oney Wielmożnemu Woyennemu Gubernatorowi rzetelnie podaię Własnoręcznie podpisuię

Datt 1831. Mca 8 dnia

Stanisław Czyż Kopciński
Rządca Dóbr Kowal

Wiadomości o Ludziach zbiegłych

z Parafii Kowalskiey
Kowal. Sw. Wawrzeńcego
Gen. wiadomości

z Paraffii Kowalskiey
z Karwelizek JP. Marszałku—
wi a domoi

50

Wiadomość o Ludziach Samowolnie wyszłych. — 51

Kto mianowicie	Kiedy wyszedł,	z iakiego miejsca	Dokąd wyszedł.	Gdzie teraz znayduie się. . .	Jakie oprzyczynie iegowyjścia są wiadomości	Jaki został iego maiątek lub rozporządzenie
1. z Folwarku y wsi Karwieliszek Szl: Murawskowe włościanie Skaskowi wieczyste wyszli = Jakoto: Gospodarz Maciey Berezniewicz z Żoną y dziećmi toiest Synow 5. — w ogule dusz 7. Gospodarz wie y o wszystkich dalszych opowie się	R-u 1831. apr: 7. dnia.	Ze Karwieliszek	Za Niemen do Wsi Antakalnia do Woytowstwa Jakimiszek	Za Granicą Niemna w Woytowstwie Jakimiszkim	Ponieważ chciał się naiąć za Zastępcę do Powstancow a Pan y Żona niepozwalał zato ze złości wyszedł.	Maiątku Zadnego niemiał y niezostawił lecz wykradł od Pana Wołow 2 Krowy 1. y Klaczy 2. .
2. Gospodarz Antoni Sęklewicz z Żoną y dziećmi toiest Synow 3. Siostry 3. Braci 2. w ogule wyszło dusz 10. y Franciszka Mioduszewska razem dziewka zbiegła y tam znayduie się. Gospodarz o wszystkich swoich y dalszych wie y opowie	R-u 1831. apr: 7 d.	Ze Karwielek —	Za Granicę Niemna. . .	We Wsi Oszminta do Woytow: Borzki mikiel.	z Za Niemna miał Żonę więc familią do siebie zbuntował y wyprowadził a w Czasie powstania	Maiątku nie miał y niezostawił lecz woły 2. Krowy 2. y Konia od Pana wykradł y ma
3. Gospodarz Tomasz Karwialis z Żoną z Synami Dwiema Żonatemi, Maciejem y Józefem y z dziećmi ich Córki 3. w ogule dusz 9. NB. Gospodarz Tomasz Oyciec y Synowie o wszystkich wiedzą gdzie się znayduią	R-u 1831. Maja 3. dnia	Ze Karwieliszek	Za Granicą Niemna	teraz Oyciec żyie w spokoyności w kędzą a Synowie we wsi Lauko-Srenia do Woytowstwa Srenskiego vel Rydupia	Od Skaski y Długu dla wolności y rozpusty	maiątki przepili a Pana okradli woły 2 Krowy 2 Koni 2. y dalsze szkody. —
4. Kazimierz Mostowski z Żoną y Córki 2. Zięć powyższego Karwiała — dusz — 4. toż y Kazimierz wie o wszystkich y opowie o dalszych —	1831. Maja 3. dnia	Ze Karwieliszek	Za Granicą Niemna	do Wsi Lauko-Srenia	Od Skaski dla wolności y rozpusty	Maiątku nie miał a skradł Krowę woły 2. y Konia 1.
5. Szymon Joszyński z Żoną y dziećmi Synow 2. Michała y mniejszego, y Corka Katarzynę w ogule dusz 5. + uciekli =	R-u 1831. Maja 3 dnia	Ze Karwieliszek	Za Niemen	do Wsi Pomoteris do Dworu y Woytow: Jakimiszek —	Od Skaski Dla wolności y swawoli —	Maiątku niemiał a od Pana skradli woły 2. Konia 1.
6. Ze Dworu Karwieliszek furman Wawrzyniec Wilczyński y parobek Andrzey Gniewicz = Gospodyni a Maryjanna Żylinska z Synkiem Felixem Pastuszkiem od bydła — Dziewka pokojowa Franciszka Babianska	1831. 7bra 21. dnia Kazimierz wie o nich y o dalszych —	Ze Dworu Karwielek	Za Niemen	Szukać Powstancow	Od Skaski y od Służby dla wolności poszli	Maiątku niemieli ale skradli na Rubli sr. 24. —

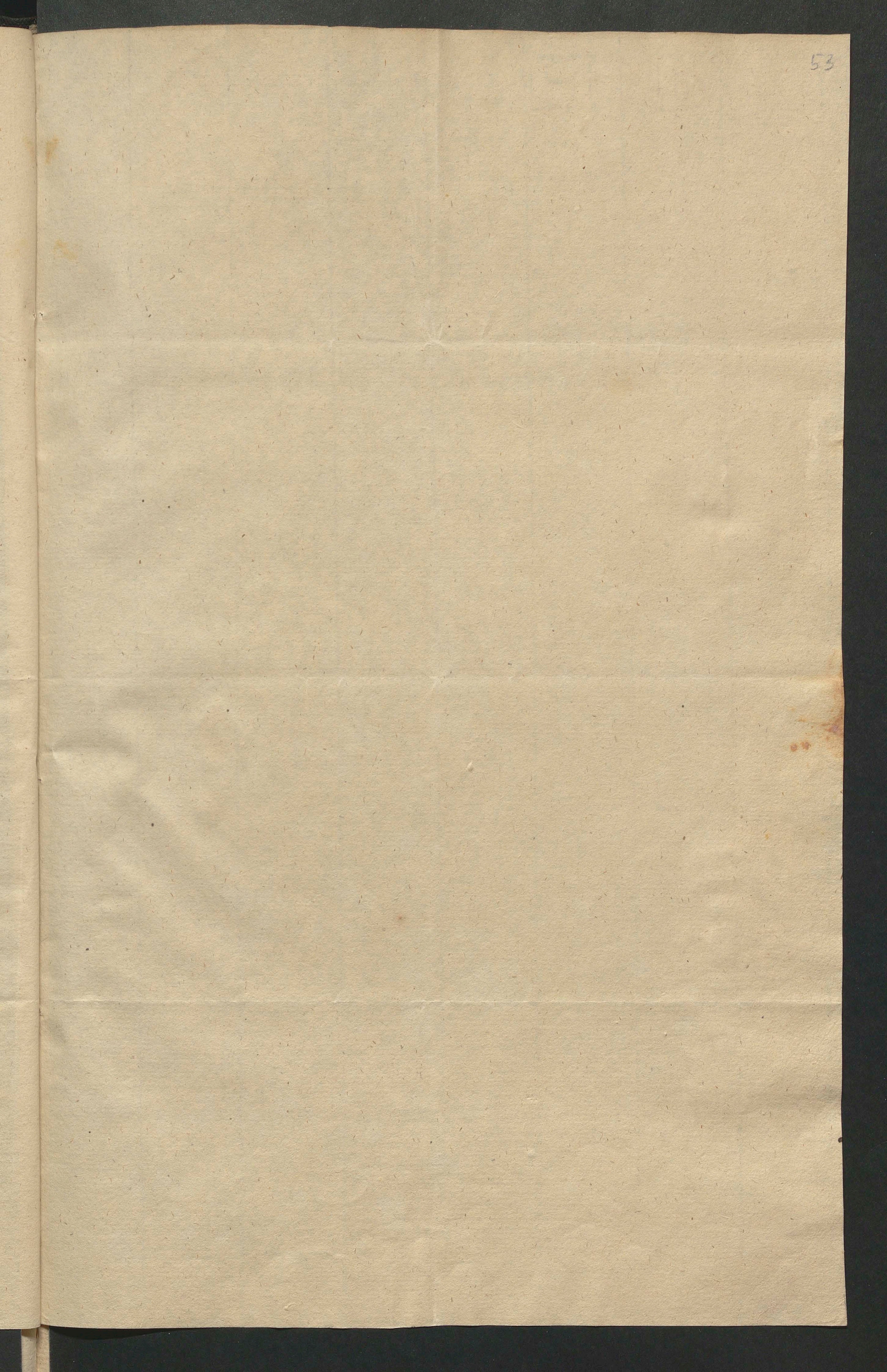
R-u 1831. 7bra 23. dnia = Takową Wiadomość podpisuię — J. Murawsko

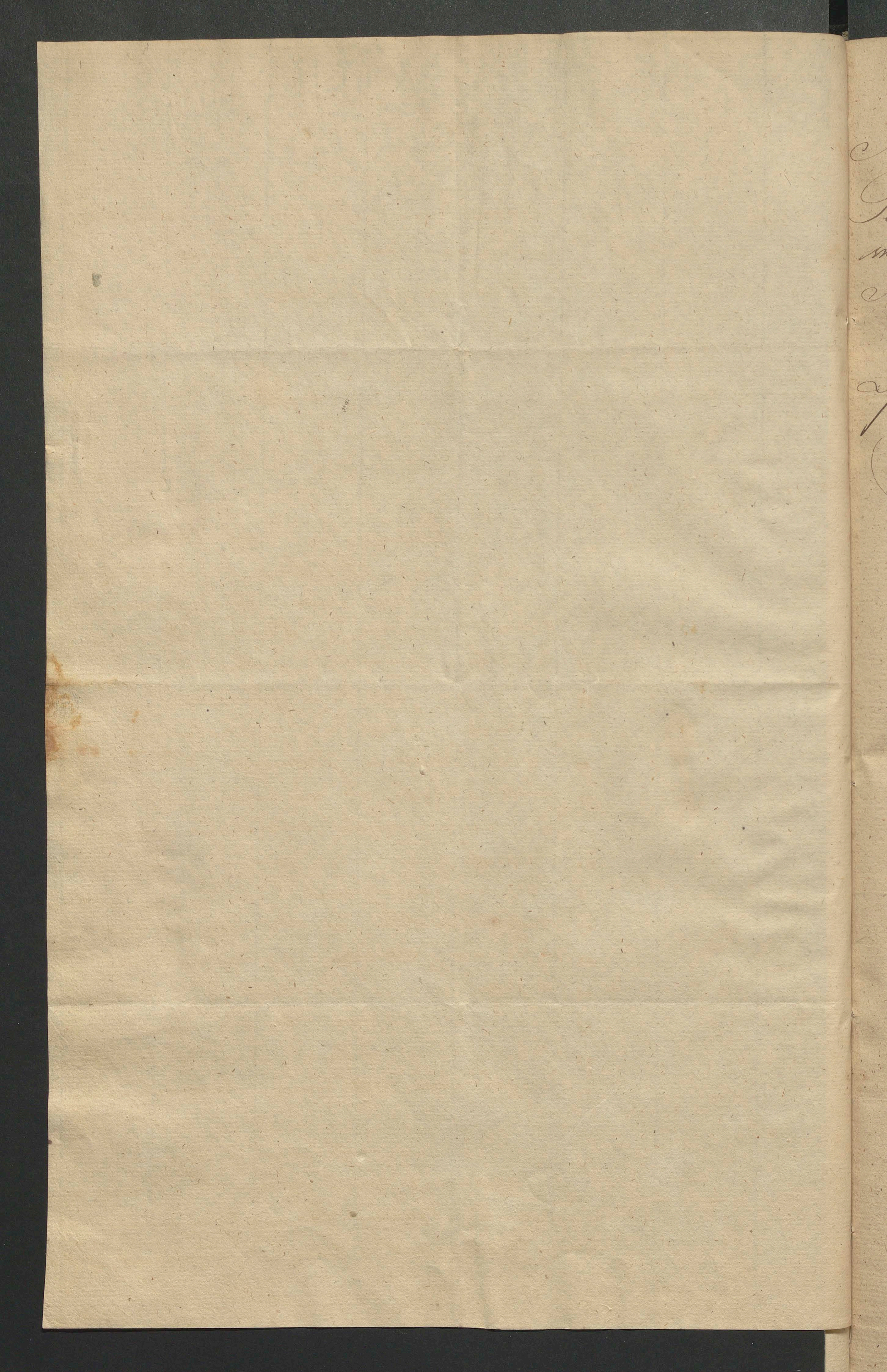
Do Naczelnika Parafii Stokliskiey i Kowalskiey

Doniesienie. —

W skutek Rekwizycyi Okręgowego Naczelnika za Nro 38 mam honor donieść: iż we Wsiach do Plebanii Stokliskiey należących żaden nie należał do buntu, i wszyscy w domu spokoynie zachowuią się, pilnuią gospodarki. — Co się zaś tycze do JPana Jerzego Michałowskiego Szlachcica Organisty, Ten przez czas zamieszkania w Miasteczku Prenach za Niemnem przebywał, i ztamtąd z Zaniemna za świadectwem Rotmistrza Woysk Rossyyskich Falkowskiego iawił się w mieście Powiatowem Kownie u JW Półkownika Maryna Kommendanta, iako świadczy Bilet w Roku 1831r 8bra 19 dnia, po którym powrócił do Obowiązku Organistego, i teraz w domu i w obowiązku żyie. Który maiątku nie ma i z pensyi żyie. Dział w Stokliszkach 1831 dnia 13 miesiąca Nowembra.

Xiądz Rafał Łaszewicz Pleban Stokl.

Dnia 17 D[?] przysłany zapisałem Dnia 19. do dziennika wchodzących—

54

M. W. D.

Pełniący Urząd Kowieńskiego Powiatowego Marszałka

№ 1992

Października 13. dnia 1831 roku

Kowno.

Okręgowemu Naczelnikowi parafiów Dorsuniskiey Stokliskiey Kowalskiey i Rumszyskiey Wielmożnemu Orwidowi —

Najwyższym Jego Cesarskiey Mości Ukazem w dniu 22. Marca b. r. Rządzącemu Senatowi danym między innemi rozkazano w punkcie pierwszym „Wszystkich Obywateli i Szlach-
„ty, którzy przyjmą uczestnictwo w buncie i
„którzy zbroyną ręką powstaną przeciwko
„prawey władzy, Sądzić woiennym Sądem
„wedle Głównego Polowego Ułożenia, a De-
„kreta Sądowe spełniać nad niemi na mocy
„ich zatwierdzenia oddzielnego Naczelnika
„Oddziału (korpusu) woysk, i w punkcie
„trzecim „wszystkich płci męzkiey Dzie-
„ci Obywateli lub Szlachty za przestępstwa
„w punkcie pierwszym wyrażone, Sądzonych
„wysyłać do Jego Cesarskiey Mości przed-
„stawienia. Dzieci zaś mianujących się
„Szlachtą, bez żadnych dowodów nato niema-
„jących brać w Woienne Kantonisty.

Na mocy więc tego i podobnym Jego Cesarskiey Mości rozkazie JW. Wileński i Grodzieński Woienny Czasowy Gubernator Generał Adjutant Xiążę Dołhorukow potrzebuie

w nayrychleyszym czasie zebrać powyższe wiadomości
o pozostałych Dzieciach płci męzkiey, i w ogólności o
Familiach (Семейства) tych Obywateli którzy połącz-
zbroin przeciwko woysk Rossyyskich sądzeni i ukara-
ni, lub zbiegli za Granicę, i.t.p. dla przedstawienia
takowych Głównodowodzącemu 1szą Armią Generał Fel-
marszałkowi Sakenowi — powodowany odezwą JW
Wileńskiego Cywilnego Gubernatora i Gubernskiego
Marszałka, ścisłe i dostateczne zebranie takowych
Spisów poruczam WWPanu, a dla iednostaynego zacho-
wania się załączam przytem formę. Wiadomości te
WWPana obowiązkiem będzie zebrać ze wszystkich
Parafiów Jemu powierzonych za pomocą Parafial-
nych Honorowych Dozorców od których odebra-
ny doniesienia WWPan powierzysz i sprawdzisz,
osobno o dzieciach obywatelskich, a osobno o dzieciach
mianuiących się Szlachtą, a niemaiących na to żad-
nych dowodów, z wyrażeniem przeciwko każdego WWPana
opinii, i mieyscowych uwag względnie porządku przed-
stawienia w woysko kantonisty, a ogółowe zaś tas-
nym podpisem Mnie przestawić. Cała bowiem akura-
tność lub naymnieysze uchybienie, a stąd i odpowie-
przed Zwierzchnością polega na WWPanu. Spełnie-
nie tego czynić będzie wraz nayrychleyszym gdyż wo
i rozkaz Jego Cesarskiey Mości tego wymaga

Pełniący Urząd Marszałka Sądu Grodzieńskiego Prezes

Snodkowski

z uszanowaniem

Okręgowemu Naczelnikowi parafiów Strzelińskiey, Dorzuwiskiey, Kowalskiey i Rumszyńskiey

W[ielmożne]mu Orwidowi

№ 1992

w Sztejmiszkach

Wiadomość o zbiegłych Włościanach z Parafij Kowalskiey do Królestwa Polskiego --

56

Z iakiego Maiątku Iakiego Obywatela i Iakie włościanie --	Gdzie się dopiero znayduią --
Z maiątku Plytnik Obywatela Orwida --	
Wawrzyniec Stumpla -	w Woiewodztwie Augustowskim w Obwodzie Maryiampolskim Gminy Boczkinikiel u Obywatela Pusza - u Gospodarza Macieia Tomoszuna na jednosielu --
Antoni Podrez -- Ewa Kuconiuwna -	Woiewodztwo Augustowskiego w Obwodzie Maryiampolskim Gminy Iakiniszek Obywatela Szulca we Wsi Sabatenach u Gospodarza Piragas zwanego --
Iakób Borysewicz - Żona Iakóba Rozalija - Syn Iakoba Andrzey - Corka Katarzyna -	W obwodzie Maryiampolskim Gminy Iakiniszek - u Obywatela Szulca we Wsi Pomotery zwaney u Gospodarza Iozeffa Iodiia -
Kazimierz Podrez --	w Woiewodztwie Augustowskim w Obwodzie Maryiampolskim Gminy Szattupia Obywatela Szuksztý - we Wsi Poswigcie u Gospodarza Iana Żuja -
Antoni Baczkui Iurmań -	w obodzie Maryiampolskim Gminy Fredy obywatela Godlewskiego. u gospodarza Andrzyia Gielcza na iednosielu zarzadzesin.

Do Zarządu

do

Komorowych [illegible] —

z Xandu

Roku 1831. M[ies]ca 8bra 11 dnia za N. 304. ~~[illegible]~~ [illegible] policji [illegible] Komisarskiego
Czaleono mnie abym wszystkie swojej ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
zawiadomił. Namawy wspomnianych wyższej Zwierzchności aby nikt Kolwiekbądź
szlachty okolicznej, Zastawnych, Czynszowych, oraz jednodziełów, umyślnie swojego
nazwania [illegible] [illegible] y Filipowow nie powinien mieć [illegible] ani
żadnej Ziemnej y palnej broni bez osobnego na to zezwolenia — Komendy
to. przywali będą dane na to billety —

W tem przedmiocie były mi już ~~było~~ Czynione rozporządzenia — ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ JW. Marszałka ~~[illegible]~~ Pułkownika — od 9. 8bra za N. 25,407.
JW. Major Bobechowa ~~ponownie~~ [artykułem] przedłożenia JW. Wileńskiego
Cywilnego Gubernatora ponadprzysięgł ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~, aby w tem
momencie zadbania tego obwieścili wszystkim obywatelom, y Szlachty
okolicznej oraz zastawnych y Czynszowych Possesorów aby każdy ktokolwiek będący
rodzaj broni [illegible] nazwaniem niezwłocznie dostawione było —
do JW. Majora Bobechowa — y rewersami zobowiązali samych obywateli
Szlachty okolicznej Także czynszowego y zastawnego Possesora — Rządców
Majątków y Plenipotentów, się wszelkiej jak sami pod żadnym względem
wyrzewolenia z billetu broni mieć nie będą + Jak najpilniej dotrzeć baczności
aby tej pory podwładnych im włościan, a nawet Ruskich y Burlaków [illegible]
pomnie zwanych. [illegible] niechaj — w razie wyśledzenia u kogo ~~[illegible]~~
sami Panowie + dziedzice lub Rządzący majątkami do najsroższej od
powiedzi pociągnięci ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ stosownie
według woli wyższej zwierzchności przymuszają [terminu] do przedstawienia broni
wyznaczając terminu jednego po objawieniu każdemu namiestnik tego roz-
porządzenia. a za upłynieniem tego Czasu każdy przypiszę odpowiedź
wojennym winien, y Confiskacie — Rewersa pobrane, jak niezwłocznie do mnie
przesłać dla przesłania wyższej władzy aby rzadni niedomawiali, y nie-
mamiali żadnego. Obrom rozporządzeniu JW Prokuratorowi Obywatelom w dni [illegible]=

[illegible]

Sprawiedliwo 57.

Okręgowemu Nadleśnikowi Wilmarskiemu Orwidowi

Na mocy rozporządzenia wyższey Zwierzchności wielu z Obywateli Szlachty okoliczney Zastawney i Czynszowey oraz Jednodworców i włościan różnego nazwania, a zwłaszcza Ru-skich i Filiponów Burłaków niepowinni mieć fuzyi ani żadney krótkiey i palney broni, bez osobnego nato pozwolenia, dlaczego według osobnych rozporządzeń komu się to pozwala będą dane nato billety.

W tym przedmiocie przez poprzednika mego JWo Potkowniku i Maryna były uczynione niektóre rozporządzenia, a Ja odbierawszy od 9 Xbra № 25407 ponowione przedłożenie JWo Wileńskiego Cywilnego Gubernatora przepisałem Honorowym Dozorcom aby w tym momencie zodebrania tego oświadczyli wszystkich Obywateli i Szlachtę

Kurenda Szlachcie przy rozporządzeniu przesłana do Komisarza N 1031. Xbra 31.

okoliczney, oraz Dzierżawnych i Rządowych
Possessorów aby każdy z tych będący w nim
broń pod iakimkolwiek nazwaniem nie-
zwłocznie do mnie przedstawił. Przyczem
zobowiązać rewersami samych Obywateli
i Szlachtę okoliczną a także Rządowego i
Dzierżawnego Possessora Rzadców Maiątku
i Plenipotentów iż i wszyscy iak sami po-
żadnym względem bez zezwolenia i bileto
broni mieć niebędą, tak i nayściśleyszey
dołożą baczności aby ta przez poddanych
im włościan a nawet rusnich i burła-
ków filiponami zwanych ukrywaną
była, w razie bowiem okazania się lub
wynalezienia tak ci u których znayd-
wać się będzie iako i Ich panowie
lub zarządzający Maiątkami do naysroż-
szey odpowiedzi pociągnięci będą. Termin
do przedstawienia broni naznacza się
przeciągu tygodnia iednego z obiawienia

każdemu na miejscu tego rozporządzenia a zaniedbywaniem tego czasu każdy przypisze odpowiedź własney winie i opieszałości Rewersa wolniawienia pobrane iak nay rychley do mnie przedstawić dziby zaś niniay niewiadomością wymawiać się niemógł. Otem rozporządzeniu przez parafialnych Xiężanow w dni Świąteczne i Niedzielne ogłosić z Ambony.

O Iakowem rozporządzeniu zawiadamiaiąc WWPana pobieram ze strony Jego w tym celu uczynić należne rozporządzenie, i o spełnieniu iako i skutku nay rychley mnie donosić.

Kolmenenin Komendant Maiora Podolski

N 304
11 Decembra
1831 roku

Czasowy Sekretarz W. Jabłoński

Okręgowemu Naczelnikowi W[mu]
Orwidowi —

N[ro] 304.

Nr. 19. przyięto — wpisałem do Dziennika [illegible] tegoż samego dnia —

59

Okręgowemu Naczelnikowi Parafiów Dorsu-niszkiey, Stokliszkiey, Kowaliniszkiey y Rum-szyszkiey W^u Orwidowi.

Nie nadesłano formy, wedle którey WPan obowiązany iesteś w czasie nayrychley przedstawić wiadomość, o pozostałych dzie-ciach [illegible], a w ogólności o familiach tych Obywateli, którzy polegli w boiu, Sądzeni y karani lub zbiegli za granicę. Takową przy niniejszym na obrocie WPanu przesyłać i mam honor.

Pełniący obowiązek Marszałka Powiat. [illegible]

N2007.
16. Oktobra
1831
[illegible]

Forma Wiadomości

№	Kto mianowicie	Gdzie y kiedy poległ w bit-wie ubity y rażony czyli uciekł kiedy y z nim	Dzieci Jego płci męzkiey wiele latt y gdzie się dopiero nay duią. —	Żony za nim liczy się mniej [illegible] y w iakim Stanie
				NB. Tu umie-szczać y swoią opinię co do wzię-cia w Kantonisty.

Okręgowemu Naczelnikowi Stowarzysz Dominiz-
miał. Stokłasniey Kowalnicey y Rum
szyniey W. Orwidowi

№ 2007

w Przysnach

uh

Rząd Czaso-
wy policyi
powiatu Ko-
wieńskiego
№ 52
Kowno 8bra 1831
Robu.

Okręgowemu Naczelnikowi para-
fiów Dersuniskiej, Szalińskiej, Ko-
walskiej y Remiszyskiej Wielmożne-
mu Orwidowi

Rząd Czasowy policyi tego
powiatu, pomimo wzmiankowanych y
przesłanych uprzednio W. panu roz-
porządzeń, tak we względzie ustalenia
porządku, jako też ścigania wszelkiego
rodzaju włóczęgów i Bandytów, a
także i utrzymania nakazanej
obławy jednoczasowie we wszyst-
kich punktach powiatu, żadne-
go dotąd niedbania domieśnienia

wtenczas kiedy przedpisaniem JWo Wilenskiego
i Grodzienskiego Czasowego Woiennego Gu-
bernatora Mianowicie w punkcie 13=m
kazano codziennie raportowaić Zarządowi
o każdym Zdarzeniu lub opromysłności
Zupełney w Okręgach.

J dla tego czyniąc na ten raz tylko
srogą wymówkę, przedpisuię nadal ab-
solutnie y bez naymnieyszego uchybie-
nia ściśleyszy pełnić powinnego Jemu
obowiązku, że niedotrzymaniem bo-
wiem w zakreślonym terminie do-
niesien zapotrzebowania takowych prze-
mysłnych na Rachunek Wo pan
naiętych, ow miejscu ztem

62

do prowadzi o tem do Wiadomości JW.
Gubernatora dla wydania W. pana od-
powiedzi wedle całej ścisłości pra-
wa —

Naczelnik Zarządu Puttkammer i Kawaler Marine

Naczelnikowi Powiatu Wielmożnemu Orwidowi

N° 52

w Płytnikach

Секретно

Ковенское Вре-
менное управ-
ление

№ 91.

17. Октября
1831 Года
Столъ 2й

Господину Окружному на-
чальнику Пахарей Дорсуни-
шской, Стоклишской, Ковальской, и
Румшишской Обводу.

63

Временное Полицейское
Управление признавъ нуж-
нымъ, повторить въ одно
время во всѣхъ пунктахъ
Ковенскаго уѣзда облаву для
розысканія находящимся въ
лѣсахъ разнаго рода бродягъ
назначивъ къ сему срокъ

27 числа сего октября предлагаю Вам
по надлежащему снесенію съ прочими
Вами Заседателями, сіе исполнить
съ точностію и объ исполненіи донес-
ти Управленію

Главный Начальникъ управ-
ленія Ковенской Временный
Комендантъ Полковникъ Мар

Временный Секретарь Ивановъ

Przyjęłam Dnia 19 9bra tego dnia wpisałem do Summaryusza Koronnego

Секретно

Господину Окружному Началь-
нику Серовичу

№ 691

въ Кильминнасъ

Nro 26. Spełniono pod N. 59. 60. 61. obtai

65

Okręgowemu Naczelnikowi Wielmożnemu Franciszkowi Orwidowi.

W czasie znaydowania się w Mieście Kownie, Buntowniczych Polskich Woysk zostawieni Sołdacie Woysk Jego Cesarskiey Mości w Lazaretach, w miarę wyzdrowienia, częścia byli wysłani w Królewstwo Polskie, a częścią oddawani za Rewersami Obywatelom do robot Gospodarskich Jakowi dotąd i częscią niewszyscy powrócieni do mieysc wtaściwych. —

W Skutku przedpisania o tem Wileńskiego Grodzieńskiego y Białostockiego Woiennego Gubernatora y Kawalera Jaśnie Oświeconego Xięcia Dołhorukowa od 13. Decembra N 1966 przedpisuię W. Panu obwieścić wszystkim Obywatelom y zarządzaiącym maiętnościami

z 1831. Nro Dziennika 15. za N. 1. Zapisano. y Kopię tego w przesłaniu za osob.

lub Plenipotentem, zas w dobrach Duchownych X-
Plebanów a w Skarbowych y Starostwach Grom-
dom Włościaństwu y Starszynie, aby ieżeli ktoś
kolwiek zbiegły lub oddany przez Buntowników
Sołdaci y pod różnymi nazwaniami bez Paszportu
znayduią się, takowi koniecznie w przeciągu dni
dziesięciu z datty dzisieyszey, do Mnie były dosta-
wieni, w czem zobowiązać wszystkich rewersami
y te do Mnie nadesłać — z tem iż za upłynie-
niem tego terminu w razie wykrycia u kogo bez
paszportowego, tam przetrzymującego iako y Sam
dziedzic lub zarządzaiący maiątkiem, i nawet
JW. Pan y Parafialny Stanowy Dozorca, ia-
ko słabo dozoruiący, po wyprowadzeniu miejsco-
wego Śledztwa będą oddani nayywyższey odpowiedz-

Wojenny Kommendant Major [illegible]

N 317
16 Xbra 1831

Czasowy Sekretarz W. Jabłoński

66

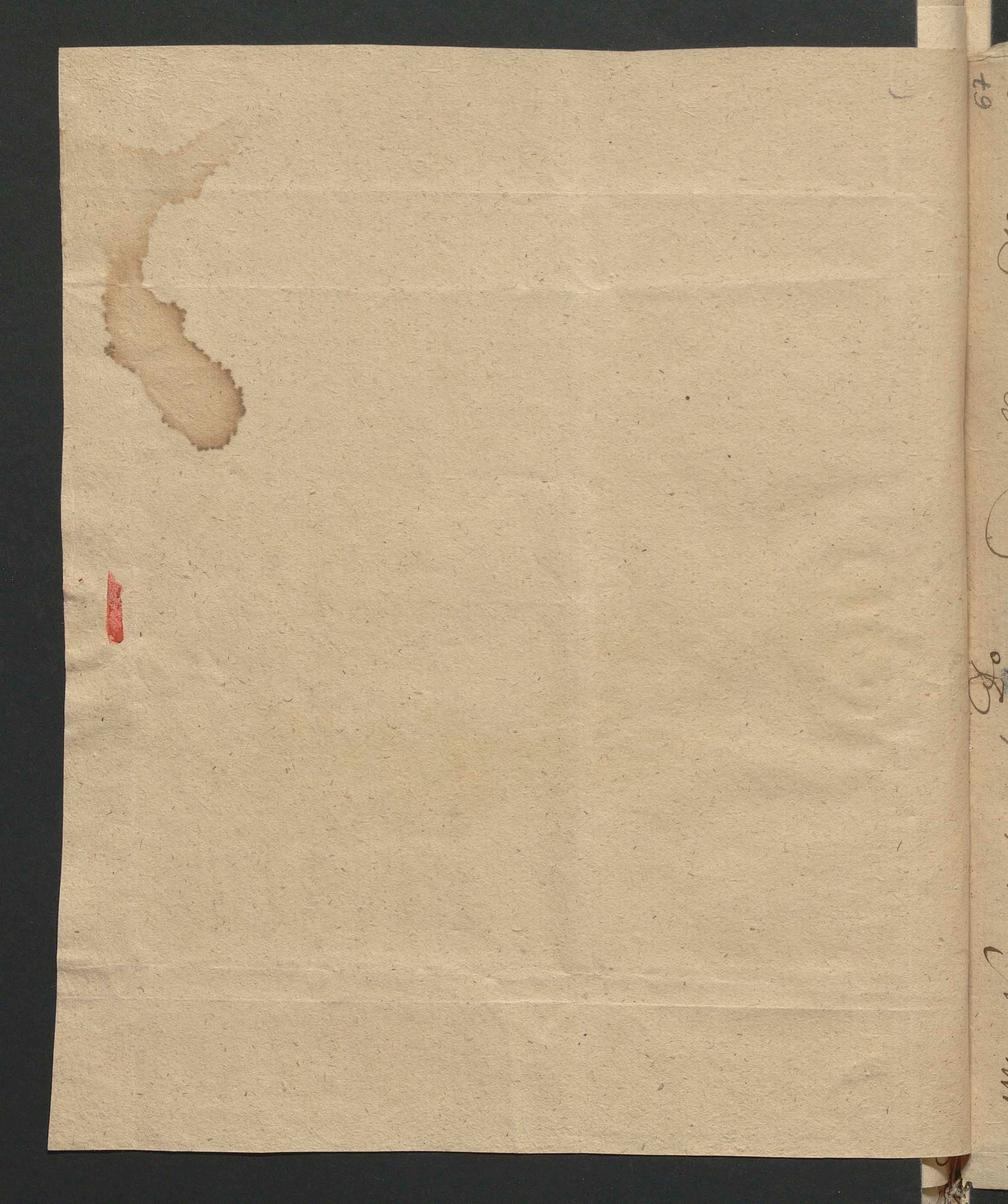
Do
WWu Wójta Naczelnika Okręgowego
Od
Dozórcy Parafii Rumszyskiej

Rapport

Po przepisaniu WWu Pana że N° 69 abym
zawiadomił wszystkich Obywateli ażeby
mający soldatów na robocie u siebie lub
wszelkich bez paszportnych ludzi nie utrzy-
mywali tylko natychmiast odsyłali do Są-
du, więc po uczynionej wyprawie okaza-
ło się że się nie znajdują — a dla przedłożenia
tegoż rewersa pobrane od obywateli
załączam. Zaś względem składki na miasto
Sawołkusa w Finlandyi będącej nikt nie ofiarował, z racyi tej iż ta parafia najnieszczęśliwsza sama potrzebuje wsparcia.
Odezwę pełniącego JWW Marszałka za N° 1943
wszystkim Obywatelom zawiadomiłem

Kajetan Jacyntowicz

N° 34.
1832 roku Junii 7 dnia

67

Do
Wo Naczelnika okręgowego Orwida Sędziego Gr. Kowieńsk.

Rekwizycią za No 60. po przed pisaniu JW. Komendanta Kowieńs. aby Sołdatow lub Rekrutow z biletami y bez biletow oraz bez paszportnych ludzi utrzymujący do Kowieńs. Komendanta Jawili w Parafiach Stoklijskiey y Kowalskiey opublikowano, y Rewersa wzięte w Autentyku przesyłam. Datt. Ro 1831. Mca Xbra 31. d.

Jakub Murasko

Item Stosownie do Rekwizycyi W. WWsz. Pana za No 56. do mnie przesłaney, wolę Nayiaśnieyszego Monarchi dozwoloną w Obu Parafiach publikowałem, aby na wspomożenie pogorzałego miasta Jawalkiela dla nieszczęśliwych Obywateli uczynili składkę: Mimo to nikt ofiary nieuczynił y do Regestru niezapisał się: o czem W. WWsz. Pana zawiadamiam. – pisan ut supra –

Do

Wgo Naczelnika Okrężnego y
Sędziego Grand. Kow. Orwida —

Od

Naczelnika honor. dwuch Oddziałow
wiadomość. —

w Pltytnikach

68

Szanowny Panie – Używam Twoiey Przyiaźni aby i dobre
Słowo za mną powiedział JW. Pisarzowi Medelny, który
w skutek rezolucyi Dworzaniskiey Opieki ziechał do Króli
dla zaięcia Starostwa – Widzę i upatruię w nim
prawdziwą Obywatelską i Szlachetną Duszę bo nie-
gdy mnie wiele złego zrobić powodowany tylko
własnemi sentymentami utagadzał ~~[illegible]~~ ma chęć,
i robi mnie powolność – Day Boże w takich
natrafiać ludzi – ieżeli iednakże mylę się w czym:
których mogę, iako Jego Przyiaciel wyrozumiey
łaskawie i donieś mnie Panie – Może Dnia iutrzey-
szego raczycie do nas przyiechać – miłoby nam
było zebrać się z łaskawemi Panami – O to proszę
Państwa Dobrodzieiów nayniższy Sługa i Przyiaciel

Mławski –

Dobrk
zkrói

Do

Ka. Ski Dra. Rumszyszkiey
Honorowych Do mono- - M. Li Jagii
№ 54 do № 61.

W czasie znaydywaniu się w Mieście Kownie Buntowniczy Polskich Woysk zostawiani sołdaci woysk JEgo Cesarskiey mości w Lazaretach wmiasz wyzdrowienia częścią były wysłani w Królestwo Polskie, a częścią od dawani zamieszani obywatelom do robót gospodarskich jako mi dotąd niepowracający do miejsc wierzenia w Słuzbie przedpisania Jlmo. Mejora Bobochowa w ln b: Mtu. Ktrã 16 Dnia pod № 317. przedpisuiące wszędzie aby w swoiey parafii obwieściła wszystkim obywatelom, rządzącym Maiątkami lub Plenipotentom, zaś w dobrach Duchownych Plebanom - a w Starostwach gromadom wdzierżawcom y Starszyznie aby rzeczeni sołdaci, y przechodzący nazwaniem bez Passportów znaydujące się - Jako mi przeciąga Dni 10. zdaty dzisieyszy - do Miasta Kowna Kowna. do Jlmo. Mejora Bobochowa dostawiemi byli [illegible] niemiadł. ani do miejsc przemysła pobrania nadesłali dla przesłania przy Raporcie wczesniey [illegible] pobran temi jż zaczepione onemu tego terminu w razie wyświeciały bez paszportu.
" Tak przetrzymujący, jak wydani Dziedzic lub zarządzający
" wrawnie honorowy skazano Parafianie jako Hałas dozorujący po przełożenie się tej naydrzy oddani w prowincji.

Kino

Do

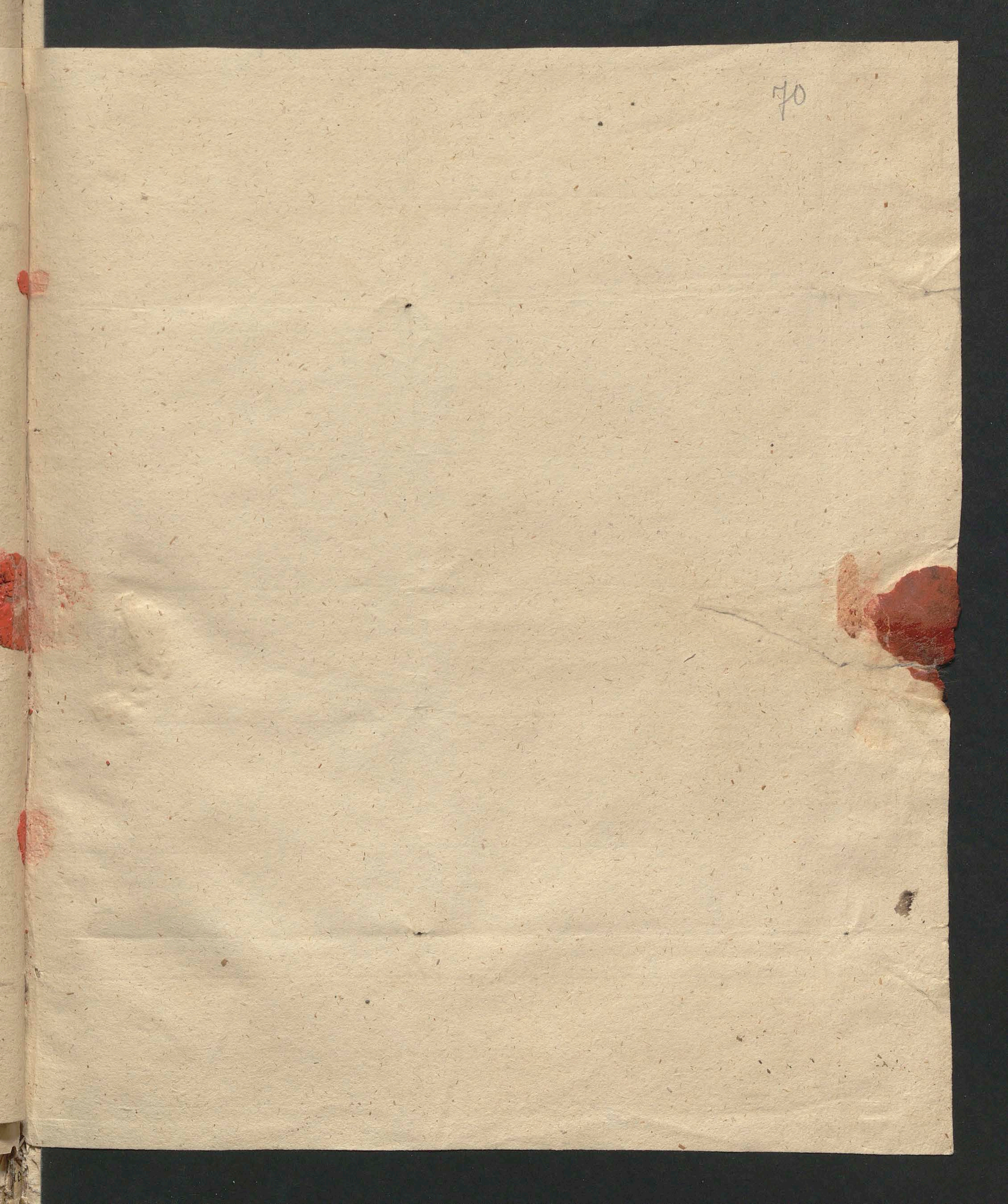
JW Prezyda Naczelnika Okręgowego

od

Dozorcy Parafii Kunszyckiej

No. 34. Rapport

w Płytnicach

Honorowemu Dozory

Okręgowemu Naczelnikowi-
Wu Gwidowy

N 317.

w Słupnikach

do Zab. ogólnie przyjętym załączyć w 1832. Ianu 7 D.
pod № 64.

Naczelnikowi Okręgowemu Wielmożnemu
Orwidowi

W skutek odebranego w dniu dziśiey-
szym za № 102440. Ukazu Wileńskiego
Gubernskiego Rządu, Uprzedzam W Pana
w tym mniemając z odebrania tego doszło
Mnie wiadomości w dopełnienie uprze-
dnio przedstawioney o dzieciach płci
męzkiey i familiach osób poległych
w boiu i t. p. Gdzie dopiero znay-
duią się Żona Obywatela Ogińskiego
i Siostry Obywatela Szukszty Iax
Ich Imiona y wieku Latt.

Telszewski Urząd Marszałka Powiatowego

Podkomorzy

№ 2462
Decembra 25. dnia
1831 roku

Naczelnikowi Okręgowemu Wielmożnemu Orwidowi

N 2562

w Szczytnikach

Исп. 23. [illegible]. 73

Ковенское Вре
менное Полицей
ское Управление.

Часть Полицейская.

Столъ 2й

№ 126.

Октября 20 дня

1821. Года.

Окружному Начальнику

Г. Орвиду.

Предписывается Вашему
Благородію тотъ часъ по полу
ченіи сего оповестить все
Имѣнія, дабы они въ тече
ніи семи дней, непремен
но взносили въ Уѣздное Казна
чейство сполна слѣдующую
отъ нихъ Земскую Повинность.
Тѣже Имѣнія въ которыхъ

нетребовало и хошим ничего отъ казны н
слѣдуетъ за поставленные по реквизиц
разнаго рода продукты, уплатившибо в
сей же срокъ подати, и прочие сборы,
какъ запрошедшее время, такъ и за т
кущую половину, подъ опасеніемъ стро
гого за медленность по сему понужден
Екзекуціею. — Полковникъ Асаръ

Ассесорскiй Секретарь Мамонтовъ

Г. Окружному Начальнику Оравицу.

№ 126 во Кивешникахъ

Nro 26 Spełniono pod N. ~~64~~ 57. 58. 59.

Naczelnikowi Okręgu Wielmożnemu
Franciszkowi Orwidowi.

Za Najwyższym Jego Cesarskiey Mości Ukazem dozwolono zebrać dobrowolną Składkę na wspomożenie nieszczęśliwych Pogorzelców Miasta Tawasthusa w Finlandii, którego znacznieyszą część wydarzony w dniu 2/14 zaminionego Septembra silny pożar przewrócił w popiół.

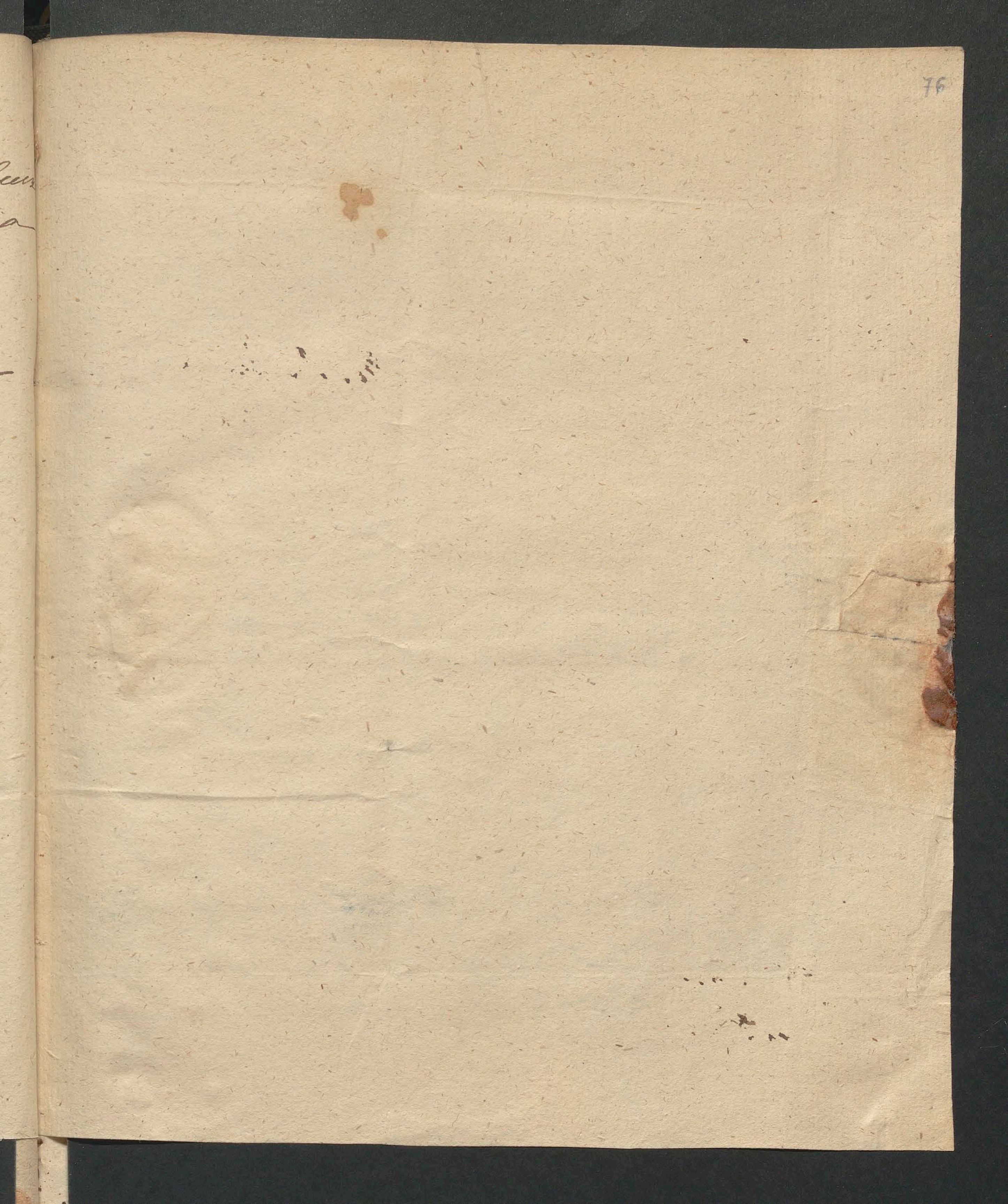
W skutek odezwy JW. Wileńskiego Cywilnego Gubernatora od 16 przeszł: mam honor prosić W. Pana doprowadzić o tem do wiadomości współobywateli y wezwać Ich, iżby czuiąc nad losem nieszczęśliwych, raczyli ofiarować y zapisać

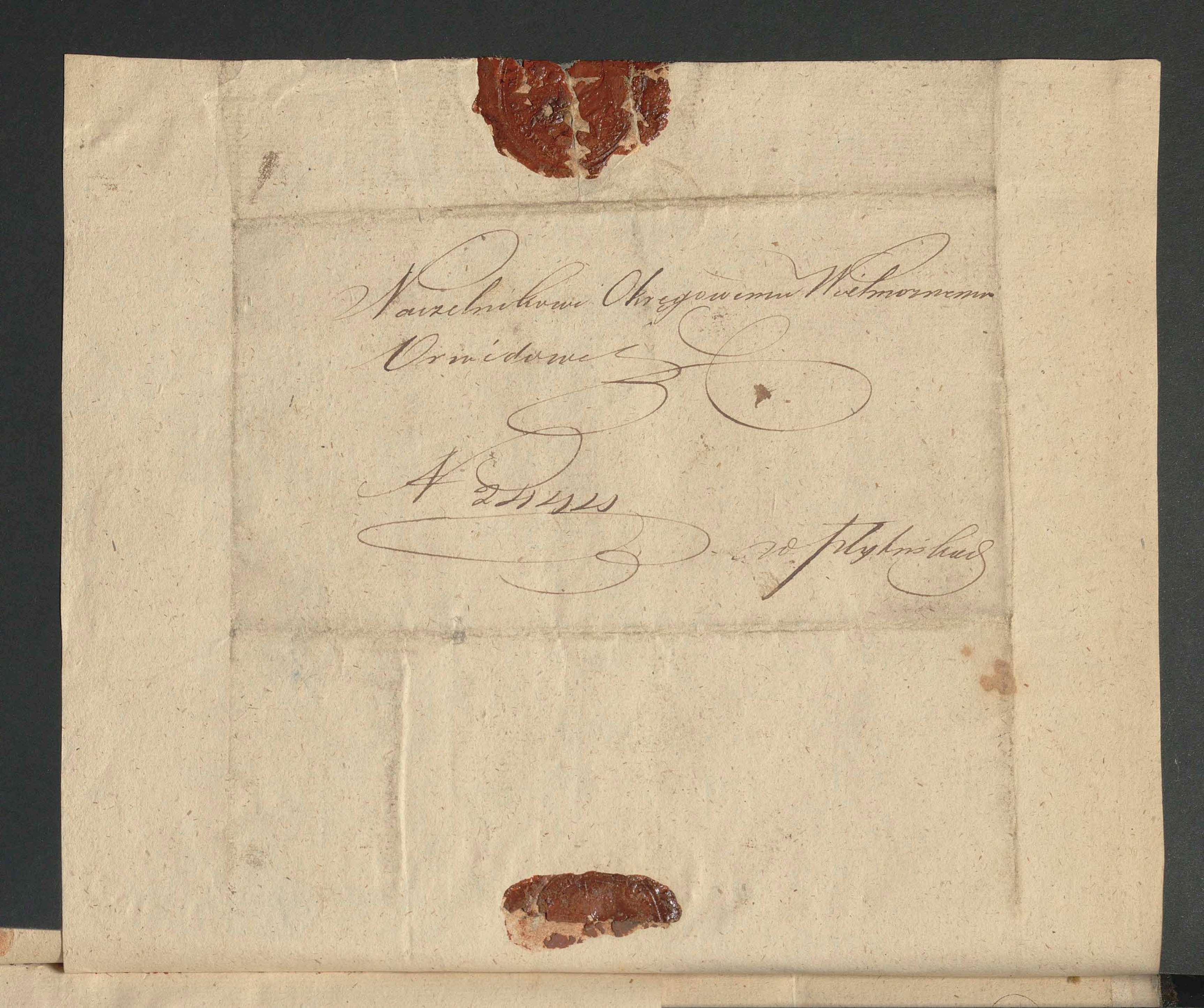
od Raportu [illegible] r 1832. za N. 2. rejestr posłano - [illegible] z Powiatu [illegible] zebrano Ofiary - Rs. 1

oto wiele daie – Uzbierane zaś pieniądze rachunek
W[ni] Pan do Mnie nadesłać dla przesłania
daley.

Pełniący obowiązek Marszałka
Skwarcewicz

N 2444
Decembra 24[o] dnia
1831 roku

Naczelnikowi Okręgowemu Wielmożnemu
Orwidowi

w Dziśnie

w Płytnickach

Spełniono

77

Okręgowemu Naczelnikowi Wielmożnemu
Franciszkowi Orwidowi.

W Spełnieniu odezwy JW. Pełniącego Urząd Marszałka Gubernskiego Hrabiego Zabiełły, w dniu 14m t. m. za № 1332 przezemnie otrzymaney, obowiązuię WPana, iżbyś za pośrednictwem Ekonomiczych Dozorców zawiadomił Obywateli; iż dla rychlejszego uzaspokojenia Obywateli Gubernii Wileńskiey za dostawione przez nich za Kwitancyjami dla Woyska produkta, z rozporządzenia JW. Woiennego Gubernatora został ustanowiony w Mieście Wilnie, oddzielny Gubernski Kwitancyjny Komitet pod prezydencją tegoż JW. Cywilnego Gubernatora, w którym zasiadać mają Marszałki Gubernii. JWW. wice Gubernato

a pod nieobecność Jego Ungolenia Ministerium
Skarbu Radzca Hanin Kobukiów — Przyjdecie
Izb Kryminalnej, Cywilnej, oraz Gubernialni
Stanowisk — zobowiązaniowego wzięty rewersk
uchwerz W Pan do Kancellaryi Manzaltu
nadesłać dla sprawdzenia onych Manzaltu w
Gubernianna —

Pełniący obowiązki Manzaltu Akta Kancelarii
Sądu Gwodzniczego Pisarz Mobochowicz

№ 2432
12 Decembra
1831 roku

wyjęcie v 1831. Lbu 23. Dnia.

Okręgowemu Naczelnikowi Wielmożnemu
Franciszkowi Owidowi

N 2432

w Płytnicach

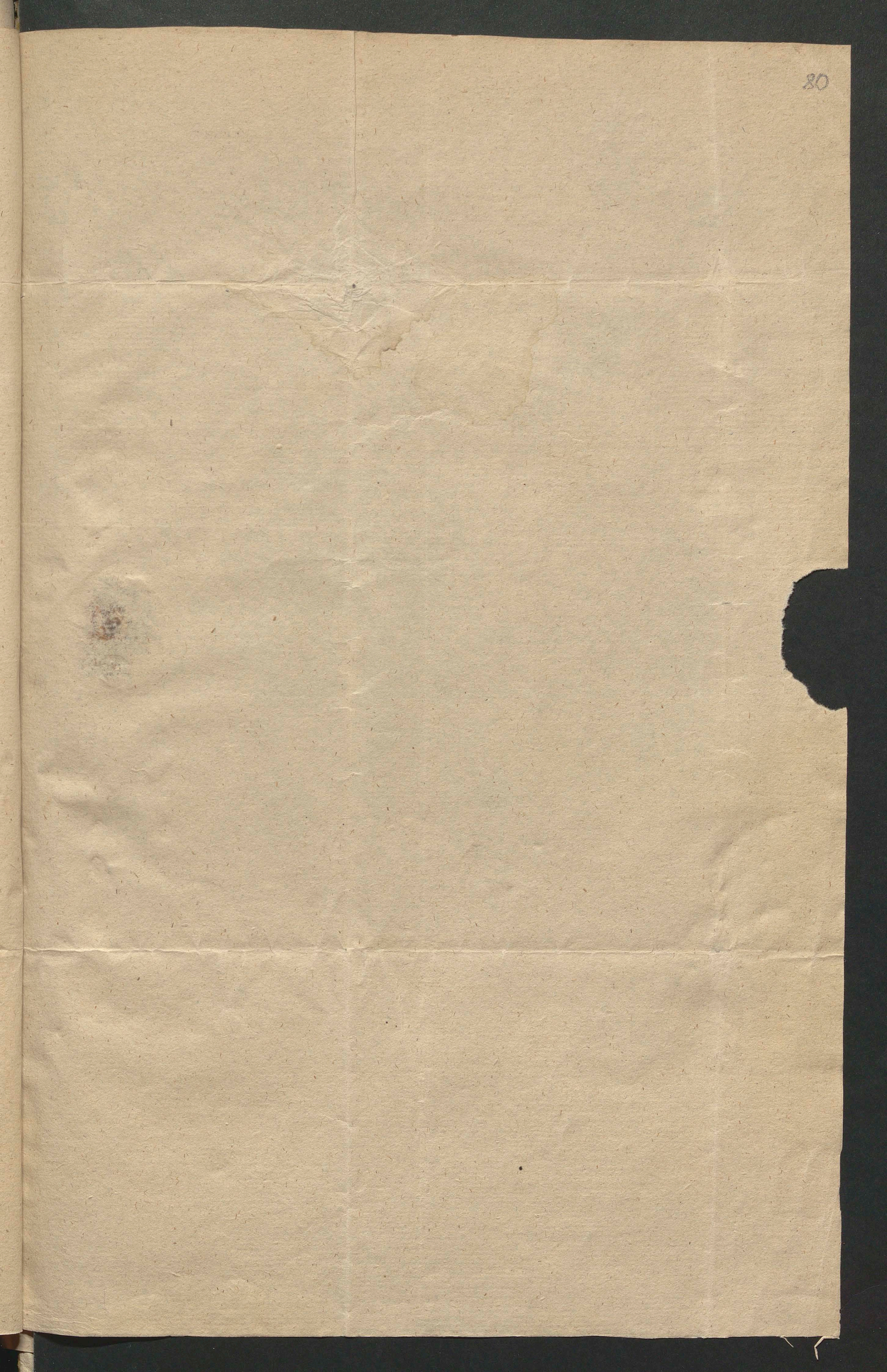
79

Wielmożnemu Franciszkowi Owidowi
b. Sędziemu Grodz. Pttu Kowieńskiego

Szlachcic rodem z Królewstwa polskiego Franciszek Szczepkowski dopiero w Pu Kowień: z dwoma Braćmi y trzema Synami mieszkaiący prosił o wydanie Paszportu na swobodny iemu powrót w Królewstwo polskie — W skutek podaney prośby JW. Wileński Cywilny Gubernator potrzebuie niektórych w tem przedmiocie Sprawek — Nie maiąc w dziełach Marszałka dokładney wiadomości nayusilniey upraszam WWPana ile bydź może nayprędzey uczynić mieyscową wyprawę y mnie zawiadomić iak o mieyscu urodzenia się Szczepkowskiego tak też y o powodach powrotu Jego w Królewstwo Polskie. —

Pełniący Urząd Marszałka
Powiatu Kowieńskiego. — Modochowie [?]

№ 89
23 Stycznia
1833 Roku —

Wielmożnemu Franciszkowi Orwidowi

b. Sędziemu Grodz. Stu° Kowieńskiego

N. 89

w Płytnikach

81

Wielmożnemu Franciszkowi Gwiżdżowi b. Sędziemu Grodzkiemu Powiatu Kowieńskiego

Nayusilniey upraszam WWPana uprzedniá zmieyscia Urzędu Marszałka Oderwy zdnia 23 ominionego Stycznia za № 89 danéy we względzie dostawienia potrzebowanych wiadomości o Familii Szczepkowskich żądaiących przeniesić się w Królewstwo Polskie wtym momencie zebrania tego zupełnie pod obowiązkiem odpowiedzi iaką Cywilnemu Gubernatorowi ponownym przepisaniem zarzucara

Pełniący Urząd Marszałka Kowieńskiego Powiatowy Sędzia, Honorowy Radzca Hulewicz

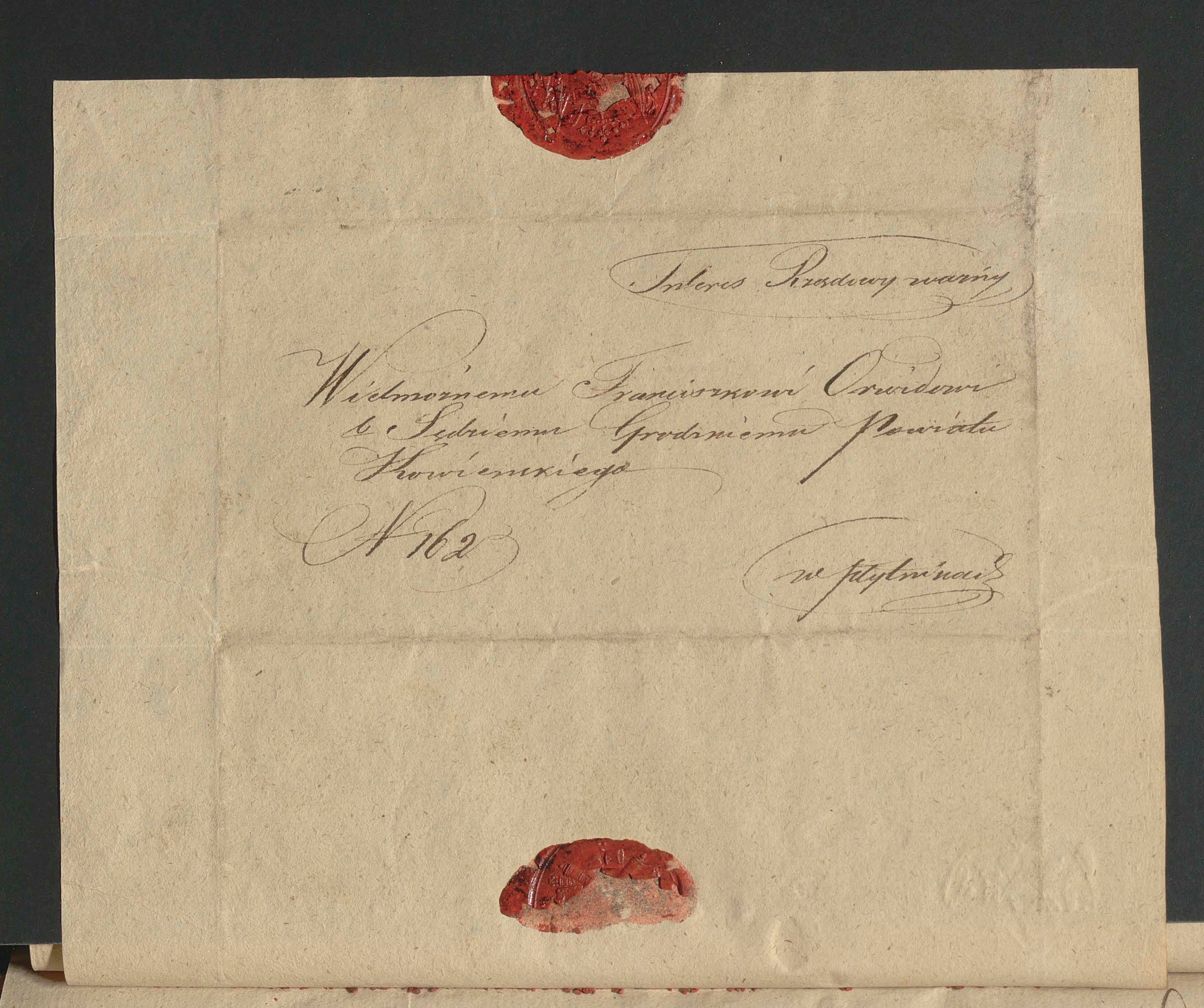
№ 162
Lutego 17 dnia
1833 roku

do
Pełniącego urzęd Naczelnika Wtu Kowiesk:
Wo Ftulewicza —

Raport

w skutek otrzymanego pisma z urzędu Wielm:
za N 89. 23. Stycznia r 1833 abym uczynił
miejscową wyprawkę — o miejscu urodzenia
Franciszka Szczepkowskiego, tako też zapowiedział p-
:rzyto ięo Królestwo Polskie z dwóma Braćmi y z
synami — Niemogłem wspomnieć, z powodu
długiej choroby Franciszka Szczepkowskiego — który
tego Msca Marca 3go Dnia po długiej chorobie umarł
zostawił 3ch Synów — którzy zostali pod opieką
matki, Najstarszy wziąłszy u Kowalskiego przy
Ojcu Wawrzeńcu — a o Dwóch Braci s.p. Franciszka
Szczepkowskiego niewiem gdzie znajdują się — m
[illegible] [illegible] — R 1833 Marca 6 Dnia —

[illegible]

Interes Rządowy ważny

Wielmożnemu Franciszkowi Orwidowi
Sędziemu Grodzkiemu Powiatu
Kowieńskiego

№ 162

w Sztylminai

83

M. W. D.

Pełniący obowiązek Marszałka Ptta Kowieńskiego Sędzia Powiatowy

№ 270

11 Marca 1833 roku

Wielmożnemu Sędziemu Orwidowi.

Doniesienie W. Pana dziś odebrane względnie Familii Szczepkowskich bynajmniej nieodpowiada tym wiadomościom, które potrzebowały się przez Odezwę Marszałka z dnia 23 Stycznia za № 89. owszem bowiem pomieszkania, brata Franciszka Szczepkowskiego, poinformować się dostatecznie można od Wdowy Jego Żony. Gdy więc dla tego jedynie dotąd zostaje nie spełnionem przepisanie JW. Wileńskiego Cywilnego Gubernatora, raz ostatni upraszam W. Pana. potrzebowaną wyprawić względnie familii Szczepkowskich, z dostateczną wiadomością o Jeżeli prowadzenia się y opowiadać dla których Oni z miejsca teraźniejszego pomieszkania chcą przesiedlić się

w Królestwo Polskie w tym rozmyśle z odebra-
nia tego, do Mnie nadesłać. —

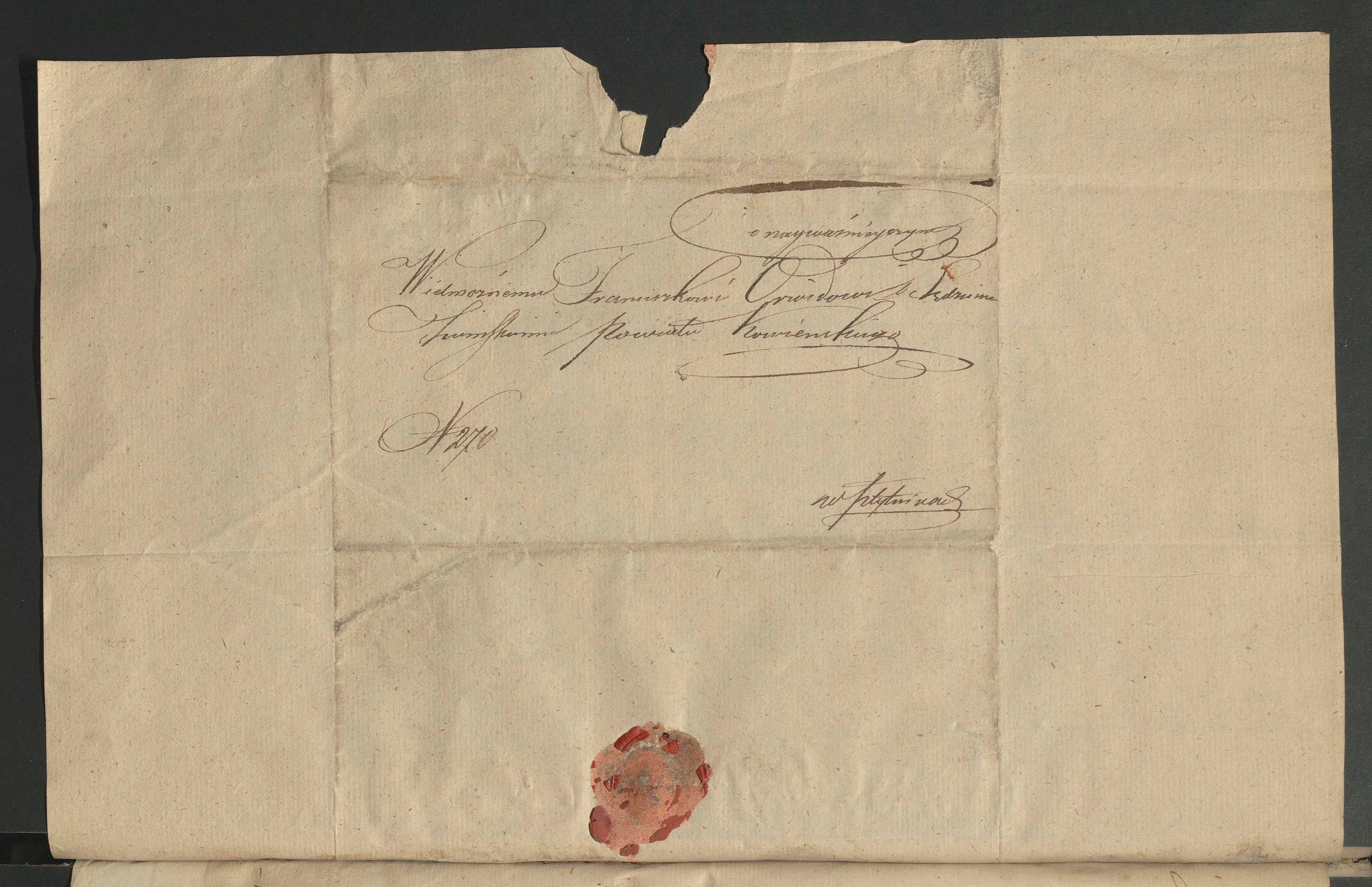
Pełniący Urząd Marszałka Kowieńskiego
Sędzia Powiatowy — Radca Honorowy Hulewicz

do
Pełniącego urząd marszałka potw. kowieńskiego Radcy honorowego Sędziego
Powiatowego Wo Hulewicza

Antoni Szczepkowski rodem z Królestwa Polskiego był ka-
nonik Łatt. wołowskiego Chonoma w Dusmieniach w
Kameldulów w poczciwie Imelnin — umarł lat kilkanaście
temu — w Dusmieniach spłodził 3ch synów mianowicie
Franciszka, Kazimierza y Adama Szczepkowskich — Że
niedawno Franciszek Szczepkowski zostawił 3ch Sy-
nów, Antoniego, Józefa y Stanisława — Że stryj pod opieką stryja Kazimierza
y matki mieszkają w Parafij Kowalskiej w mia[steczku]
Kowalach pod Ichmć Wawrzeckim zakontraktowanym Gdzie B...
Adam Szczepkowski mieszka w Parafij Stoklis... ...
Gdzie lokajem — w swoim stanie przystojnie prowadzi ...
oraz zwdowa Żona ~~nieżyjącego~~ zmarłego Franciszka Szczepkowskiego
z Synami małoletniemi przystojnie także prowadzi, y ...
O zamianach jakie Zeszły Franciszek Szczepkowski miał wzgl[ędem]
przesiedlenia się w Królestwo Polskie Żyjąc dostatecznie
nie wiadomo — (do mylących, że chciał dostać obowiązku ...
lub ogłoszenia w Królestwie Polskim) Spełniając Polecenia ...
Wielmożnego Pana pod № 2 ... r. ... podpisuję Dnia ... roku 1838 ...

... Kunil

o nayważnieyszym

Wielmożnemu Franciszkowi Orwidowi Sędziemu
Ziemskiemu Powiatu Kowieńskiego

№ 270

w Szetejniach

Nahmen der dörffer umb Peisern.

A. district der Warten

	meile			[illegible]	
Tarnowa	1/4	Edel:	hat Brügen	3	
Splowa	1/2	Edel:		6.	
Neudorff } Nowawiesch }	in der Wärte 1.	Edel		6.	
Jedrzowa	1 1/2	Edel		3.	
~~[illegible]~~ Chiessowa	2	Edel		3.	und unterhalten fischer und handwercker.
Orzechowa	2	Edel:		8.	
Pierskowa	2 1/2	Pfarrdorff			
Wittowa	2 1/2	Pfarrdorff			
Kemlowa	2	Edel:			
Lippie	2	Edel:			
Polchi	2	Edel:			
Krzywagora	1 1/2	Königl.			
Grabowa	1 1/2	Königl.			
Goreitz	1 1/2	Edel:			
Neudorff } Nowawiesch }	2.	Königl.			
Sokolnik	1	Königl.			
Sielnitz	1	Edel:			
Biegnowa	1	Edel:			
Mlodzewicz	1 1/2	Edel:			
Koszanek	2	Edel:			
Grabbeschowa	2	Edel:			
Parresowa	2	Edel:			
Drzokowa	2 1/2	Edel:			
Skarbüssowa	2 1/2	Edel:			
Gwalbergowa	2	Edel:			
Kallesowa	1 1/2	Pfarr.			
Wirwischisz	2	Pfarr:			
Xonsini	1 1/2	Pfarr:			
Konti	2	Pfarr:			
Siechitz	2	Pfarr:			
Pollischky	2 1/2	Pfarr:			
Kowallowa	3	Pfarr:			
Jarissin	3	Pfarr.			
Kossiul	3	Pfarr			

		meile	
	Droingno	3	Geistln:
	Pietrskowa	1/2	~~Edell~~ Königl:
	Szammerzowa	1.	Geistl.
NB	Kattej	1/2	Königl
	Glüske	1/4	Königl
	Gorruszowa	1	Edell:
	Lidowa	1	Edell:

Ca. Jenseit der warthe.

	Klein-Wrombschin	1	Königl
	groß-Wrombschin	1 1/2	~~Königl~~ Geistln
	Jadomirs	1	Königl
NB	Ollosnicza	2	Geistln
	Skokkum	2	Geistln
	Koppeiner	2 1/2	Geistl.
	Swonknek	3	Geistl.
	Krombschin	3	Edell:
	Neudorff Nowawiesz?	2 1/2	Edell
	Drziwiesz	2	Geistl.
	Lukkum	1 1/2	Edell:
	Missokowa	1	Edell
	Lissowa	1 1/2	Königl
	Ruda	1	Königl
NB	Komorza	1	Edel:
	Gwolowa	1	Edell:
	Krettkowa	1 1/2	Edell:
NB	Sierniek	2	Edell:
	Przyboslaw	1.	Edell:
	Brzuskowa	1 1/2	Edell:
	Gerzewa	2	Edell:
	Smilowa	~~1~~ 1/2	Edell
NB	Dembnje	2	Edell:
	Cilgowa	2	Edell:
	Biesedowa	2	Edell:
	Chrzon	2 1/2	Edell:
	Pogyerzielcz	1 1/2	Edell:
	Lissiwka	2	Edell
NB	Lucezerowa	3	Edell:
	Pawlowiecz	2	Edell
	Radlino	3	Ed[illegible]

Städte	meilen			
Miloslaw distrikt	2	Adelstadt	gehört Koserowski	hat 6. dörfer: Kossipche, Piontkowa, Konsno, Polskin, Gorzitzek, Orzelowa
Slupcza distrikt	2	Geistlichestadt	gehört dem bischoff von Posen	Piertkowa, Witkowa
Londeck distrikt	3	Geistlichestadt	gehört der Abt von Londeck	
Zagorowo distrikt	2	Geistlichestadt	gehört der Abt von Londeck	
Chocz distrikt	4	Geistlichestadt	gehört dem Probsten in Chocz	
Jarotsin distrikt	4	Adelstadt	gehört dem H. Przhanski	
Neustadt distrikt	3	Adelstadt	gehört beyden HH. Koserowski, Poniatschek	
Kionssi distrikt	5	Adelstadt		
Srim distrikt	6	Adelstadt		
Kosimin distrikt	6	Adelstadt		

	Meile		
Schroda district	— — 4 —	Königsstadt	
Wresnje district	— — 3.	Edelstadt —	gehöret dem H. Gorzolinski
Kletzkowo district	— 6.	Edelstadt —	gehöret dem H. Parrussefski und
Kasimirs district	— 5.	Edelstadt —	gehöret dem H. Koselowski
Pirkowo ~~district~~ [illegible]	— 2.	Edelstadt —	gehöret denen ~~H. [illegible]~~ Herr [illegible] woi [illegible] Kasimirski

Von Libmühl ist nacher

Osterode	— — — — 1½ meilen	pol.	ostrúd
Salfeldt	— — — — 3. ke.		Salfeld
Moringen	— — — — 3.		Morúnk
Lipstadt	— — — — 6.		Lipstad
Allenstein	— — — — 7.		Wielke wolstin
Hohenstein	— — — 4½		Malle wolstinek
Soldaú	— — — — 8½.		Zoldow
Neidenbúrg	— — — 8½		Nibúrg
Gilgenbúrg	— — — 5½		Dombrowno
Lebaú	— — — 4		Libawa
Eilaw	— — — 4.		Gilawa
Neúmark	— — — 7		Nowemiasto
Risenbúrg	— — 7		Prabúdj
Rosenberg	— — — 6.		Súsch
Preúsmark	— — 4.		Prúshmark
Marienwerder	— — 10.		Kwiczin
Marienbúrg	— — 8.	aúf Salfeldt und Kirstbúrg	Malbúrg
Kirstbúrg	— — 6. ger.		Kisbúrg.

Nota

Zwischen Soldaú und Neidenbúrg ist -3. m.
Lebaú und Neúmark eingen beÿeinand — 3. m.
Lebaú und Gilgenbúrg — — 3.
Gilgenbúrg und Soldaú — — 3.
Von Osterode nacher Eilaw — — 4.
Von Osterode nacher Hohenstein — 3.
Allenstein — 4.

Von Salfeldt nacher Moringen — 3.
Von Salfeldt nacher Holland — 4.

Umb Osterode gegen
Lebau zu liegen
folgende dörffer

Churfürstl: dörffer

Kurau
N. Arnau – 2. Schultzen. 1. Kr.
Leurnitz woselbsten die Schultzerey und der
Krug verbrandt.

Worweiden
Bergfriede.

Löbauische dörffer.

Silkau
N. Kasenitz – ist der beste
Rosenthal } diese liegen in 3 meilen.
Grabau
Slowowo
Swinjors.

Rümsijor

Rüninss Swijors

Czgarko

Lonzm

Konstowo

and

Thomiarke

Preatwig

Omela

Golpach

Krúżka
Wiechowy [illegible]
Załęży
Żabinowo

[illegible]

Lautenberg
3. Soldau
3

[illegible]
Amelia
[illegible]
Canim
[illegible]

#

Naypród mięy i szanuy zdrowie,
Zdrowie wszystkiego podstawą,
Dobroć w sercu, rozum w głowie
Przytém fortunę łaskawą.
A choć kiedy swoie koło
Płocha od Ciebie odwróci,
Zawsze miey pogodne czoło,
Ten iey ieniec, kto się smuci.

Szanuy w wierze rozum stary,
Zdala od półmędrków tłumu.
Pomniey zawsze, że bez wiary
Niema szczęścia, ni rozumu.
Żałuy tych, co bluźnią wierze,
Święcie czcząc, myśląc godnie
Wzgardzay temi co nieszczerze,
W pobożności kryią zbrodnie.

Bądź otwarty i rzetelny,
Pomny zawsze, żeś Polakiem
Serce czułe umysł dzielny,
Był bywało iego znakiem.
Czciy Oyczyznę zawsze wszędzie,
Choć na nię los gromy miota,
Niezmoże iey, gdy żyć będzie
Polski ięzyk, polska cnota.

Kochay pracę i wytrwanie,
Nieporządek więcey strudzi,
Snem iest duszy próżnowanie,
Ciężarz życia, które nudzi. —

B. w S. L. G. —

Pieśń młodéy Litewki. —

Gdym z Krzemieńca powróciła
Ozdobna w moratki ładne
Byłabym się założyła
Że w miłości sieć nie wpadnę.
W krótce chłopiec wpadł mi w oczy
Piękny, wesoły i śmiały,
Serce ledwie nie wyskoczy
Moratki się zapomniały
Marynia się dziwowała,
Że w mych oczach łzy widziała
A mama się śmiała z tego,
Żem kochała niewdzięcznego.
Nie śmieycie się z moiey doli
Ani z tego co mnie boli
Jam się też z nieiedney śmiała
I mnie miłość ukarała. —

#

Zosia i Janek — Sielanka Jg: Krutakowskiey

Moia Zosiu, ach! ia zginę!
Wieść po mieście lata
Że Dameta za godzinę
Przyszle do Ciebie swata.
On ma złoto, on ma trzody
Pełne zboża brogi
Ma i pola i ogrody,
A Janek ubogi. —

On da złoto, swey pasterce,
Ja dać tylko mogę
Wierną miłość, tkliwe serce
I chatkę ubogą.
Zosia. —
Przebóg! iakże ważysz mało
Przysięgi codzienne
Jak cię kocha iak kochało
Me serce niezmiennie.
Poco bogactw, poco złota,
Moy kochany Janie
Twoia miłość twoia cnota
Za wszystko mi stanie. —

Piesń Piiackowa

Jestem sobie Panem — Gdy siedzę nad dzbanem
U mnie w domu cztyry kąty.
i półtrzeciey piec piąty.
Oto ia Pan. Oto ia Pan.

Nie dbam ia o Złoto — Przepiię z ochotą.
Ani pomnę o mey zgubie
Gorzałeczkę z piwkiem lubię.
Oto ia pan. Oto ia Pan.

Nie dbam o kuntusze — Niech gardło nie susze
Ani też dbam o wysługi
ten przepiię będzie drugi.
Oto ia Pan Oto ia Pan

Z Bachusem się kąpię — Bratku nie odstąpię
Mói bachusie bracie miły.
Pierwszy pełki Starnie wity
Oto ia Pan. Oto ia Pan.

Oy piłem ia: piłem — Wszystko wypiłem
Co dzień piwa po dwie beczki
Dnie się garcy gorzałeczki
Oto ia Pan. Oto ia Pan.

Wszystkie Oyca Zbiory — które wioski, dwory
Zsinakami przepiiałem.
Jednak na to nie niedbałem
Oto ia Pan. Oto ia Pan. —
Oy Piłem ia Piłem Juz wszystko przepiłem.
Ale koniki na Muzyki.
Ale Saydaki Na przysmaki.
Oto ia Pan Oto ia Pan.
Jestem pan nad pany — Brzuch trunkiem nalany
Chodzę sobie sobie obszarpany
Rozum w Głowie pomieszany
Oto ia Pan Oto ia Pan.
Styppeli dulicy — Gdy szedł do piwnicy
Wszytko vpiłem choc wszystko
Niedbałem że kiy na boku
To to ia Pan To to ia Pan
Kompanowie moie — Piiciez za me Zdrowie
Iak ia umrę pochowaiące
Gradchno Zaspiewaiące
Umarł Piiak Pan

Piesn Strapioney Kochanki

Ktoz me Żale Opowiedziec moze
ktoz wutrapieniu Płakac dopomoże
Chyba Samotnosc ia i Serce moie
będziem Narzekac Na nieszczęscie swoie
Pomozcie Płakac tak Cięszkiey niedoli
kto drogo kocha, wie ten Co to boli
O iak to Cięszko, o iak to niesnadnie
Chowac tego, Co się w serce wkradnie
Albo mnie Życia Moiego Pozbawcie
albo go Kocham Wmocy przystawcie.
Kto przyiaciel Poday Rady Probe
Niech tak Cięszkiego Żalu nieporobe
Iako stesknione Ieden Szukaią Kanie
bodne bez wody omdlewaią Łanie
Mizerne bez miodu umieraią pszeroty
Zbytniego słonca niechcą Życ Kołety
Ostawam i Zegnam do stop twoich Wszystko
Ledwo Co mowię Otrzywociach bliszko
Wszystkie swe Żale wtym wierszu Zawieram
Niech stobą Żyię, stobą i umieram

Do Wiosny

Juz tyle Razy Słonce Wracało
Y blaskiem swoim dzien Sorzyci
A memu swiatłu coż to się stało
Że mi dotych czas niezwieci
Juz złowik wlesie Łaczot swe Piesni
Gay mu się łaty odzywa
Ktocz Powietrne Ptaszkowie Pesni
Amoy mi Ptaszek niezpiewa
Juz tyle Kwiatow Ziemia wydała
Po onegdayszey pogodzie
wzorne się barwy łączka przybrała
Amoy mi Kwiatek niewschodzi
Juz się i Zboże do Gory wzbiło
Ledwo nie kłos chce wydać,
~~Amoy Pszeniczki niewidać~~
Całe się pole Zazieleniało
Amey pszeniczki niewidać
Darowno polkiż będę się mocił
Gospodarz krew pręd stroskany

Zarem tę Ziemi Szcam Urosił
Wrac mi Młodzy Kochany 91

Czułość Serca

Dla miłości Życie wziąłem
Dla miłości tylko Żyie
Miłość moia mym Żywiołem
niechbym Ją skarby ni Czyie
Tey to tkliwość ciy upoi
przenika serce moie
Bez twey Kochanko Pieszczoty
niemiałbym Szczęścia i Istoty
Jesli Szczęściem twe cy powiłki
Miłość twym mi ucześcieta
Ile tary ztwey opiłki
Rozkosz ma dusze przyiła
Tey to tkliwość ciy upoi
przenikaią Serce moie,
Bez twey Kochanko pieszczoty
Niemiałbym Szczęścia Istoty

Pieśń do Krysi

Dobra nasze połączone
Zrobią zyski niezliczone
Wszystko Krysiu będziesz miała
Byłeś tylko sama chciała
Karetki Klejnoty szaty
Fraucymer ładny bogaty
Modne pojazdy karyty
Pazie francuzy węgrzyny
Strojny Lauffer pies bogaty
Zdobi się Cug Tarantowaty
Modne sługi do parady
Pałac wielki Kolumnady
Na kominku i na stole
Stoią Szkliste Zyrandole
Chińskie saskie na przemiany
Będą pokoy przybrany

92

Po iedney z kobiet

Swiatło w głowie waszej,
Moia Matko miła
Gdybyś dom swoy i dzieci
Ostatnie przepiła
Po Iednego Amona

Ponoś iuż dwa razy
Była na tei natłka
Ale widzę z tey razy
Żebyś ci gorzałka
Po drugiego Amona

Ex Libris Jozefa
Linkiewicz
Linkowicz
Józef
Linkowicz

Ja Kiaske

Jerzego Sawkowskiego

Моя книга Егоровъ
принадлежащая

J'ai lu ce Livre avec ~~plaisir~~

Proba piora dobrego [illegible]

Wydatki [illegible] 21

po [illegible] Man 300 ~~[illegible]~~

Man Kochanka [illegible]

Man kochanki Proba piora dobrego

[illegible] Man kochanka De

Ja [illegible] Stary [illegible]

[illegible] Bukowy.

2 13 13 18 [illegible]

1333

~~J'ai lu ce Livre avec plaisir~~

[illegible]

Kolęda

Z Opery Zołta Szlafmica

Basia lat dwanaście miała.
kolędy się napierała
Matka Jej starke kupiła
ptuszka Starki to nizała
Ale Basia jeszcze mała
lat tylko dwanaście miała

Basia w Rok więcej dorwała
Z kolędą się przypomniała
Dostała dar od matki
Kolędanych onim łagodki
Nad tuną się zamyślała
Bo Już lat trzynaście miała

Rok Czternasty, przypomniała
O kolędzie bo kochała
Tak dla niej kolęda miła
Raz się matka przeciwiła
Mówiąc Teraz niedoirzała
Ni Będziesz Go basiu miała

Rok Piętnasty, w Miesiącu Lata
Kolędy Basia zebrała
w tym Matula wchodzi z łatą
Witaią Basię Kosmatą
Tureś Jagódko, doynała
Sklep Jasia Jędrusz mała

Kto żąda szczęścia u świata
Niech się do niego stosuię
Niech się przemysłem kieruię
Niech nima względow na brata
Bo tam gdzie cenią pokory
tam szczerość nie wiele włada
Intryga idzie do gory
A Zasługa Upada

Ani Cię Rozum Zaleci
Ani cię Cnoty wzbogacą
Kto nima pieny, nic ciebie
Gdyś Goły, Zawsze biedacz
Ten bys pusty ten ma Honory
Kto ziemie Złoto Posiada
Intryga Idzie do Gory
A Zasługa Upada

Gdy Niemasz Zbogactwa Zalety
Płaszcz się przed panem bogatym
Lub pieściay ładney kobiety
Przi szale porzeci Jest natym
W świątynie, w Miasta, na Dwory
wszędy się Nieszczęśliwość wkrada
Tritygo Doru do Gury
Atasziga Upada

Wybor Między Wiela

Kochałem kiedyś Basię
Ale się Jusz Rozchwiało,
Niedała patrzyć Basię
Mnie się też odechciało
Otoż masz Basiu twarz
Mowiłem Ja ci niraz
Niendwas ty na Swiecie
Załowac będziesz przecie
Poszedłem do Franusi
Z upnemem przeswiadczeniem
Że mnie ta kochać Musi,
Bo pogląda Zmiłzeniem
Daremne moie chęci.
Co Innego we święci
Franusia w kąt uwlita
Jatez od niey Zdalelka

Anusia ładna była
wszyscy Tey przyznawali
Była by ziemno żyta
Rodzice Jey niedali
Ia tez inym wyrazem
Iak sobie chciec chcem
Samemu miatowie
tym Ozere Miłościwemu

„Po Iuri mi chodzili,
Ala mowiłem nie, nie,
wszyscy się zadziwili
Ztąd to mocz nie chcemie
tam huba Stach zawodzi
tam na złoty chodzi
tam Dzie Orew Na wiano
to by mi Jey niedano

Morgal

Darmo Kasia od Nas Stroni
bo Iuż Goral za nią goni
Goral ma nogi bociane
Niego żecha to dostanie
Prozno Wyi niewołaiecie
Lepiey się same poddaicie

2 Raz się Zosia Bartka bała
i na gore uciekała
Ale ztała tez zwierzchołka
wywrociła wdoł koziołka

Pasterze się smieli z Zosi
bo widzieli u niey cosi
Łapał Gorał w miotełki
i krasi mu ij chwaty świnieczki
Ale siadła poruszyty
samie siatko się nakryty
Sn Im zale tez igraszki
O tem pogniott Gorał ptaszki
Stała panna nad strumykiem
y narwała Janka bylkiem

Z komedyi pod tytułem Tarczka

Patrzcie bogactw swiata
Jak mało człeku trzeba
Kochania w młode lata
Na starosć kawał chleba
Gdy chcesz ~~to~~ mieć ~~ile~~ ~~Lubi~~ Smiały
pracuy i bądz poczciwy
Ta zawsze pchani starszkimi mowi
i Tertem żonią szczęsliwy

Ci się funduią w mury
Ci w Złoto splecione Ubiory
Ci biednych Drą Ze Skóry
Ci w Karty Robią Zbiory
Niech Graią niech się Stroią
Niechay budują Dziury
Ja sobie pełkam taczkę moią
I iestem Znią szczęśliwy

Gdy na Swiat Zwracam Oko
Widzę Go w rozmaitym Kole
To Dzwono raz Wysoko
Drugi raz na dole
Tak Często postać swoią
Odmienia Los Zdradliwy
Ja Zawsze pełkam taczkę moią
I iestem Znią szczęśliwy

Gdy na Swiat Zwracam Oczy ÷ Oko –
Widzę go w rozmaitym kole –
to Dzwono raz wysoko –
Drugi raz na Dole –
Tak często postać swoią
Odmienia Los Zdradliwy –
Ja zawsze pełkam taczkę moię –

96

JWielmożny Mći Dobrodzieju!

Wedle żądania W. Wmć Pana Dobrodzieja przesyłam Wiadomość Iż wszelkie Prawa Zapisy, czy to przedażne, Czyli darowne wedle Ukazow powinne być pisane na Papierze walorowym: tojest jeśli Pan Cenisz Darem majątki Zapisujące się 3000. Rubli, tedy na 5cio Rubl:

a daley od	3001.	do 5000	na 8. Rubl:
od	5001.	do 8000	na 10. Rubl
od	8001.	do 10.000	na 15. —
NB. od	10.001.	do 15000	— 20.
od	15001	do 20.000.	25. —

Za Sto Rubli assygn. licząc po 75 Srebrem uczyni Rubli Sr. 250 — czyli tal. Bial. — 75,000
licząc kurs dawny od Sta Rubli assygn. po 75 — uczyni Srebrem Rubli 65,000 czyli tal. Bial. 190,000

Dopiero W. Wmć Pan Dobrodziey piząc domnie, niewymieniłeś wartości majątkow zapisujących się, niemogłem Zatym wiedzieć Jakiego mam kupić Papieru, — ważne.

Ważne iednak są zawsze zapisy y na
Papierze Ordynaryinym pisane, byleby
tylko przy przyznaniu za użycie
pieru w mieysca Herbowego Prostego
opłata nastąpiła, – a o którey przyjm
jący Przyznanie, przy Suscepcie Zaw
czyc powinien, że odebrał dla wniesien
do Maznaczeystwa. – Co do Opłat:
od Przyznawanych Praw darem na m
jątki, y od Dalszych Zapisujących się
rozmaitych mobilium Sprzętow y Ucz
domowych, powinien bydz płacony

15
Kon

97

do Skarbu Szosty Procent, od Ocenio
ney Darem Zapisywaney wartosci, = Jesli
zaś Sukcessorom, a osobliwie że Krewi
nayblizszym wtedy Poszlina nieliczasię
żadne, procz tylko Stranicznego Ossy
gnacyami Rubli 10. y Pieczętne Kop 52.
Papier jednak zawsze byc powinien [illegible]
[illegible] lub za Ony przy przyznaniu
Opłacic — Konkluzya Zatym jesli Pan Synow
cowi Jako Sukcessorowi zapisujesz Swoią
wlasnośc poszlin nietrzeba płacic —
Dokument Panu Odsyłam —
z Powinnym Zapisuiącsię Uszanowanie
Jaśnie Wielmożnego Pana Dobrodzieja
nayniższy Sługa
U Jakielewicz [illegible]

15 maj 1816.
Kowno

Kalkulacyja Dochodów na rzecz Skarbu od wszelkich Zapisów — etc

w Gieysztora Złł Pltz 16,800.

Czyli Rubli ass. 9,120 — powinien być papier na Rubli ass. 15.

w Zawiszy. Złł P. 4,000 Czyli Rubli ass 2,170. papier Rubli ass 4

Rubli ass. — 20.

Ukaz Monarszy względem Naboru Rekruta. w R. 1808. 9bra 2. Dnia.

98

Za imiennym JEgo Imperat. Mości Nayjaśnieyszym Ukazem Danym Rządzącemu Senatowi prze
szłego miesiąca Aug. 31 D. z własnoręcznym podpisem —

Dla uzupełnienia do kompletowania Armij y Flot naszych nakazuiemy zebrać w całym Naszym
Państwie z 500 Dusz po 5. Rekrutow; zaczynaiąc Nabor od 1. 9bra teraznieyszego a kończąc do 1. Ja-
nuarij następnego Roku przy zachowaniu Prawideł dotąd na dopełnienie tey powinności ustanowio
nych. My pragnąc iednak iąż lżeyszą uczynić y zrobić ile to bydź może dla wszystkich Guberniow równą
w szczegulności nakazuiemy —

1mo Stosownie do rozrządzenia w Ukazach o Rekrutach Naborach 1805. 1806. Roku danych pozwolić y na
ten raz dla ulgi Obywatelow przyimować y takich Rekrutow — którzy będą wzrostu mnieyszego od miary
Ukazami przepisaney iednym palcałem — to iest miary 2. arszynow y 3½ cala. Takowe więc co do
wzrostu powinne bydź nadgrodzone mocnością Ciała y mocnym temperamentem Rekrutow przy
przepisanych Ustawami własnościach y latach niżey wyrażonych.

2do Zamiast zachowanego dotąd względu co do wzrostu podług przepisanych ustaw na ten Raz dla do
bra Obywatelow uchylaiącego się przyimować Rekrutow nie młodszych od lat 19. y nie starszych
od lat 37.

3tio Dla dopełnienia Ukazu R. 1804. 9bra 7. nastałego zabraniaiącego przedaż Ludzi na Rekrutow
porozciąganiych y doświadczeniami stwierdzonych wiadomościach — że w wielu Skarbowych — Eko-
nomicznych y Kolonistkich włościach dla niedostatku w Familiach podług Kolei sposobnych na Rekrutow Ludzi
y z rozmaitych innych wielu Uwag takowe zabronienie iest uciążliwym, celem uczynienia w tym
dla nich ulgi — postawienie Rekruta za Familią podług dobrowolney umowy pozwolić, z tym ie-
dnak warunkiem — aieby za obce Familije postawieni Rekruci byli z tychże samych włości z kto-
rych należy się Rekrut

4to Przyimowanie Rekrutow w teraznieyszym naborze /: dla uniknienia niedogodności Obywa-
telstwu w razie oddawania onych w miastach Guberskich :/ ma bydź odprawiane w każdym Powiato
wym mieście wyłączaiąc te tylko Gubernije w których dla nieumierzonych obszerności były to tru
dnym do Exekucyi — a których dotyczą się Osoby Regestr y Ziemie Woyska Donskiego —

5to Przyimowanie Rekrutow w każdey Guberniij podług równego podziału Powiatow należe-
ma do Cywilnego Gubernatora Vice Gubernatora y Guberskiego Marszałka —

6to Kwitacye na Rachunek przyszłego Rekruta wydane — za dostawienie Ludzi do milicyi w tych Gu-
berniach gdzie się ona formowała — przyimować tak iak by samych Rekrutow — zostawuiąc do
woli iednak ieżeliby kto chciał takowe Kwitacye na przyszły nabor zostawić — a dopiero w naturze
Rekruta zdawać — Przy tym z ścisłością zachować ostrożność — iżby takowe Kwitacye za tych
tylko były przyimowane Rekrutow, ktore należą z tychże samych miejsc — z iakich dani byli do
milicyi Ludzie —

7mo w Przyimowaniu Kwitacyow w Ogulności /: oddzielnie od milicyinych :/ postępować podług
Prawideł Ukazami R. 1804. 9bra 7. y R. 1805. 7bra 1. D. przepisanych —

8vo Zebranie przyjętych Rekrutow z każdego Powiatowego miasta do miejsca — gdzie oni podług Dyspo-
zycyi Departamentu Depar. Wojennego, Komendom woyskowym maią bydź oddani — zaleca się Cywilnym Gubernato
rom w Tych zaś Guberniach gdzie była formowana milicya zalecić tymże Guber. aieby mogących
z nich przypaść Rekrutow odsyłać do samych Punktow Zapasnych Depo. — Minister
Wewnętrznych Interessow znioslszy się z ministrem Woiennym prześle im Informacye szcze
gulny —

9no Co się tycze odzienia Rekrutow Ukazem 23. maia R. teraznieyszego naznaczonego. My wprzody rozkaza-
liśmy Ministrowi Wewnętrznych Interessow dla Informacyi przesłać Zarządzaiącym Guberniami
należyte przepisy —

10mo Utrzymywanie Rekrutow na mieyscu ich przyięcia do Odesłania podług pierwszego naznaczenia —
równie iak y w drodze ma bydź urządzone na fundamencie 9 Punktu Ukazu 23. maia. Podskarbi
Państwa odbierze szczegulny o wydanie na to summy rozkaz — a Minister Wewnętrznych Interessow
powie w swoim czasie wiadomość Rządzącemu Senatowi: ile — gdzie, podług mieyscowych
Cen należy odbierać Pieniędzmi zamiast Prowiantu y soli w naturze dla Rekrutow zwykle dawanych —

Na tych

na tych zasadach y stosownie do ogulnych o Naborze Rekrutow ustaw — rownie iak y po-
nastałych Ukazow — Rządzący Senat ma uczynić ze Strony swoiey rozrządzenie dla przy-
spieszenia Naboru tego — y przez Ciąg Dwumiesięcznego Terminu ukonczenia — a w uczy-
=niu za Rekrutow od Kupiectwa y Pogranicznych Mieszkańcow Pieniędzmi postępuie
podług wydanych na to Ukazow —

/: Kontrasygnował Xiążę Alexander Kurakin :/

Rządzący Senat roskazali aieby o tym Naborze Rekrutow w Całym Pań-
stwie było wiadomo. y wszyscy ci ktorzy należą do tey Powinności do wy-
kowania Nayważszego Roskazu byli gotowi — opublikować takowy Ukaz
Całemu Narodowi — Co się tym y dopełnia —

Authentyczny za podpisaniem Rządzącego Senatu /: L.S. :/ Dru-
kowany — w Sankt Petersburgu przy Senacie 7bra 2. Dnia 1808. Roku

Ogłoszenie od Wilenskiego Gubernskiego Rządu –

w Ustawie Naywyższey Konfirmowaney 9. Xbra 1804. R. o urganizowaniu Żydow. między inemi postanowiono w Punktach 1. 2. że Żydzi dzielą się na 4. Klassy. to iest: 1mo na Rolnikow – 2do Fabrykantow y Rzemieslnikow – 3tio Kupcow. 4. mieszczan. 30. Żaden Żyd nigdzie w Rossyiskim Panstwie zapisanym być nie może, gdy w którey kolwiek z wyszczegulnionych Klass zapisanym nie będzie – z temi zaś Żydami, którzy o takowym zapisaniu się wedle przepisow nie okażą na Piśmie dowodow, będzie postępowano iako z włóczęgami podług wszelkiey surowości Praw – 32. Każdy Żyd obowiązanym iest mieć, lub przyiąć Sukcessyine swoie Familiię – czyli Nazwisko, które odtąd nadal we wszystkich Aktach y zapisach bez naymnieyszey Zmiany ma być zachowane. 46. w czasie przeyścia Żydow z iednego na drugie mieysce – obowiązani są oni mieć Swiadectwa od tych Obywateli, na czyich Gruntach mieli swoie Siedliska – że wszelkie warunki iak kiemi się obowiązali akuratnie wypełnili – nie mniey obowiązani składać w Sądzie Niższym Ziemskim Swiadectwa swoich Kahałow że należne zapłacili za Siebie Podatki – po złożeniu zaś takowych Swiadectw Sąd Ziemski wydaie Passporta w te mieysca do których oni przenieść się żądaią. 47. Żydzi żyiące za Kontraktami na gruntach Obywatelskich zostawać maią w ogulnym zawiadywaniu Policyi Ziemskiey y w 48. Ci Żydzi co w miastach Gubernskich y Powiatowych mieszkaią należą do zawiadywania Policyi Mieyskiey – y osobno do Horodniczego y Magistratu –

A gdy Naywyższym Jego Imperatorskiey Mości manifestem w Dniu 20. Junij teraźnieyszego R. wydanym – nową w Imperium Rewizię Skazki uczynić nakazano y termin na podanie takowych Skazek do 1go Marca następnego 1816 R. iest przeznaczony; przeto dla łatwieyszego y pewnieyszego o Żydach w Gubernij Wilenskiey zamieszkałych – zrobienia Rewizyi postanawia się co następuie –

1mo Każdy z Żydow mieszkaiących w Miastach Skarbowych y Obywatelskich – miasteczkach – Maiętnościach – Dworach wioskach y Karczmach obowiązany iest podać po Formie Rewizię Skazkę o Sobie y o swoiey domowey gromadzie do tego Kahału przez który zaświadcza się y którymu opłaca Podatki y Rekrutskie Pieniądze – wyszczegulniaiąc w Skazce wiernie bez naymnieyszego opuszczenia – Imbutaienia mieysca gdzie mieszka, klassę Stanu swego – imie własne y iakie miał Oyciec – Familię czyli Nazwisko y nakoniec liczbę Lat od urodzenia, potym zapisać Żonę Dzieci Krewnych y służących ieśli iakich ma przy Sobie Oboiey Płci wyrażaiąc Imiona y lata wszystkich swoich Dzieci – a krewnych y służących oprocz Imion y Lat dokładać y nazwiska ieżeli oni nie są iedney familij z Gospodarzem czyli Skazkę podaiącym. Takowe podanie do Kahałow Skazek obowiązani uskuteczenić koniecznie w ciągu teraz idącym dlatego – żeby Kahały każdy respective od Siebie mieli czas ogulną o Żydach Rewizkę Skazkę podać do Powiatowych Rewizkich Kommissiow nieochybnie przed ukończeniem Terminu w Naywyższym Manifeście naznaczonego – 2do ułożenia ogulney o Żydach Rewizyi ze Skazek przez nich o dworzyszczach czyli Familijach swoich podaiących się wkłada się obowiązek na Kahały Żydowskie – i tym surowszym zastrzeżeniem aby One w tey nowey Rewizyi nieważyli się pod żadnym pretextem nikogo z Żydow zataiać lub opuścić – lecz żeby wszystkich swoiego wydziału zapisywali w Rewizyię naywierniey nieopuszczaiące nawet znayduiących się w Szpitalach, przy zapisaniu wyszczegulniać iak wyżey rzeczono się – Imiona data oboiey Płci y Nazwiska każdey pojedyncznie Familij – unikaiąc w tey mierze naymnieyszego nadużycia – czyli dla widoków własnego awantażu, czyli też z osobistey nienawiści pod obawą za to nie tylko oddalenia Kahalnych Starszyn od mieysc z zakonieniem nadal ich wybierać y używania na Urzędy lecz nadto y osobistey odpowiedzi przed Sądem za ntaienie czyli osakczenie kogo z Żydow w Rewizyi, gdyż iak skoro trwaiącemu się w tedy od Kahalnych żadne ukrywacienia się iuż niebędzie przystęp do uniewinnienia. Na ten Koniec – 3tio

3tio Kahały winni tę cała układać Rewizyą przy osobistym y pilnym dozorze w mieście
Gubernskim rządzącego Policyą y dwoch Członkow - iednego z Policyi mieyskiey a drugiego
z mieyskiey Rady; w Powiatowych miastach - mieyskiey Policyi - a gdzie oney nie ma Ziem
skich Komissarzy y oddzielnie iednego Członka z mieyskiey Rady y Magistratu lub Ratusza
w Miasteczkach zaś w Powiatach znayduiących się tak Skarbowych iako też y Obywatel
skich Assessorow Ziemskiey Policyi -
A gdyby wszyscy Żydzi o Ludności swoiey do Kahałow niezwłocznie Skazki podawali, i
zmuszenie ich do tego koniecznie wkłada się obowiązek ściśły na też Policyę y Maga
ły - a w miasteczkach y maiętnościach oddzielnie y na samych Dziedzicow y Possessorow
w czyich dobrach Żydzi mieszkaią pod własną odpowiedzią Prawem przepisaną
w razie takim gdyby byli opuszczeni. Zaczym ieśliby Ci Żydzi nie podali w czasie zmie
znaczonym Skazek do Kahałow y na udowodnienie niezłożyli Swiadectwa - więc
Dziedzice y Possessorowie róznego tytułu obowiązani są każdy spisawszy wszyst
kich Żydow w maiątku swym mieszkaiących odsyłać z każdey familij Starszych
ze Skazką do właściwego ich Kahału dla podania oney y uzyskania na to
przepisanego Swiadectwa 4to obowiązane są Kahały koniecznie dawać każdemu
Żydowi, ktory tylko poda o sobie czyli o swoiey familij Skazkę na zwyczaynym ar
kuszu papieru nie zaś na szpargale iakim - ktore pisać czysto bez omyłek
a szczegulnie bez skrobaniny w Imionach - Nazwiskach y Latach oznaczaiąc
mianowicie komu dane to iest wypisać Imie Skazkę podaiącego y Imie
Jego oyca - familiię czyli Nazwisko - mieysce Jego mieszkania - Klassę Stanu
y w iakiey aktualnie y pod ktorym Numerem z porządku Skazki rozmieszczony
w oney zostanie. Celem zaś zapobieżenia temu gdyby zgoła niezapisani Żydzi
nie mogli ukrywać się pod cudzemi Swiadectwami - opisywać więc w samych
Swiadectwach nayakuratniey y same fizognomije twarzy y wzrost - naypierw
podaiącego Skazkę a potym Jego żony y Dzieci - rownie y wszystkich tych kto
będzie w niey w Skazce zapisany - z wyszczegulnieniem Imion y Lat oboiey
płci - a w końcu Swiadectwa wyrazić Rok miesiąc y Dzień kiedy komu takowe
będzie wydane y oprocz Numeru pod iakim będzie w Rewizyi zapisany - podcze
niaiącego się we środku Swiadectwa wystawiać na Marginesie osobny iesze Numer
wypadaiący z porządku daiących się Swiadectw dla czego y zaprowadzić w Kaha
łach na ten Przedmiot osobne Xięgi. Swiadectwa takowe obowiązani podpisy
wać wszyscy Kahalni Starsi po Rossyisku - lub po Polsku albo też y po Niemiec
ku - lecz zgoła nie po Hebreysku. Poczym dla udowodnienia pewności y niebłę
dności powinne by iuż one stwierdzone w miastach przez tych Członkow Policyi Rady
mieyskiey y Magistratu - lub Ratusza - ktory mieć będą dozor przy układzieniu Skazek,
a w Powiatach przez Assessorow Sądu Niższego Ziemskiego - po dopełnieniu zaś takowey
formalności Swiadectwa oddadzą się za Rewersami tych Co Skazki podali. A
podobne Swiadectwa też same Członki dadzą od siebie y samym Kahałom o
zapisaniu się ich z familijami w Rewizyą - 5to Po uformowaniu w każdym
Kahale ogulney o wszystkich bez wyiątku należących respectivè do nich o Żydach
Rewizyi - obowiązani Starsi Kahalni takową Rewizyą Skazky podpisawszy wszy
scy także po Rossyisku czyli po Polsku lub też po Niemiecku podać do Rewizskiey swe
go Powiatu Kommissyi nieomieszkaiąc przeznaczonego na to Terminu - w czym
otrzymane od Kommissyi Swiadectwa chować w Kahale ze Skazkami od każdego
Żyda podać się maiącemi ktore powinne by iuż stwierdzone przez tychże samych Człon
kow - ktory stwierdzać będą y Swiadectwa. Xięgi zaś w ktore Swiadectwa za
pisane będą po ukończeniu Rewizyi odesłać dla konserwowania z Kaha
łow w miastach do mieyskiey Rady czyli Magistratu - lub też do Ratusza a z tych
Kahałow Co są w Powiecie - miasteczkach y maiętnościach do Ziemskich Policyi.
6to Gdy skutkiem niniejszego rozporządzenia nigdzie iuż być niepowinni opuszcze
- ni lub utaieni Żydzi od zapisywania w nową Rewizyą przeto nayściśley
zabrania się w miastach właścicielom Domow - a w Powiatach Dziedzicom
y Possessorom maiętnościow utrzymywać u siebie na mieszkaniu takich Ży
dow - kto z nich o zapisaniu się w Rewizyą niebędzie miał Swiadectwa, lecz
takowych Żydow rownie iak y dalszego rodzaiu ludzi opuszczonych w Rewizyi
y niemaiących Passportow natychmiast przesyłać do mieyscowych Policyi
dla postąpienia z niemi podług Praw -
Jeżeli

Jezeli zaś kto takowego postanowienia niezachowa to niezapisany w Rewizyi będzie poczytany za włoczęgę y podpadnie ukaraniu a otrzymuiący onych ulegnie tey odpowiedzialności iaka iest zadeterminowana na 3. Punkcie № 7. Naywyższego Manifestu o Rewizyi y 7mo naymocniey potwierdza się żeby Żydzi w nowey Rewizyi zapisani niewłoczyli się z Mieysca na mieysce bez wiedzy Dziedziców y Possessorów Maiątków – w których będą zaięci Rewizyią bez Swiadectwa swego Kahału że Oni opłacili czyli złozyli bespieczenstwo na pewności opłaty Skarbowych Podatków oraz bez Passportu Ziemskiey Policyi stosownego na wolne przeyscie do drugiego mieysca. cozakie pomimo to iezeli Dziedzic lub Possessor pozwoli Zydowi od czasu Nowey Rewizyi na gruncie Jego mieszkaiącemu przeyść na drugie mieysce bez wiedzy Kahału y bez Passportu Policyi y tym samym dozwoli iemu włoczyć się bez żadnego Pisma po niewiadomych mieyscach w takim razie wszystkie takich Żydów Skarbowe Podatki z tychże Possessorów y Maiątków ich będą wyciągane się – Podobnież y ten Obywatel który na swóy Grunt przyimie Żyda bez Passportu Policyi y bez Swiadectwa że on iest zapisany w Rewizyi, poczytany mu będzie za przyimuiącego włoczęgę y podpadnie odpowiedzi wedle Prawa a zatym żaden Obywatel y Possessor niemoże zawierać z Żydami żadnych Kontraktów bez okazania ze strony Żydów Swiadectwa y Passportu /: iak wyżey przepisano :/ y bez zaiawienia samego Kontraktu w Policyi –

Gdyby zaś nikt z Dziedziców y Possessorów każdego tytułu maiątków a w miastach z właścicielów y Gospodarzy Domów – równie z Żydów tak wszystkich w szczególności iako też z Starszych Kahalnych nie mogł składać się nie wiadomością o tych Przepisach iakie wyżey są wypisane – Przeto ninieysze ogłoszenie ies publikować w miastach y Powiatach – a zarazem rozkazuie się Kahałom przybić Exemplarze Onego w Żydowskich Szkołach, przy schułkach y w tych mieyscach gdzie Żydzi zbieraią się na Modlitwy lub też dla innych Schadzek, – a to w tym celu aby czytali y to przepisano gdyby było wykonanym co do kogo ściąga się – Za wykonaniem tego Policyiom Mieyskim y Ziemskim mieć ścisły Dozor pod srogą odpowiedzią ze strony ich – w uchronieniu naymnieyszey opieszałości a bardziey pofolgowania Komukolwiek w tey mierze. Kowno 1815. 9bra 24 Dnia

Originał podpisany przez Członków Rządu Gubernskiego y za Korrektą Sekretarza –

Tłumaczenie z Ruskiego

Postanowienie Względem Urządzenia Żydow o Oświeceniu

1mo Wszystkie Dzieci Żydowskie mogą bydź przyimowane na Edukacyą bez wszelkiey rożnicy od Innych im podobnych, we wszystkich Rossyiskich Narodowych Szkołach, Gimnazyach y Uniwersitetach.

2do Żadne Dziecię Żydowskie w ciągu bytności Jego w Szkołach nie powinno bydź pod żadnem Pretextem od Swey Religij odciągane, ani też naglone ku uczeniu się tego, co nie tylko przeciwne, lecz nawet niezgodne z oną bydź może.—

3tio Dzieci Żydowskie będąc w Szkołach powinni bydź odziane dla iednostayności y przystoyności tak iak inne w Guberniach Niemieckich, takowe prawidło ma bydź postrzegane w tych tylko Guberniach gdzie iescze teraz nie ma Żydow, co się zas tycze w tych Guberniach, w których iuż oni maią Swoie urządzenia, daie się im co do odzienia zupełna Swoboda.—

4to Dzieci Żydowskie będą przyimowane y do Sankt Petersburskiey Akademij Kunsztow, ieśli okażą ku temu intencyą y Sposobność z takowymże warunkiem co do odzienia.—

5to Żydzi którzy przez Swoią Aplikacyą do Nauk doydą w Uniwersitetach do wiadomych Stopniow dystynkcyi w Medycynie, Chyrurgij, Fizyce, Matematyce, y drugich Naukach, będą w onych przyznawani y mogą postępować na Stopnie Uniwersyteckie rownie z Innemi Poddanemi Rossyiskiemi.—

6to Od początku Roku 1808 wszystkie Buchalterskie Xięgi y wogolności wszelkiego rodzaiu regestra y Notaty Kupieckie maią bydź pisane iednym z wyżey wyrażonych Językiem, lub mieć na iedney stronie tłomaczenie, bez tego zas popisywanie pretensyi w Sądach za nieważne poczytanym zostanie.—

7mo Od daty ninieyszego Ukazu przy pierwszey Elekcyi na Urzędników Magistratowych ci z Żydow którzyby sobie życzyli bydź na tym Stopniu Godności, aby się od Innych nie rożnili, oraz dla powszechnego porządku, obowiązani będą nosić odzienie Niemieckie, od Roku zas 1808, żaden z Żydow nie może bydź obranym Urzędnikiem Magistratowym ieśli nie będzie umiał czytać y pisać po Rusku po Niemiecku lub po Polsku.

8vo Od początku 1808 Roku żaden Żyd nie będzie mogł bydź

wybranym

Wybranym y muszczonym w żadney funkcyi, ani Kahale ani w Rabinstwie iesli nie będzie umiał iednego z wyżwyrażonych ięzy

9no Wszyscy Żydzi mieszkaiący w Rossyiskim Imperium maią zupełną wolność używania swego Języka we wszystkich iak Dziełach, tyczących się Religij równie w Domowym pożyciu, obowiązani są zaczynaiąc od Dnia 1° Januar. Roku 180 we wszystkich Aktach Publicznych, Assekuracyach, Weks y wszelkiego gatunku Sprawach, używać Języka Polskiego lub Niemieckiego, inaczey zaś żadne Ich Dokumenta w A zamieszcane ydo Sądu przyimowane bydź nie mogą. —

O Rożnych Stanach y Rzemysłach Żydowskich.

Wszyscy Żydzi dzielą się na cztery Klassy to iest
a.) Rolnicy.
b.) Fabrykanci y Rzemieślnicy.
c.) Kupcy.
d.) Mieszczanie.

Prerogatywy Rolników.

Żydzi zaymuiący się Rolnictwem wszyscy są wolni y pod żadnym pretextem nikomu w Poddaństwo oddawani bydź nie mogą. Żydzi Rolnicy mogą grunta nabywać przez kupię y one przedawać, wyrabiać naiętemi Ludźmi, zostawiać darować zapisywać Potomstwu, a to na mocy y w całey rozciągłości Ukazów 1801° Roku Decembr. 12 Dnia y 1803. Rku 20 Dnia Febr. zaszłych. — Pozwala się Żydom Obywatelów brać grunta w Arendę y umowy z nimi robić, iakowe iezeli będą za Aktykowane w Juryzdykcyach Sądowych maią bydź świątnie y nienaruszenie zachowane, iednakże nie się rozumieć, że Oni pod żadnym pretextem gorzałki przedawać nie będą. Żydzi osiadaiący na mieszkanie na gruntach Obywatelskich po dobrowolney z Obu Stron ugodzie, uwalniaią się od opłacenia wszelkich Podatków Skarbowi należnych do Lat pięciu, takowe ulżenie sciągają się tylko do tych którzy zamieszkaią odcielnemi osadami. —

Ci zaś Żydzi którzy nie będą w Stanie ani dla siebie gruntów nabyć, ani u Obywateli maią, mogą się przenieść na grunta Skarbowe w Guberniach Litewskich, Mińskiey, Wołyńskiey, Podolskiey, Astrachańskiey, Kawkazkiey, Ekaterynosławskiey y Chersońskiey, a w tych ostatnich z nich będzie wydzielono początkowie dla tych którzyby chcieli tam osieść do 30,000 Dziesięcin. —

Żaden Żyd nie będzie gwałtem naglony do przenaszania się, a Ci którzy przenoszą się zostaną wolni od wszystkich Podatków na Lat 10, oprocz Ziemskich powinności, od biorą wiele uwagi na zaprowadzenia Gospodarstwa przyzwoitym sposobym wspomożeni, z tym atoli warunkiem, iż takowe to wspomożenie ma bydź zabespieczone Ewikcyą. —

Żydzi osiadaiący tak na Obywatelskich iako też y na Skarbowych Gruntach w Guberniach wyż wyrażonych, po upłynie

nie

Wszelkie długi od Włościan y innego Stanu Ludzi, Żydom Szynki
utrzymuiącym należne na tymże samym fundamencie będą skaso-
wane y poszukiwane bydź nie mogą. —
W Włościach do Skarbu należących Kommisarzy Ziemscy podobnemu
Sztrofowi iaki iest na Obywateli przepisany podlegaią, a za trze-
cim razem oddaleni będą od swych funkcyi y nadal do żadnego
obowiązku przyimowani nie zostaną. —

O Cywilnym urządzeniu Żydow.

Wszyscy Żydzi którzy dopiero w Rossyi znayduią się y na nowo
maiący osiadać lub dla Interessow Kommercyi z Zagranicy przyby-
li będą wolni y zostaną pod zupełną Opieką Praw rowni iak drudzy
Poddani Rossyyscy. Nikt nie może mieć Prawa przywłaszczać sobie
własności Żydowskiey ani Ich pracą dysponować, a tym barziey
brać Ich Osoby w poddaństwo, nikt nie może onych uciemiężać
y robić przeszkody w sprawowaniu Obrządkow Religij y w pow-
szechnym Cywilnym pożyciu, nie tylko uczynkiem, ale nawet
y słowem. Skargi Ich o krzywdy iakiegokolwiek bądź rodzaiu onym
doniesione będą przyimowane w Juryzdykcyach Sądowych y na one
satysfakcyą otrzymywać będą wedle całey surowości Praw, iakie
powszechnie dla wszystkich Rossyyskich Poddanych są ustanowione.
Kontrakta między nimi y temi Obywatelami na gruntach których
mieszkać zechcą zawarte są święte y nienaruszone, za Kontraktami
iednak ani inaczey mogą oni mieszkać na Gruntach Obywatelskich.
Czasu przenaszania się Żydow z iednego mieysca na drugie są oni obo-
wiązani okazać świadectwo od tego na czyim gruncie mieszkali, iż
wszystkie przyięte na się od Obywateli obowiązki dopełnili; także
powinni okazać Sądowi Niższemu Ziemskiemu od Kahału świa-
dectwo na to: że podatki należne opłacili, za takowemi Świadectwa-
mi Sąd Ziemski wyda przenaszaiącym się Passport do tego mieysca
w którym oni sobie mieszkanie obiorą, bez Passportnych zaś Po-
licya bierze do aresztu y odsyła w puste Krainy które w swoim cza-
sie zostaną na to przeznaczone.
Osiadaiące na Gruntach Obywatelskich maią zostawać pod ogól-
ną władzą Ziemskiey Policyi, który iest obowiązkiem rozstrzygać
Ich skargi stosownie do wydanych Kontraktow w Miastach
Gubernskich y Powiatowych Żydzi zostaną pod władzą Mieyskiey
Policyi a właściwie Horodniczego, y Magistratu we wszystkich
Sprawach o Maiątek iako też w Wekslowych y Kryminalnych na-
leżą do zwyczaynych Juryzdykcyow Sądowych y stosownie do tego
Stanu do iakiego są zapisani.
w Miastach Gubernskich y Powiatowych mogą Wybierać iednego
Rabina y kilka Kahalnych, ~~którzy maią~~, którzy maią bydź przed-
stawieni do Gubernskiego Rządu, za konfirmacyą którego w Exeku-
cyą obowiązkow wchodzą, a co trzy Lata bywaią odmieniani
ieśli przez nową Elekcyą potwierdzeni nie zostaną, rownie y w

Miasteczkach

w Miasteczkach Obywatelskich Żydzi mogą wybierać Rabinow y
Kahalnych za zgodą Dziedziców.—

Obowiązki Rabinow.—

Postrzegać maią obrządkow Wiary, roztrząsać wszystkie kwestye tyczące
się Religij, lecz przy takowym roztrzygnieniu nie dozwala się Im uży-
wać w swoich wyrokach innych sposobow prócz napomnienia,
nie mniey zabrania się innym sposobem karać prócz robienia zarzu-
tow y wymowek w wewnątrz Synagogij, Rabini ktorzy by się odważy-
li wbrew temu prawidłu iakimkolwiek bądź sposobem publicznie
karać, naprzykład naznaczeniem Sztrofow zabronieniem obchodu Swięty
Wielkanocy, y używania mięsa koszernego, nadewszystko rzucać klą-
twy y wydzierać z swoiego społeczeństwa sami za to srodze będą karani
Ponieważ Rabinstwo iest funkcyą honorową a nie intratną przeto Ra-
binom srodze zabrania się narzucać na Rabinstwo Podatki lub wyciąga
wiakimkolwiek bądź sposobu nadgrody lecz powinni przestawać na
pensyi od zgromadzenia swoiego naznaczoney.—

Ponieważ determinuie się że Żydzi w Sprawach Cywilnych powinni by-
sądzeni w Jurysdykcyach Prawem przeznaczonych przeto na decyzye
Rabinow w Miasteczkach mieszkaiących tyczące się Religij. można
się skarżyć Rabinowi Powiatowemu lub Gubernskiemu, iednak
ci Rabini równie Kahały nie maią tym samym władzy rządzić lub
dawać zalecenia Rabinom w Miasteczkach zostaiącym, ktorych
decyzye mogą przez nich bydź przeyrzane, ale oni sami od władzy
Ich niedependuią, y onym nie są pod Subordynacyą poddani.
Jeśli gdziekolwiek wyniknie rozdział Sekt, y od rozeymiństwa do
tego stopnia się posunie że iedni trzymiący inaczey iak drudzy nie-
chcieliby się mieścić w iedney Synagodze, w takowym zdarzeniu
wolno iedney z tych dwóch stron zbudować sobie Synagogę, y wy-
brać swoich Rabinow lecz w każdym mieście ieden tylko Ka-
hał bydź powinien.—

Obowiązki Kahałow.—

Kahały powinni mieć pieczołowitość aby należne Skarbowi Podat-
ki, do ktorych oni zostaną w teraznieyszym swoim Stanie, aktualnie
y bez remanentow opłacone były. Obowiązkiem Ich iest roztrzą-
dzać poruczonemi onym od zgromadzenia (: Gminu :) sumami i
daiąc z Expensu onych temuż zgromadzeniu rachunek y po-
dobnyż na Ruskim lub na Polskim Dyalekcie napisany, w
Miasteczkach . Horodniczym. Skarbowych Dobrach Kommissa-
rom Ziemskim w Miasteczkach Obywatelskich Dziedzicom
pod obawą Sądu y kary według zupełney srogości Prawa.
Jeżeli rachunki podane przez nich zwierzchności okażą się niezgod-
nemi z oryginalnemi w zgromadzeniu złożonemi przedstawiać
maią, w rzeczy nie powinni są pod żadnym Pretextem bez wiedzy
zwierzchności ustanawiać nowych Podatkow pod obawą nie ty-
ko uzyskania z Osob Ich tego wszystkiego co przez nich nanowo
ustanowiono będzie lecz Sądu y Kary według Praw.—

Nad–

Po upłynieniu Lat dla ulgi przeznaczonych będą wypełniać wszystkie powinności pieniężne, równie z drugiemi poddanemi Stan iednostayny z nimi maiącemi, podobnież w tych Guberniach gdzie Żydzi dopiero mieszkaią. Ci z nich którzy uprawą Roli będą się zatrudniać uwolniaią się od opłaty podwoynych Skarbowi Podatków. — 103

b.) Przerogatywy Fabrykantów y Rzemieślników. —

Dozwala się Żydom zakładać Fabryki różnego rodzaiu w wyżey rzeczonych Guberniach y w Białorusi na teyże samey osnowie, z takiemi swobodami, iakie są wydawane Poddanym Rossyiskim Przy założeniu Fabryk potrzebnieyszych iakoto: Sukiennych Płóciennych y Skurzanych y dalszych tego rodzaiu, Rząd po należytym przekonaniu się, może dawać Żydom oddzielne zachęcenia prócz odprowadzenia potrzebnych gruntów pożyczki Kapitałów, Sposobem powszechnie praktykowanym y tym podobne dogodności dla otrzymania których maią się udawać przez pośrednictwa Zwierzchności Gubernskiey do Ministerium a dla tym większego zachęcenia Żydów ku założeniu Fabryk Ci którzy fabrycznemi robotami będą się zatrudniali, maią płacić pojedynczy Podatek od tego czasu, w którym będą zebrane w każdym Mieście względem takowych fabrykantów dokładne wiadomości. Pozwala się także Żydom zakładać fabryki na gruntach Obywatelskich wedle dobrowolnych w tey mierze zawierać się mogących kondycyi. Rzemieślnikom Żydom pozwala się w wyżey mianowanych Guberniach używać wszelkich przemysłów Prawami niezabronionych, a żadna Rzemieślnicza lub Cechowa Zwierzchność pod iakim kolwiek pretextem nie powinna Im w tym razie czynić przeszkody, mimo mniey daiąc Im wolą, zapisywania się do Cechu, ieśli to nie iest przeciwne Przywilejom które wszczególności niektórym Miastom są nadane. Takoż wolni są od opłaty podwoynych Podatków podobnie iak wyżey wspomniano o Fabrykantach. —

Jezeliby Rzemieślnicy bądź w którey kolwiek z tych Gubernii, z niedostatku dla siebie roboty y sposobów do utrzymania się nie znaleźli, wtedy maią się udawać do Gubernatora, który uczyni odezwę do Ministerium, a te poda Im sposoby użycia zwygodą swoiey zdatności, w Guberniach mniey zaludnionych to iest Ekaterynosławskiey Astrachańskiey y Kawkazkiey.

c.) Żydzi Przerogatywy Kupców y Mieszczan.

Handle wszelkiego rodzaiu wnętrzne y zewnętrzne w wyż wyrażonych Guberniach wedle istotnego brzmienia ustaw Mieyskich, zapadłych względem ustaw Żydów pozwala się. —

Przemysły wszelkiego gatunku drobna przedaż ezcypniąc porządczanę. natymże samym fundamencie y w tych że

Guberniach

Guberniach Żydom pozwalaiąc, fabrykantom, Rzemieślnikom Arty-
stom Kupcom pierwszey gildii. pozwolono będzie bywać dla Intere-
sow tyczących się Kommercyi, wydoskonalenia się w kunsztach lub
dla okazania szczególnego talentu na czas pewny w wewnętrznych
Guberniach, a nawet Stolicach lecz nie inaczey iak za Paszporta-
mi od Gubernatorow wydanemi, y ci przemieszkiwaiący do cza-
su Żydzi powinni będą nosić Suknie Niemieckie bez wszelkiey
od Innych różnicy. — Każdy zaś y wszyscy powszechnie Żydzi, w za-
ięciu się Rolnictwem Rękodziełami y Kupiectwem użyli okażą się
Stałą przykładaniasię do Dobra powszechnego, wtenczas Rząd
przedsięweźmie srzodki dla zrownania Ich Podatkow z opłaca-
iącemi się przez Innych Poddanych. —

Obowiązki tych Stanow. —

Żaden Żyd między w Rossyi cierpianym nie będzie, który nie iest za-
pisanym do ktorey kolwiek z Klas wyżey wyrażonych, a ieśli
nie okaże na to Prawem ustanowionego Dowodu na piśmie
z takowym iak z włóczęgą rozciągaiąc całą surowość Prawa
ma być postąpiono. —
Żaden z Żydow zacząwszy od Dnia 1go Januar. Roku 1806 w Gu-
berniach Małorossyiskich y Noworossyiskich a w drugich po-
cząwszy od Dnia 1go Januar. Roku 1807, w żadnych Dobrach y
Wsiach nie może utrzymywać Szynkow, Kabakow, y Wiezdnych
Karczem, y w nich przedawać gorzałki, a nawet pod żadnym Pr-
etextem mieszkać chyba przeiazdem. Takowe zabronienie
przedawania gorzałki przez Żydow rozciągać się na wszystkie
Szynki, Karczmy wiezdne y tym podobne zgromadzenia, na
publicznych traktach Sytuowane, do kogokolwiek bądź one nale-
żą, do zgromadzeń iakich lub też partykularnych Ludzi;
Ten Obywatel ktory po upłynieniu terminie wyżey przepisanego
pozwoli Swoim Maiątku lub w Wsi utrzymywać Żydowi Kaba-
Szynki y tym podobne zgromadzenia dla przedaży gorzałki za mie-
ła Delacyą będzie przekonanym ma zapłacić Sztrofu dla Magi-
stratury opieki powszechney; — — —
y na awantaż donosiciela przez Sądowe, pierwszy raz od Domu ka-
żdego w Wsi iego będącego po Rubli pięć a za drugi raz we dwoie,
a trzecim razem Maiątki Jego zostanie wzięty pod opiekę na Lat 10. Temu-
rowie zaś arendowi będą zupełnie odaleni od zarządzenia Maiątkami y zo-
staną ogłoszeni we wszystkich Gazetach iako niesposobni do zarządzenia
Maiątkami. Żyd o takową przedaż przekonany na podobny z Obiekt ma
zapłacić za pierwszym razem Rubli Sto a drugim Rubli 200, a za trzecim
razem będzie odesłany do Syberii na osadę. Gdyby zaś Żyd na opłatę ta-
kowego Sztrofu nie miał pieniędzy, w takim razie będzie z nim po-
stąpiono iak z dłużnikiem który nie iest w Stanie długow opłacić
Wszelkie Kontrakta y ugody po upłynieniu tego terminie na przedaż gorz-
ałki we Wsiach zawarte kassuią się y żadnego walore mieć nie będą. —

Nad wszystkiemi Kahałami ma bydź rada zowiącą Synedryna, która się składać będzie z trzech Zasiadaiących naznaczonych przez Obheya, ieden dla Guberni Białoruskiey y Minskiey, ieden dla Litewskich y ieden dla Wołynskich Kiiowskiey y Podolskiey w tey radzie ma przydawać Ober-Lond-Rabin, Osoby tę radę składaiące będą wybrane na trzy Lata, a po upłynieniu tego czasu mogą znowu bydź obrani Ci wszyscy obowiązani umieć ieden z trzech ięzykow Ruski Niemiecki lub Polski.—

Obowiązek Synedryna.—

Sądzić umieszczone przez Appellacyą decyzye Rabinow Powiatowych w rzeczach do Religii tyczących się, obmyślać srzodki ku ufundowaniu Szpitalów, przyiemnych Boga zaprowadzeń, Szkoł Drukarniów, y t. d. Mające oni maią Prawa wszystkie sprzeczki o dogmaty y obrządki Wiary rozstrzygać, lecz we wszystkich decyzyach swoich równie iak Mnieysi Rabinowie winni są używać Samych tylko napomnień niewazący się ani karać publicznie ani klątwą narzucać, ani zabraniać Obrządkow Paschalnych, ani wydzierać od społeczeństwa, słowem nie używać co tylko kara publiczna y z hanbieniem poczytana bydź może.—

Sprawy w Synedrynie będą decydowane przez większość głosow w przypadku równości głosow Ober-Lond Rabin ma przewagę, a ieśliby głos iego bydłby przeciwny drugim wówczas dzieło idzie pod rozstrzygnienie tego Ministerium do którego będzie należało, temże podawane bydź maią skargi na Synedrynę ieżeliby się takie zdarzyły.—

Kiedyby się ~~takie~~ zdarzyło, że Synedryn uzna potrzebę przedstawić na uwagę Monarchy widoki swoie do ugruntowania Losu Żydow lub do poprawy iakichkolwiek nadużyciów regulujących, pozwala się Onemu z uprzeymieyszemi wszelkie słuszne y z wygodą publiczną połączone Remonstracye z szczegulnym ~~[illegible]~~ onegoż ukontentowaniem ~~będzie~~ będą przyięte.—

Zgodno z oryginałem Sowietnik Kollegialny
Demetryusz Baranow.—

Zasady Konstytucyi Królestwa Polskiego

Artykuł I. Urządzenia Ogulne

Prowincye Polskie które z mocy umów na Kongressie Wiedeńskim przyłączo-
ne zostały do Rossyi pod oddzielnym tytułem Królestwa Polskiego zostaną na
zawsze przywiązanemi do Berłu tego Mocarstwa, y mieć będą Konstytucyą Na-
rodową ugruntowaną na zasadach porządku Sprawiedliwości y wolności.
Statut Konstytucyjny Xięstwa dotąd trwaiący, oraz urządzenia które z niego
wypływaią, zachowuią się w tych wszystkich postanowieniach, które nie są zmie-
nione lub umiarkowane niniejszym, nad to użyią iescze te ulepsze-
nia y poprawy, które będą uznane za potrzebne aby nowa Konstytucya
nadać się Królestwu Polskiemu maiąca stać się mogła zupełnie Na-
rodową y zbliżyć ią do ustawy 3. Maia 1791. w miarę ile różnica
okoliczności y czasów pozwala. —

Artykuł II

Religia Rzymsko Katolicka wyznawana przez znaczną większość mieszkań-
ców będąc od naydawnieyszych czasów religią Narodową używać będzie
iak przedtym, z tego powodu, wyraźney Opieki Rządu, nie mogąc iednak przez
to uwłaczać niczem wolności innych wyznań, które wszystkie bez wyiątku
będą używać zupełnie y publicznie tejże wolności pod dozorem Prawa.
Różnica wyznań Chrześciańskich nie pociąga żadney różnicy w używa-
niu praw społecznych. —

Artykuł III

Moc wykonawcza y Rząd umieszczone są zupełnie w osobie Panuiącego
— wszelka władza wykonywaiąca y administracyina nie może pocho-
dzić tylko od niego

Artykuł IV.

Starodawne Prawo Kardynalne neminem captivabimus nisi iure
victum zasłaniać będzie równie wszystkich Klass mieszkańców podług
osnowy następuiącey. Nikt nie będzie mógł być zatrzymany tylko w For-
mie legalney y w przypadkach prawem przewidzianych: Osobie

Osobie zatrzymaney prieditauione będą natychmiast y na piśmie przyięty. które do zatrzymania Oney były powodem. Każda Osoba zatrzymana stawioną będzie przed Sąd właściwy w przeciągu trzech Dni na daley. y powinna bydź sądzoną w iak nayhrotszym czasie, ieśli pierwsze śledzenia nie usprawiedliwiły się z podeyrzeniów. Ten który przystawi do takowego zaręczenie, będzie natychmiast puszczonym, ieżeli się nieznaydzie w przypadku w którym, w którym prawo nie pozwala wypuścić go na wolność. Żaden występek nie może bydź karanym iak tylko za wyrokiem właściwego Sędziego. Nikt nie może bydź za granicę Królestwa wywiezionym, każdy wyrokiem skazany w kraiu karanym będzie —

Artykuł V.

Każdy Cudzoziemiec iakiegokolwiek będź stanu y kraiu - iak tylko stanie nogą na Ziemi Królestwa Polskiego, używać będzie równie z inemi mieszkańcami Opieki praw y korzyści przez też Prawa zapewnionych. Będzie mógł pozostać w kraiu, wyiść z niego y do niego powrócić. Będzie mógł nabyć własności gruntowey - y wtedy ubiegać się o uzyskanie Indygenatu.

Artykuł VI.

Wszelka własność iakiegokolwiek nazwania rodzaiu y natury - czy się znayduie na powierzchni czy we wnętrznościach Ziemi iest świętą y nietykalną. Nie masz władzy, któraby mogła mieć prawo wydrzeć ią gwałtem, lub w nayrmnieyszy sposób ią naruszyć. Prawo oznaczy formy podług których można bydź zmuszonym do ustąpienia - za pośrednictwym wynadgrodzeniem - sweij własności z powodu Dobra Publicznego —

Artykuł VII.

Nakłady, Podatki, taxy y ciężary Publiczne - takie iakie będą oznaczone budżetem Generalnym dochodów Skarbu Publicznego, maiącym się potwierdzić w Epoce wprowadzenia Rządu stałego Konstytucyinego, będą trwałe prawem Skarbowym dla Kraiu. Na przyszłość w Materyi Nakładów - Podatków, tax lub ciężarów Publicznych iakiegokolwiek będź natury, nic nie będzie mogło bydź stanowionym ani odmienionym tylko zarezwoleniem Seymu Generalnego zwołanego y zgromadzonego w Formie Konstytucyiney -

Artykuł VIII.

Artykuł VIII

Prawa Cywilne y Kryminalne teraz będące (o tyle ile nie są odmienione rozrzą-
dzeniami niniejszego Aktu, lub ile nie będą zmienione osobnemi wyrokami
z Najwyższey Naszey władzy;) nie przestaną obowiązywać dopóty, dopóki
nowe prawodawstwa których ułożenie nakazaliśmy, nie uzyskaią Sankcyi
y ogłoszenia, które do nadania im mocy prawa są potrzebne —
Na przyszłość wszelkie Prawa Cywilne y Kryminalne — równie iak y Prawa
tyczące się Materyi Skarbowych, oraz te które będą miały za Cel oznacze-
nia lub odmienienie Atrybucyi Urzędów Konstytucyinych Kraiu będą po-
dane do rozstrzygnienia Seymowi Generalnemu Konstytucyinie zebranemu,
y nie wprzód będą obowiązującemi, aż otrzymaią zezwolenie tegoż Seymu
y Sankcyą Panuiącego —
Urządzenie Systematu Menicznego, iako też przepisy stanowiące tytuł
Wagę y wartość Monet — powinny równie być poddane rozstrzygnieniu
y Decyzyi Seymu —

IX

Urzędy Publiczne nie będą mogły być sprawowane tylko przez Obywatelów
Rodaków, y przez tych, którzy osiadłszy w Kraiu y nabywszy w nim wła-
sności nieruchomych, uzyskaią Prawo Indygenatu. Niektóre Urzędy nie bę-
dą mogły być sprawowane tylko przez Właścicielów gruntowych. Urzędow-
nia względem miejsc takowych, oznaczą razem miarę własności po-
trzebną do posiadania z nich każdego —

Art: X

Zapewnia się wolność druku. Ograniczenia iey y odpowiedzialność do niey
przywiązana Urządzone będą prawami Organicznemi. Wydział Senatu
łącznie z Kommissyą oświecenia publicznego czuwać maią nad iey wykonaniem

Art. XI

Wszystkie Czynności Publiczne — Administracyine y Sądowe bez żadnego wyiąt-
ku, odbywać się będą w ięzyku Polskim —

Artykuł XII Władza Wykonawcza.

Wykonanie Praw y Administracya Kraiu powierzona będzie Radzie Stanu
w Warszawie

w Warszawie zasiadaiącey pod Prezydencyą naszego Namiestnika y Komisyom oddzielnym dla każdey głowney części Administracyi pod kierunkiem stałych ministrow, to iest Komissyi do spraw wewnętrznych y Policyi Kommissyi woyskowey - Kommissyi Dochodow y Skarbu. Będzie oprocz tego Kommissia Oswiecenia Publicznego, ktora ma się razem zatrudniać sprawami wyznań Religiynych y będzie w związku z Radą Stanu pod względem swych działań Administracyinych. Zaś atrybucyi Ministra Sprawiedliwości, ktora iest zachowaną, przeniesioną będzie do Trybunału Nayważnieyszego. Ministerstwo Sekretariatu Stanu iest zachowane y będzie sprawowane ciągle przy naszey osobie —

Rada Stanu zdaie Krolowi sprawę ogulną o położeniu Kraiu - złożoną z przedstawionych Rachunkow y raportow każdey szczegulney części Administracyi. Takowe Rachunki złożone w Senacie y roztrząśnione przez niego rownie iak przez Seym kiedy ten zgromadzony będzie zostaną drukiem do wiadomości publiczney —

Prawa oznaczą w iakich przypadkach y podług iakich Form są odpowiedzialni Ministrowie y Członki Rady Stanu, ktorzy pod ich kierunkiem zasiadaią pracami roinych wydziałow. Senat iest nayważnieyszym Trybunałem Narodowym do spraw tego gatunku

Artykuł XIII.

Krolestwo Polskie podzielone będzie na woiewodztwa, ktorych rozciągłość oznaczy się podług mieyscowych dogodności. Teraznieyszy Podział Kraiu na Powiaty zachowuie się tylko pod względem reprezentacyi Narodowey y wyborow —

Artykuł XIV.

w każdym woiewodztwie będzie Kommissia, do czuwania nad wykonaniem Praw y urzędzień - oraz nad porządkiem y nad czynnością w służbie Publiczney we wszystkich częściach Administracyi. Prezyduie ma w niey urzędnik szczegulny upoważniony pewnym udziałem Atrybucyi władzy wykonawczey

Artykuł XV

Artykuł XV

Będą w każdym województwie Komissarze Obwodowi których liczba ma się stosowaź do rozciągłości województwa, y których iedynie będzie obowiązkiem uskuteczniź rozkazy przesyłane im od Komissyi województwa —

Art. XVI

Właściciele lub ich Zastępcy po wsiach y w Gminach wieyskich a Mużni palności po miastach składaź będą ostatnie ogniwo służby administracyiney y wykonywaź rozkazy Kommissiow województwach przesyłane im przez Komissarzow Obwodowych

Art. XVII

Będzie w każdym województwie Rada Obywatelska złożona z Członkow wybranych większością głosow na Seymikach Powiatowych y na zgromadzeniach Gminnych. Oprocz atrybucyi przyciągnanych do Rad dzisieyszych Departamentowych — Rada ta upoważniona będzie do formowania Listy Kandydatow na Urzędy administracyine, sposobem w oddzielnym Urzędzeniu oznaczyź się maiącym —

Art. XVIII

wszyscy Urzędnicy Publiczni w Linij Administracyiney mogą byź odwołani wolą tey władzy która ich mianowała — wszyscy bez żadnego wyłączenia są odpowiedzialnemi z swoiego urzędowania.

Art. XIX

władza rostrzygania spraw spornych administracyinych — która dotąd była przyciągnana przez Statut Konstytucyiny do Rad Prefekturalnych y do Rady Stanu należeź będzie odtąd do Trybunałow y magistratur Sądowniczych zwyczaynych

Art. XX władza Sądownicza

Będzie w każdym województwie w miarę iego rozległości pewna Liczba Sądow Pierwszey Instancyi — Ziemskich do Spraw Cywilnych, Grodzkich do spraw Kryminalnych

Będą dwa Trybunały Appelacyine na całe Królestwo

Będzie Trybunał nayważszy w Warszawie ostatecznie sądzący ieden na całe Królestwo — wyszczony do Senatu w sposobie który w Organizacyi Sądownictwa będzie oznaczony —

Artykuł XXI.

Sędziowie mianowani przez Panuiącego będą dożywotni y niepodpadaią usunięciu od swych Urzędow y Godności. Dziedzicie części Sędziow w Sądach Dwoch pierwszych Instancyi będą obieralnemi y rowniesz niepodlegaiącemi usunięciu przez czas oznaczony ich Urzędowania. Żaden Sędzia zrzucony być niemoże tylko w przypadku dowiedzionego przestępstwa —

Art. XXII.

Sądownictwo prostey Policyi y Policyi Poprawczey-powierzone będzie władzom mieyscowym administracyinym —

Art. XXIII.

Będą Sędziowie Pokoiu dla wszystkich Klass mieszkancow-obowiązki ich będą iedynie pojednawczemi —

Art. XXIV

Sądownictwo zostaie Konstytucyinie niepodległym. Karność Urzędnikow Sprawiedliwości-poskromienie zboczeń od dokładności służby Publiczney należeć będzie do Trybunału Nayważszego

Prawo ułaskawienia /: jus aggratiandi :/ należy do Panuiącego. On Sam iedynie może darować lub zmienić Karę.

Art. XXV.

Żadna Sprawa nie może być za Granicę Kraiu wyprowadzona.

Art. XXVI

Nowa Xięga postępowania y Organizacyi Sądowey zbliżona do dawnych praw Cywilnych Polskich-ułożona przez Komitet do tego szczegulnie przez nas mianowany-zastąpi tym czasowie procedurę teraźnieyszą. Sędy niższe Podsędkowskie Notariusze Publiczni tak iak teraz są organizowani y Urzędnicy Stanu Cywilnego znoszą się

Artykł. XXVII

Xięgi Publiczne znane pod Imieniem Akta Ziemiańskie przywrocone zostaną. Pisarze Ziemiańscy-ktorzy razem będą Konserwatorami Hipoteki y Strozami składow Sądowych-obierani będą na Seymikach y mieć powinni Kaucyę

Art. XXVIII

Art. 28. Woysko

Woysko Narodowe Polskie zachowa kolory właściwego sobie mundura swoy właściwy ubior y wszystko to co się tycze dzieła narodowości. Uważanym będzie tako ubior Obywatelow zbroynych y uporządkowanych dla Obrony monarchy y Oyczyzny. Narod dostarcza na iego utrzymanie. w Czasie pokoiu woysko czynne, na stopie zupełnego żołdu będzie tylko częścią siły zbroyney zawsze do użycia gotowey. Systema milicijow do ogulney Organizacyi woyska należeć będzie

Artykuł 29.

Woysko będzie przeznaczone do bronienia granic Polski mieć będzie w Kraiu stanowiska stałe y tylko w Europie używanym będzie—

Artykuł 30.

Jeżeli (: podczas obecney teraz toczącey się woynie :) woyska Rossyiskie z powodow Polityki zewnętrzney przechodzić będą przez Królestwo Polskie lub w niem pozostawać przez czas niejaki utrzymane będą kosztem Skarbu naszego Cesarskiego

Artykuł 31. Urządzenia względem Duchowieństwa

Duchowieństwo Rzymsko Katolickie y Duchowieństwo Obrządku Greko Unickiego otrzyma, zamiast Summ które dziś Rząd tytułem Kompetencyi wypłacał, rocznego dochodu Dwa miliony Zł Pol. z Ziemi z Dobr Narodowych wydzieloney używać Ich będzie iako zupełney y utracić się nie mogącey własności. Te nowo nadane Fundusze złączone z inemi, które Duchowieństwo iuż posiadało, będą rozłożone y podzielone na całą Hierarchiją kościelną — tak aby los ubogich Kapłanow był polepszony, aby przyzwoite utrzymanie dług Kościoła Seminariow, y Domow poprawczych było zapewnione. Dobra duchowne podlegać będą urządzeniom iakie do Dobr Korony zaprowadzić każemy w celu polepszenia stopniowego Stanu Rolników. Grunta y Dziesięciny które od Plebanow w dobrach Narodowych odebrano, do tychże Dobr wcielone były zwrócone będą Kościołowi. Uchylonym będzie z praw y urządzeń dotąd exystuiących to wszystko, co przeszkadzać mogło Karności Duchowney lub ubliżać godności, lub prawom uznanym Kościoła

Art. 32.

Artykuł 32.

Summa którą Rząd płacił jako wsparcie Duchowieństwa wyznania reformowanego y augsburskiego - będzie będzie podniesiona do Sta Tysięcy złł Pol. rocznie

Artykuł 33.

Urządzenie względem Instrukcyi Publiczney.

Instrukcyja publiczna będzie narodową y bezpłatną. Komissia tym znakomitym przedmiotem jako y Sprawami wyznań religijnych zaięta, trudnić się będzie przyzwoitym rozszerzeniem we wszystkich klassach mieszkańców oświecenia y nauki powiększeniem wiadomości użytecznych, wzrostem nauk umieiętności y Kunsztów. Pierwsze ona zaymie mieysce w rzędzie Komissiow ogulnych Administracyinych y mieć będzie Prezesem swoim Senatora. aby dozwolić środkow do przyzwoitego dopełnienia iey obowiązków - Fundusze przyznaczane do edukacyi podniesione będą do summy Coroczney Dwóch milionow złł Pols —

Artyk. 34.

Cokolwiek ustawy dotąd exystuiące nadaią Miastom praw wolności y Przywileiow, wszystko to w zupełności zachowanym będzie. Własnościami y dochodami gminnemi miast zawiadywać będą przez swych własnych Urzędnikow. Podnieść Miasta y urzędnic ich pomyślność iest naszą wyraźną chęcią y będzie przedmiotem usiłowań Rządu Naszego. —

Artyk. 35. Urządzenie dla Ludu Wieyskiego

Liczna y użyteczna Klassa Włościan zachowa w zupełności prawo wolności osobistey y nabywania własności gruntowey. Zapewniona dla niey zostanie opieka skuteczna y sprawiedliwość nieskazitelna. Duch ustaw im służących tohnie będzie naczegulniey Oycowską troskliwością - mieć one będą za cel doprowadzenie tey Klassy stopniami do nieczuyście y gruntownie dobrego byta. —

Art. 36.

Artykuł 36. Urządzenie względem Starozakonnych.

Ludowi Izraelskiemu zachowane będą Prawa Cywilne, które mu iuż sobie dotąd zapewnione przez ustawy y urządzenia teraźnieysze. Szczególne przepisy oznaczą warunki, pod któremi łatwo będzie Starozakonnym uzyskać obszernieysze uczestnictwo dobrodzieystw społecznych.

Art. 37.

Wielka Xięga Konstytucyina, którą nadaiemy mieszkańcom naszego Królestwa Polskiego, ma być uważaną na zawsze iako główny nayświętszy węzeł, którym to Królestwo niedzielnie y na wieczność złączonym będzie z Państwem wszech Rossyi, tak w Osobie Naszey, iako y wszystkich Naszych Dziedziców y Następców.

Rozrządzenia wyrażone w niniejszym Akcie obiawiaią dostatecznie dobroczynne nasze zamiary względem mieszkańców Królestwa Polskiego. Położone te zasady będą następnie rozwijane urządzeniami szczególnemi. Pokładamy ufność w przywiązaniu y gorliwości naszych Poddanych iż pobudzeni naszym Przykładem y poświęcaiąc się Oyczyźnie swoiey, ułatwią Nam sposoby powiększenia y ugruntowania iey szczęścia.

Dodane słowa własną ręką Nayiaśnieyszego Cesarza y Króla.

Zasady powyższe Konstytucyi Królestwa Polskiego służyć będą za niezmienne prawidło y za Instrukcyą nowemu tymczasowemu Rządowi tego Kraiu.

w Wiedniu $\frac{25}{13}$ maia 1815.

podpisano Alexander.

Tłumaczenie zgodne z Originałem podpisy. Lanskoy

Adam Xiąże Czartoryski

Nowosiltzow

Tomasz Wawrzecki

Xawery Xiąże Drucki Lubecki

Referendarz Stanu y główny Sekretarz Rządu J. K. Szaniawski

Kazanie

Podczas ogłoszenia Królestwa Polskiego y zaprzysiężenia Wierności
Nayjaś: Alexandrowi I. Imperatorowi wszech Rossyi Królo=
wi Polskiemu —

miane w Kościele Farnym w Łomży Dnia 16. Lipca 1815. Roku Przez
W.X. Josiewskiego Rektora Szkół Łomżyńskich. Temat onego takowy
Sit nomen Domini benedictum — quia ipse mutat tempora et etates
transfert Regna atq constituit —
Niech będzie imie Pana błogosławione .... albowiem On odmienia czasy
y wieki — On przenosi Królestwa y stanowi —

Daniel 2. w 20. & 21.

Nic niemasz stałego na Swiecie, wszystko iest w ruchu — wszystko podlega
odmianie — czas za czasem idzie — lata y wieki mijają tysiącznemi oznaczone epoka=
mi rewolucyi w naturze y Zmian w Narodach —
Ciemnota z przesądem za bałwochwalstwa — nadawszy Człowiekowi moc bóstwa — Re=
wolucye czasu — zmiany Narodow y każde nie nayoczewistsze wyniknienia natury
iemu przyznała —
Oswiecenie z doswiadczeniem — odkrywszy póżniey słabość ludzką — umorzyło to błędne
mniemanie. Ale duma poparta od pochlebstwa, z nie iakimi w prawdzie okreste=
niem zwykła ie często odżywiać. Filozofija — Fenomena natury sznurem swoiego
Swiatła przyzwyczaiwszy się mierzyć — wywodząc ich początki y skutki z przyczyn
przyrodzonych przywłaszczyła też sobie wiadomość tworzenia y zguby ludzkich Na=
rodow przypisując ich upadek lub powstanie zbiegowi okoliczności zawisłych
od polityki przemocy y całe sprawie ludzkiey —
Wszystkie te atoli mniemania y wnioski — oparte są na rozumowaniu y rachubie
przyrodzonego Swiatła — za często bywaią przeciwne istotney prawdzie — a zawsze
prawie są uwłaczaiące Wszechmocności — Mądrości Sprawiedliwości Boga — któ=
ra iako Sam odmienia czasy y wieki, tak Sam przenosi Królestwa, y stanowi
gdy chce — mowi Prorok —
Nasza rzecz dziś iest przekonać się o prawdzie Proroka wyroku y błogosławić
z nim Imie Pana którego ręka kieruie losy Ludzkie —
Daniel na poparcie swoiego zdania, przez dzieiow dawnych nie miał tylko iedne y to
dalekie widzenie — My po sprawdzeniu tego widzenia mamy własne doswiadczenie. —

Narod

Narod Izraelski dla swoiey Swiątobliwości y wiary długo ulubiony od Boga y szczegulniey
się Jego Opieką nad inne zaszczycony, pod Sedecjaszem nieszczęśliwym Krolem o-
statni raz przez Nabuchodonozora pobitym y zapędzonym do Babilonu zostaie, gdzie
przez tam ciąg Siedmiudziesięcioletniego pobytu – obeznawszy się z obcym ięzykiem, przy-
wykł się był do dźwigania Jarzma niewoli, mogł że się spodziewać swoiego oswo-
bodzenia – BOG iednak obiawia tę szczęśliwą nowinę Danielowi, y dopełnia ią w cza-
sie od tego Proroka widzianym –

Cyrus Krol Perski był narzędziem Boskim ktorego użył na upokorzenie dumnego
Babilonu y na przywrocenie Krolestwa Judzkie.

Zydzi zawsze wierni Persom y wdzięczni za oswobodzenie, związawszy się z niemi
w sprawie przeciwko Alexandrowi Macedonskiemu zwycięzcy Persow, poburza-
-ią na Siebie gniew Jego, w zapale zemsty tak że iuż miał wywrzeć na Nich y na
ich Miasto; Ktoż iesli nie BOG natchnął w Serce tego Monarchy owę wspaniałą
łaskawość, że nietylko przebaczył winę ale nadto stał się rękoymią całości ich
Miasta Praw Imienia Religii y Kościoła –

Nigdy Żydzi po Babilonskiey niewoli nie byli tak pełni swoich Narodowych Korzy-
ści iak pod Jego y bliskich iego następcow panowaniem –

Polacy! Epoka naszego pobytu tysiącznemi odmianami szczęścia y nieszczęścia aż do
tąd przeplatana, ciągnie za sobą oczewisty stosunek do ludu Bożego ——

w Zwyczayney wszystkim Narodom Kolei, podzieleni na części upadaliśmy. Długim
pasmem ciągnących się klęsk zmęczeni straciliśmy Oyczyznę. Prawa nasze, Swobody,
Język, Imie samo, przedtym szanowane od całego nie mal Swiata padło ofia-
-rą wspolnego Matce Naszey nieszczęścia. Miłość wolności z przywiązaniem
do pierworodnego swoiego Imienia y do Oyczystey Ziemi, te tylko Cnoty zostały się
nam w pusciznie nietknięte ani mogły być nawet zatarte w Sercach Polakow.

w Takim Stanie zostaiąc przez lat blisko Dwanaście, pomyśliszmyż kiedy o tym,
że Bog dotykaiąc nas tak ciężko, chowa na Łonie Europy drugiego Cyrusa,
ktory wzbiwszy się w potęgę straszną Europie z ułomku Monarchii, nie tak dawney
iak pierwszey potoczny [illegible]. Kamień węgielny politycznego naszego istnienia —

Albo kiedy związani z nim przymierzem, a ieszcze barziey pobudzeni chęcią złącze-
-nia się z trzecią częścią oddzielonych od nas Braci z orężem nieprzyiacioł Nay-
iaśnieyszego Alexandra Imperatora wszech Rosyi, podnieśliśmy nasz oręż wale-
-czny pozostałości to w naszym Sercu y w naszey myśli, że go podnosiemy przeciwko temu – kto-
rego Opatrzność przeznaczyła nam za Oyca y za Obronicę naszego Imienia –

wszakże

wszakże wiadome nam iest tego wspaniałomyślnego Monarchy od czasu wkrocze-
-nia Jego wojsk zwycięzkich na ziemię naszę, Oycowskie z nami postępowanie, usil-
-ności zaś iego - z iaką na Kongresie w Wiedniu Sprawę naszę w Stanie naydraż-
liwszym zostaiącą, przeciw namiętnościom chciwości y zemsty - utrzymywał y bronił,
nii iest przez Gazety ogłoszona.
Wielki ten Monarcha daleki od pomnożenia granic swego ogromnego Państwa
biorąc nas pod swoię Opiekę, dał to czegośmy się żadnemi ofiarami dokupić nie-
mogli, Imie Jedności y Konstytucyię przyiemną Sercu Polaka - a oderwanym
od nas Rodakom wytargował, iż tak powiem - Narodowości y bratnie z nami
stosunki - Jego Manifest z odezwą pełną uprzeymości ku nam te wszystkie ko-
rzyści zaręczaią -
Takowe wyniknienia odpowiadaiące naszemu życzeniu, wyniknienia, nic nad to nie-
powiem, gdy ie nazwę cudownemi, komuż iesteśmy winni - Dawcy Nayiaśnieyszy
Panie co powiem - wiele Tobie ale więcey Temu, który iak z naypochlebniey-
-szych nadziei, przeciwne, tak z tych pomyślne umie wyprowadzać skutki. Wiele Tobie
Oycze ludu; ale więcey Temu, który nas dla Ciebie y Ciebie dla nas zachował, który na twoię
Obronę uzbroił żywioły, dopuścił nawet innym nie dotrzymać wiary twoiemu Prze-
ciwnikowi, snadź na to, aby przez Ciebie połączył nas węzłem braterstwa z ludy Twoimi,
y zakończył Ich krwawe z nami zapasy. Wiele Tobie W: Alexandrze mowię wi-
niśmy - ale więcey temu, przez którego iesteś Sam wielkim y nas uszczęśliwić możesz,
to iest Bogu: albowiem On Sam odmienia Czasy y Wieki - On przenosi y stanowi
Królestwa: O! niechże będzie Imie Jego błogosławione - Sit nomen Domini
benedictum -
Narodzie! Patrz iakie się należą dzięki Opatrzności, którey widocznych Skutków
dobroci doświadczasz nad Sobą. Prawdziwie mówić możesz z ukoronowanym Pro-
=rokiem - non fecit taliter Omni nationi - nie uczynił tego Bóg ze wszystkiemi
Narodami, których ślad ledwie został w Dzieiach Swiata -
Odnawia On nam dziś dawną Oyczyznę, odnówmyż y my ducha wiary Oyców na-
szych. Poprawia On przez mądrą Konstytucyią dawny nasz nieład, poprawmyż
y my nasze obyczaie - aby podobny los nie spotkał nas kiedy, iaki w Końcu spot-
-kał Synów Izraela -
Narodzie! umiey cenić to Dobrodzieystwo wielkiego Monarchy - które Ci dzień
dzisieyszy ma zwiastować, poświęć go przysięgą wierności y hołdu dla Nayiaśniey-
szego Alexandra Imperatora wszech Rossyi, Króla Polskiego, y okaż się być
Jednym

byś godnym rownie iego, iakieś był dotąd godnym Serca Nayiaśnieyszego Fryderyka Krola Saskiego Xięcia Warszawskiego — Do tego obowiązuie cię własny twoy Charakter — za tem mowi nawet wdzięczność sama —

JW. Prefekt w mieyscu swoim nie omieszka uzyskać się Szanowni Ziemkowie! Ten Godny Naczelnik Departamentu — ten wierny swoiemu obowiązkowi Urzędnik, aby w nadgrodę swey Cnoty y zasługi — posiadał Serce wasze y zaufanie takie iakiego iest godnym —

Szanowni Rossianie! za czasow iescze Zygmunta III. Krola Polskiego los przyiazny miał nas z sobą połączyć — ale Bog Alexandrowi Imperatorowi szczęśliwie dziś Panuiącemu ten honor zachował: z tey okazyi dzielcie z nami radość z życzeniem, aby to połączenie dwoich Pobratymskich Narodow Rossyiskiego y Polskiego wieczney pomiędzy nami zgody było pieczęcią.

Wielki Boże! ktory odmieniasz czasy y wieki, ktory przenosisz Krolestwa y utwierdzasz Trony — bądź wola Twoia iako w Niebie tak y na Ziemi — Amen.

Mowa

JW. Lasockiego Prefekta Departamentu Łomżyńskiego na uroczystym Obchodzie wykonania Homagialney Przysięgi na wierność Nayiaśnieyszemu Cesarzowi wszech Rossyi y Krolowi Polskiemu w Kościele Farnym w Łomży Dnia 16. Lipca 1815. Roku miana —

Szanowni Urzędnicy y Obywatele Departamentu Łomżyńskiego

Po tylu doświadczonych nieszczęściach Kraiowych; po tylu wysileniach y ofiarach na Ołtarzu Oyczyzny w celu odzyskania bytu Politycznego złożonych; rożnemi przemianami miotani, nakoniec samey nawet pozbawionemi zostaliśmy nadziei —

Patrzał Swiat zadziwiony na te poświęcania wasze: wytrwałości y męstwo Polakow y tak chlubne dla nas przyznał świadectwo: że los dziwaczny, ktorego tak długo byliśmy igrzyskiem, wszystko nam wydzierać potrafił — prócz Charakteru Narodowego, prócz miłości Oyczyzny y wierności dla naszych Monarchow —

Ta dziedziczna Cnota Narodowa, drogą po Oycach naszych puścizna, nie mogła nie podobać się Cnotliwemu Sercu wspaniałego y powszechnie uwielbionego Monarchy umieiącego nietylko zbierać wawrzyny na polu sławy lecz razem y iednać błogosławieństwa ludow, nietylko zwyciężać zawziętych nieprzyiaciół ale y zwyciężonym przebaczać —

Alexander

Alexander Pierwszy Cesarz wszech Rossyi darząc Swiat Pokoiem nie miał zemsty nad
temi, których z bronią w ręku przeciwko Sobie znaydował, ale owszem litościwey
nad ich nieszczęściem zaręczył im nadal to pożądane Dobro, którego tak długo y tak
wysilonemi nie potrafili dokupić się ofiarami. Wskrzesił On Królestwo Polskie,
przyiął Tytuł Polskiego Króla, wiążąc ie potężną Uniią z wielkim swoim Mo-
-carstwem z Narodem Nam Pobratymskim, z którym nas starożytne łączy Powi-
nowactwo, Narodem y z Ludem prawowiernym, którego Religiia, ięzyk y Oby-
czaie podobieństwem zbliżone do naszych, naturalną y wzaiemną stanowią skło-
ność. Poiednał ten dobry Oyciec Ludów y połączył z Sobą dwa Narody, które iakby
wyścigaiąc się o waleczność chodziły długo z sobą w zapasy, aby tym mocniey
wzaiemną ugruntowały Przyiaźń. Połączył mocną ową latorośl Słowiańskiego
szczepu do własnego odwiecznego y trwałego drzewa —

Wyrzekłże dopiero Szanowni Panowie iakim dla Polaków tchnie uczuciem
ten błogosławiony od swego Ludu, a wielbiony od wszystkich Monarcha. O to Celem
zapewnienia losu naszego wyrzekł w Manifeście swoim te słowa. Polacy! Miło
Nam było cenić zawsze Szlachetność waszych uczuciów y wytrwałość usiłowań
inego celu nie maiących, iak tylko odrodzenie Oyczyzny, którą nad wszystko Kochacie. —

O! pamiętne na zawsze, z drogich ust wyrzeczone słowa! doszły One do Serc na-
szych y nie zatartą w nich zakreśliły wdzięczność —

Taką to Cnotą narodową uięty y naylepszemi skłonnościami Serca powodowany wielkomyśl-
-ny Monarcha przytulaiąc do swoiego łona osierocone dzieci przywraca im utraconą
matkę, przywraca kochaną Oyczyznę —

W Pierwszych zawiązkach pożądanego iey odrodzenia troskliwość Iego Oycowska
podaie nam zasady Prawa przystosowane do narodowości do ustaw lubey dla
Polaków Konstytucyi 3. Maia R. 1791. iakie nam Iego mądrość y sprawiedli-
-wość zakreśliły, zabespiecza co tylko może być nam naydroższego, Religiią,
Język Oyczysty, odwieczne nasze Kardynalne Prawo, prawo osobistey wolności
y bespieczeństwa, niemniey reprezentacyią Narodową. Zapowiada nam ieszcze
ten wspaniały Cesarz y Król iako troskliwy Oyciec o Dobro nowo przybranych Dzie-
-ci ulepszenia naszey doli, y ustalenie bytu kochaney Oyczyzny naszey. —

Kto się nie uniesie Szanowni Panowie prawdziwą wdzięcznością dla naylepsze-
go z Monarchów za tyle razem połączonych Dobrodzieystw —

Nayiaśnieyszy Panie! Stawamy w tym świętym przybytku prawdziwego
Boga maiąc Ci zaręczyć miłości y wierności naszą iako Polacy zawsze dla
swych.

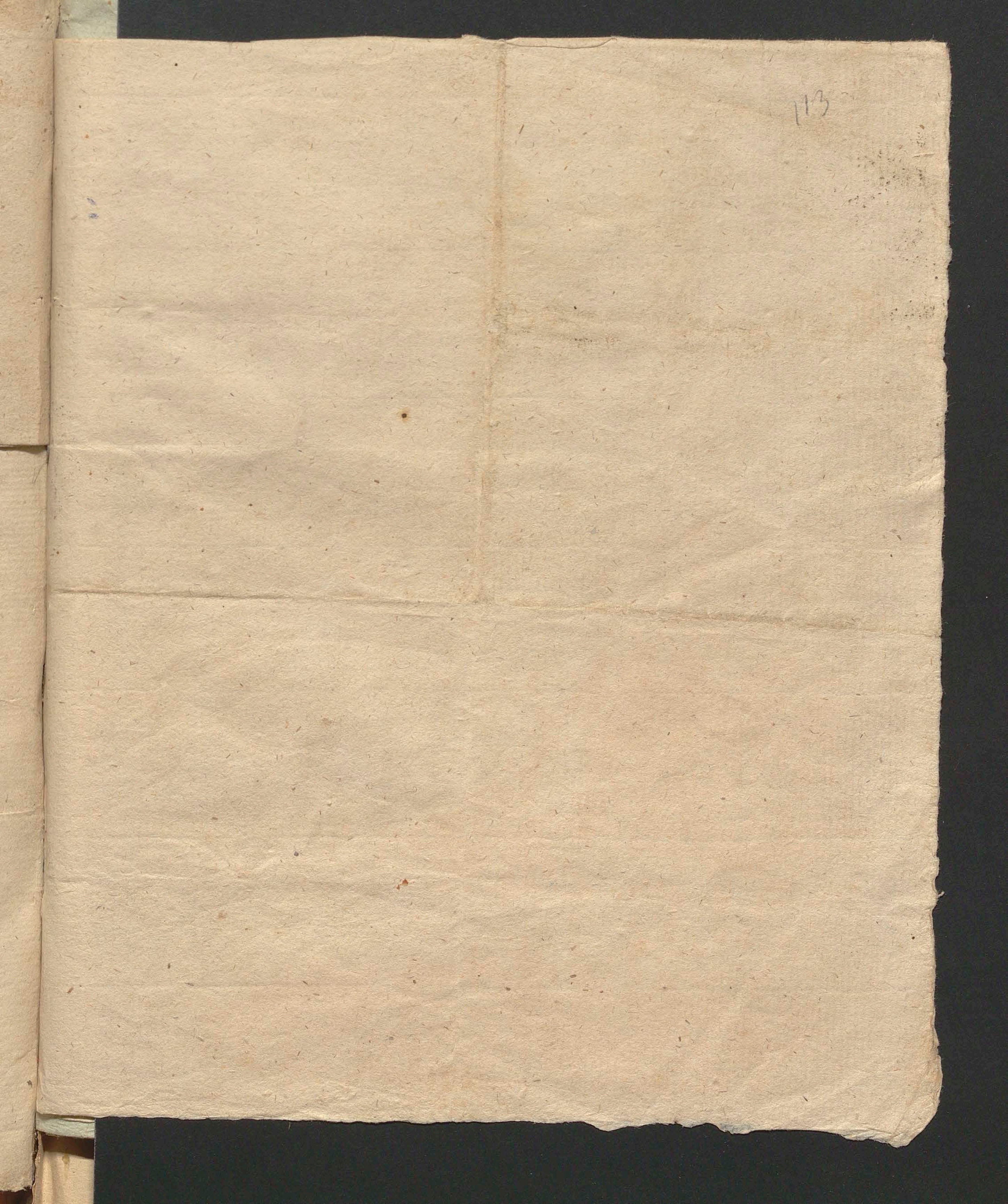
dla swych dochowywali Krolow Polacy, ktorzy ledwo nie we wszystkich Czę-
ściach Swiata własną Krwią dowiedli, że kochaią Oyczyznę swoią; a ktorzy
widzą ią dziś z rąk twych Cysarskich na nowo odrodzoną. Ja w Tobie
a Ciebie w niey wiecznie kochać zarzekaią —

Przeięci temi uczuciami wdzięczności i uszanowania dla nowego Naszego
Pana złożemy w obliczu Boga złożemy przed Tronem Nayiaśniey-
szego Cesarza y Krola przysięgę, tey to tak święcie dochowywaney wierności, ktorą
dziś przyimę od was Szanowni współ Bracia z zaszczytem dla mnie od Naywyż-
szego Rządu upoważniony zostałem —

Tak iest: dochowamy oną tak wiernie iak ią dochowaliśmy dla niedawno nam Panu-
iącego sprawiedliwego y Cnotliwego Krolow Fryderyka Augusta — ktory uwalniaiąc
nas od przysięgi d 8mu y 9go następcom zarzeczoney zostawił w Sercach naszych
obowiązek nowey wdzięczności, gdy nasze y naszey Oyczyzny losy, poruczył o-
piece rownie sprawiedliwego, Cnotliwego y naywspanialszego Monarchy —

Zbliżmy się więc Szanowni Panowie do tego tkliwego y świętego Obrzędu:
Złożmy nasze uczucia y zarzeczenia w przytomności Boga, ktory losami
Narodow władnie, iż onych przeznaczeniami kieruie: położmy nasze zna-
miona w tey Księdze Authentycznością naywyższego Rządu Krolestwa Polskiego
oznaczoney — w ktorey wspaniały Nasz Monarcha obiecać nam raczył usta-
lenie losu naszego, y te dobrodzieystwa zlewać przyrzekł na Narod, ktory go
nawet w Jego Potomkach kochać y szanować pragnie a od pokolenia
do pokolenia podawać o Nim będzie to rzetelne świadectwo. Non
Dominus Rex nobis, sed fuit ille Pater —

Roku 1815. Lipca 17. Dnia
dopełniony Homagialny Obrządek
Przysięgi na wierność Nayiaśn
Alexandrowi Cesarzowi wszech Rossyi
y Królowi Polskiemu przy uro-
czystym ogłoszeniu ustalenia Losu
Królestwa Polskiego z tytułu Xię-
-stwa przeniesionego —
Tu piękne Kazanie y mowa Prefektu
Departamentu Łomżyńskiego —

113a

Nr

Konstytucya

Krulewstwo Polskię iest Osóbnym Złączone przez konsty= tucyą z Cesarstwem Rossyyskim —

Woysko zostawać będzię pod władzą własnego naczelnika

Podział Ziemi

Państwo to dzielicsię będzię na 11cię prowincyi to iest. — Warszawsko Wileńsko Piotrkowsko Grodzieńsko Lubelsko Łocko Żytomirsko Mohilowsko Mińsko Podolsko i Kijowsko. — Każda prowincyia będzię na Dwa woiewództwa podzielony: — Rząd należy do= Króla iako głowy Narodu i Władzy Kraiowey Król Mianuie Więc Króla Urzędników administracyinych Cywilnych i Woyskowych Ministrow i Agentow Dyplomatycznych przy za Granicznych Dworach Król zarządza Docho= dami wedle budżetu przez Seym Uchwalonego —

Wielki Xiążę Litewski [illegible]

Reprezentacyia Narodu —

Seymy Zgromadzaią się z Szlachty zapisaney do listy a= płaiących Podatku z [illegible] 100. Senat Składa się z 123ch Senatorow Trybunał na Całe Królewstwo ieden Urzę= dy Cywilne i Woyskowe samym tylko Polakom Używaiącym Prawa Obywatelstwa rozdawane będą. — Polacy iakiegokolwiek Stacyi są równe w Obliczu Prawa wszyscy Używaią wolności osobistey, żaden Ciężonym bydź niemoże iak w przypadku i podług formy przez prawo Ustanowiony. — Kara Konfiskaty Maiątku znosi się na zawsze i przy= wrócone bydź nie może Dom każdego mieszkańca Zie= mi Polskiey iest Schronieniem nietykalnym —

Nietykalnym Nicht prawa niema wnisć Doniego. chiba
Dla przyczyny Prawem wskazaney Ogół Obywateli Polski
dzieli się na Dwa Stany to iest na Szlachte i nie Szlachte
Szlachte składa pierwszy Stan w Królewstwie Stan
Szlachecki iest Dziedzictwem Włościanie przypuszczeni
Będą do Praw Obywatelstwa od Dnia ogłoszenia kon-
stytucyi od Momętu zaraz tego Zawierane zostaną
Między niemi a Właścicielami Ziemi Umowy które
urzęd zatwierdzi wolno im będzie Dziedzictwem nabyć

Wszystkie Długi przez włościan do 1go Styczenia Roku 1814.
winien Umarzaięsię;

Nota o czasie nastania 3. Statutów Litt[ewskich] y o Uniji Litwy z Polską

1. Zygmunt I. w R[o]ku 1522. w Wilnie ogłosił że będzie ieden Statut wszystkim rozkazywał, iakoż ustanowił go na Litwę y Polskę. Pierwsza w R[o]ku 1529. zapewnieniem na Stolec Xiążęcy Zygmunta Augusta Statut Zygmuntowski przyięła, Polska zaś przez fakcyę możnowładnych domow Zborowskich y Kmity odrzuciła go – vide f. 2.

2. Zygmunt August powiększył swobodę Litwie y razem z wolą Narodu odmieniaiąc pierwszy Statut w R[o]ku 1564. wydano Drugi – nastepnie w R[o]ku 1566. w Brześciu – a nakoniec za panowania Zygmunta Aug[usta] 1568 w Grodnie stanowiono do tego Statutu Dodatki. Po czemu w R[o]ku 1568. zwołany Seym w Lublinie a 1569. dokończony dokonał wiecznego Przymierza między Litwą y Polską co się powszechnie mianuie Uniją. Co sprawiło potrzebę zmiany Statutu wyprawieni zostali Kommissarze, y odtąd nad edycyą III. Statutu pracowano. Podawano Henrykowi tę Xięgę do przeyrzenia lecz powtornie Litwa żądała Krol na to zezwolił – za Stefana pierwo w Nowogrodku – potym w Warszawie rozważano w R[o]ku 1580. ten zbior Ustaw

NB. od Roku 1565. jest Przywiley Zygmunta Augusta w aktach ziemskich Osow a w R[o]ku 1566. zaczeło się Ziemstwo

3. Zygmunt władzą Seymową Statut 3. w R[o]ku 1588. Stycznia 30 d[nia] do wykonania Litwie podał vide f. 3. et 4 –

Opinija y dowodzenie o Praw naszych Początku.

Po upadku Państwa Rzymskiego na Zachodzie Zwycięzcy przywłaszczywszy sobie Język Łacinski w mieysce nie miłych Praw pokonanych Rzymian Prawa Rypuarow y Saliczne upowszechnili tak dalece że Karol wielki dla uczyni się musiał y z tych utworzyło się nowe Prawo. Kapitularze Karola w[ielkiego] y Jego Synow wydawały Przepisy – Longobardowie, Burgundowie Ostrogotowie y Wizygotowie stanowili swoie Prawa a z postaci Rządu Kraiow ustanowiono Prawo Feudalne – stało się prawie powszechnym iako dla Zwycięzcow nayprawnieysze – a przeto samo zwyciężonych Rzymian Prawa nie mogły być exekwowane – ktore tak daleće zostały zarzucone – że pierwszy raz ledwo w R[o]ku 1137. w Amalfiji zatracone dawno Pandekty odkryto – a w tenczas dopiero Duchowienstwo te Prawa Cesarskie znaiąc dla siebie potrzebne szkoły dla nich utworzyło we Włoszech. Po czym nastąpiły w wieku 13 Accursiusa Glossy czyli Scholia w 14. wieku Bartolda ktore

myśl Prawa utworzyły niezrozumiane dysputy – z ktoremi Duchowienstwo Włoskie udało się do Niemiec gdzie ze składu duchowieństwa przyjęte zostało. Jednocześnie atoli Narody czasu zwycięstwa Przodkow stosownie do Duchowni Rządu swoiego stanowiły Prawa – f. 15. 16. 17. y 18.

Informacya o Xięgach Praw Rzymskich ex folio 26.

1. Kodex Gregoriana y Hermoniana miał Prawa od Adryana Cesarza do Galliena –
2. Kodex ~~Hermogeniana~~ od Galena aż do Konstantyna wielkiego
3. Kodex czyli zbior Teodozego w 16. Xięgach zawarty
następnie Dekretow Censorow y zdania mądrych Prawnikow a stąd Opinije Prawnicze bywały Prawidłem – więc – Dwoiaka władza iedna rozkazem druga Opiniji

4. Elia Aeta tripartita iest dzieło Prawnicze pierwsze ... pierwszy prawnicze prawidła a dawał w rzeczy materyi nieznane wskazówki
Sulpic[ius] Paweł Lugili ... Arystotelesa a Cicero ... Sewola ... prawem się trudnili

Za panowania Augusta – Labeo y Capito prawnicy wiedli między sobą spory – Labeo był za formalnościami Starożytnemi Rzeczy a Capito za stanem obecnym – Uczniowie ich formowali swoie zdania przeciwne. Adryan wiecznym wyrokiem chciał ich pogodzić. Prawnictwo miano w Rzymie za część Filozofiji a Filozof każdy iest Pan ... swoiej matematyki

Paweł Papinian y Ulpian oraz drugi Paweł z Gajus Papinian y Modestyn sławni Prawnicy opinijami przewodniczyli

Ustawy wschodnich Cesarzow ~~...~~ Reskryptami czyli mandatem pisane przyjmowano w liczbę wiecznych ustaw

Nakoniec Xięgi Justiniana za pomocą Trebonjana –

1. Nauka Prawa czyli Instytucye
2. Pandekty czyli zbior zdań Prawoznawcow z 2000. Xiąg a z trzech millionow sentencyi złożone, w ktorych stoletni czas wziąto od edyktu wiecznego Adryana do Alexandra Severa
3tio Kodex wiecznym w ten czas zwany w sześć lat dwa razy przerobiony.
4 Novellæ czyli nowe Prawa
trzech Prawnikow iężych za pierwszych Cesarzow przywodzi Trebonian

Tablica Ewaluacyi Monet Polskich y Litewskich z wyrażeniem wartości na monetę według Stopy 1766 R. ad pag: 1701.

Rok w którym moneta iest rachowana	Czerwone Złote: wartości na monetę 1766 z grzywny Kolońskiej – Złote	Czerwone Złote – Grosze	wielości [illegible] groszy z [illegible]	Grosz: wielość gran fein	Grosz: wartości teraźniejszej – Grosze	Szelągi	Denary	Skoiec: wielość gran fein	Skoiec: wartości – Grosze	Szelągi	Denary
1300	16	–	12	76 12/22	40			153 8/12	80		
1307	16	–	13	70 12/13	36 12/13			141 11/13	73 11/13	–	–
1346											
1350	16	–	14	65 12/14	34 4/14			131 10/14	68 8/14	–	–
1378											
1370	16	–	16	57 14/16	30			115 4/16	60	–	–
1410											
1412	16	–	16	57 14/16	30	–	–	–	–	–	–
1417											
1429	16		17	54 4/17	20 4/17			100 8/17	56 8/17	–	–
1431	16		18	51 4/180	26	2					
1434	16		18	51 4/180	26	2		102 8/180	53	8	
1444											
1470	16		22	41 20/22	21 10/22	–	–	83 10/22	43 14/22	–	–
1476	16		24	38 10/24	20	–	–	76 20/24	40	–	–
1487	16		28	32 26/28	17 4/28	–	–	65 24/28	34 8/28		
1496	16	–	30	30 22/30	16			61 14/10	32	–	–
1505	16		32	28 26/32	15	–	–	57 20/32	30	–	–
1511	16		36	25 22/36	13	–	8				
1523	16		38	24 16/38	12 24/38						
1526	16		40	23 2/40	12						
1528	16		45	20 22/45	10	–	2				
1545	16		50	18 22/50	9 30/50						
1550	16		51	18 4/51	9 21/51						
1565											
1560	16	–	51	18 4/51	9 21/51						
1561											
1564	16		52	17 20/52	9 12/52						
1574	16		53	17 21/53	9 3/53						
1578	16		54	17 4/54	8	2	4				
1581	16		56	16 26/56	8 32/56						
1589	16		56	16 26/56	8 32/56						
1598	16		58	15 52/58	8 16/58						
1601											
1611	16		70	13 12/70	6 60/70						
1616	16		75	12 22/75	6 30/75						
1620	16		120	7 82/120	4						
1626	16		131	7 5/131	3 87/131						
1628	16		160	5 122/160	3						
1629	16		164	5 102/164	2 152/164	–	–				
1635	16		165	5 97/165	2 156/165						
1640	16		180	5 22/180	2	–	2				
1650	16	20	180	5 60/180	2	2	2				
1662											
1676	16	20	360	2 240/360	1	1	1				
1717		–	–								
1766	16	22½	502½	1 463/502	1	–	–				
1786	18	–	540	1	1	–	–				

Rok	Wiardunek czyli Fertun: wielość gran fein	wartości – Złote	Grosze	Szelągi	Denary	Grzywna: wielość gran	wartości – Złote	Grosze	Szelągi	Denary	Złoty: wielość gran	wartości – Złote	Grosze	Szelągi	Denary
1300	922	16	–	–		3600	64				–	–	–	–	–
1307	851 1/11	14	23 1/13	–	–	3404	[illegible]	2 4/13			–	–	–	–	–
1350	790 4/14	13	21 6/14	–	–	2161	[illegible]	25 10/14			–	–	–	–	–
1370	691 8/16	12	–	–	–	2766	40								
1412	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1417	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1429	650 14/17	[illegible]	8 14/17	–	–	2603	45	5 5/17			–	–	–	–	–
1431						–									
1434	614 12/18	10	20	–	–	2450	42	10	–		–	–	–	–	–
1470	502 20/22	8	21 10/22			2011	34	27 6/22							
1476	468	8	–	–	–	1844	32	–							
1487	395 4/28	6	25 20/28	–	–	1500	27	12 24/28							
1496	360 24/30	6	12	–	–	1475	25	10	–						
1505	345 24/32	6	–	–	–	1303	24	–	–	–	864 12/32	15			
1511	–	–	–	–	–	1229	21	10			768 12/36	13	10		
1523	–	–	–	–	–	1164	20	6 12/38			727 24/38	12	10 36/38		
1526						1106	19	6	–		691 26/40	12	–		
1528						903	17	2			614 30/45	10	20		
1545						883	15	10 40/50	–	–	553 10/50	9	10		
1550						867	15	1 39/51	–	–	542 10/51	9	12 10/51	–	–
1565						–					–				
1560						–					–				
1564						852	14	23 4/52	–		531 40/52	9	6 40/52		
1574						838	14	14 30/53			521 47/53	9	1 37/53		
1578						819	14	6	2	–	512 12/54	8	26	2	–
1581						790	13	21 24/56	–		493 53/56	8	17 8/56		–
1589						790	13	21 24/56	–		493 52/56	8	17 8/56		
1598						763	13	7 14/58			476 52/58	8	8 46/58		
1601						[illegible]	10	[illegible]			[illegible]	[illegible]			
1611						632	10	29 10/70			395 16/70	6	25 50/70		
1616						590	10	7 15/75	–	–	360 6/75	6	12	–	
1620						360	6	12	–		230 60/120	4	–		
1626						337	5	25 105/131	–	–	211 19/131	3	19 121/131	–	–
1628						276	4	24	–	–	172 140/160	3	–		
1629						269	4	20 80/164	–		168 140/164	2	27 132/164	–	–
1635						260	4	19 105/165	–	–	167 105/165	2	27 45/165	–	–
1640						245	4	8	–		153 120/180	2	20	–	
1650						256	4	13	1		160	2	23	1	
1676						120	2	6			80	1	11	2	
1717						[illegible]					–	1	8	–	
1766						92	[illegible]	18			57 306/502	1	–	–	

Rok	Kopa Polska: Ma gran fein	wartości – Złote	Grosze	Szelągi	Kopa Litewska: wielość gran fein	wartości – Złote	Grosze	Szelągi	Denary	Talary: wielość gran	wielość [illegible]	wartości – Złote	Grosze	Ruble Litewskie: wielość groszy litewskich	wielość gran	wartości – Złote	Grosze	Szelągi	Denary
1300	4610	80																	
1307	4255 5/13	73	25 5/13																
1350	3951 6/14	68	17 2/14																
1370	3457 8/16	60																	
1412	–				4321 14/16	75								96	6915	120			
1417	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–						
1429	3254 2/17	56	14 3/17	–	4067 11/17	70	17 11/17							100	6779 7/17	117	11/17	–	–
1431														100	6402 14/18	111	3	–	1
1434	3073 6/18	53	10	–	3841 13/18	66	20							100	6402 14/18	111	3	–	1
1444					[illegible]	[illegible]	[illegible]												
1470	2514 12/22	43	19 2/22	–	3143 4/22	54	16 8/22	–	–	–	–	–	–	100	5230 14/22	90	27 6/22		
1476	2305	40			2881 6/24	50								100	4002 2/24	83	10 22/24		
1487	1975 26/28	34	8 16/28	–	2469 18/28	42	25 20/28							100	4116 2/28	71	12 24/28		
1496	1844	32			2305	40	–							100	3841 20/30	66	20		
1505	1728 24/32	30			2160 30/32	37	15							100	3601 10/32	62	15		
1511	1536 24/36	26	20		1920 30/36	33	10	–		–	–	–	–	100	3201 14/36	55	16 26/36	2	–
1523	1455 36/38	25	7 36/38	[illegible]	1819 30/38	31	27 14/38							100	3032 34/38	52	10	–	
1526	1303	24			1728 30/40	30	–							100	2881 10/40	50			
1528	1229 15/45	21	10		1536 30/45	26	20	–		614 30/45	30	10	20	100	2561 5/45	44	13		1
1545	1106 20/50	19	6	–	1303	24								100	2305	40	–		
1550	1004 36/51	18	24 36/51	–	1355 45/51	23	6 45/51	–	–	860 22/51	31	9	21 39/51	100	2259 41/51	39	6 24/51	–	
1565	–				–									100	2259 41/51	39	6 24/51		
1560	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1561	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1564	1063 44/52	18	13 44/52	–	1329 42/52	23	2 16/52			–				100	2216 10/52	38	13 44/52		
1574	1043 41/53	18	3 21/53	–	1304 38/53	22	19 13/53							100	2174 20/53	37	22 4/53	–	2
1578	1024 24/54	17	23	1	1200 36/54	22	6	2	–	597 32/54	35	10	11 6/54	100	2134 14/54	37	8		
1581	907 40/56	17	4 16/56	–	1234 46/56	21	12 40/56							100	2050 2/56	35	21 24/56		
1589	907 40/56	17	4 16/56	–	1234 46/56	21	12 40/56							100	2050 2/56	35	21 24/56		
1598	953 46/58	16	16 32/58	–	1192 14/58	20	20 40/58	–	–	–	–	–	–	100	1907 4/58	34	14 20/58		
1601																			
1611	790 20/70	13	21 30/70	–	1007 60/70	17	4 20/70			526 60/70	40	9	4 30/70	100	1646 20/70	29	17 10/70	–	–
1616	737 45/75	12	24	–	922	16	–			553 15/75	45	9	18	100	1542	26	20		
1620	461	8			576 30/120	10	–	–	–	–	–	–	–	100	960 56/120	16	20		
1626	422 30/131	7	9 80/131		527 113/131	9	4 106/131							100	879 101/131	15	8 2/131		
1628	345 120/160	6	–	–	432 30/160	7	15							100	720 56/160	12	15		
1629	337 52/164	5	25 100/164		421 106/164	7	9 84/164							100	702 122/164	12	5 140/164		
1635	335 45/165	5	24 90/165		419 15/165	7	8 30/165	–	–	419 15/165	75	7	8 30/165	100	690 80/165	12	3 105/165		
1640	307 60/180	5	10	–	384 30/180	6	20							100	640 50/180	11	3	–	1
1650	320	5	16	2	400	6	20	1		400	90	8	10	–					
1676	160	2	23	1	200	3	14		3	400	180	8	10	–					
1717	–				–					–	240	8	–	–					
1766	115 176/502	2	–		144 87/502	2	15			467 61/502	243	8	3	–					

wartość Czerwonych Złotych w Polszcze

R.º 1250	groszy	4.
1368.		14.
1407.		15.
1451.		16.
1457.		18.
1470.		22.
1498.		28.
1496.		30
1505.		32
1536.		47.
1538.		48.
1550		52.
1578.		54.
1588.		56.
1598		58.
1611.		70.
1620.	fl	8
1650.	zł	6.
1716.	zł	12.
1717.	zł	18.
1766	zł	16. 3/4

2. Tey Czerwonych Złotych do srebrney monety Proporcyi pokazuie się że Grosze Polskie pospolite były srebrne rożniły się w różnych czasiech nietylko Stemplem ale y przyadą z tak wnętrznym iako ze wnętrznym szacunkiem Co z następuiącey pokaże się Redukcyi do teraznieyszych Groszy miedzianych według Ligi monety na Seymie R.º 1766. ustanowioney

Grosz ieden srebrny wart iest groszy miedzianych

R.º 1250.	groszy	125.	Siel: π.	Denar: ππ 3/4
1368.		35.	2.	12. 3/14
1407.		33.	1.	9
1451		31.	1.	4. 3/6
1457.		27.	2.	13. 1/2
1470.		22.	2.	9. 9/22
1498.		17.	2.	15. [illegible]
1496.		16.	2.	4. 1/2
1505.		15.	2.	1. 31/32.
1536.		10.	2.	1. 16/47
1538.		10.		10. 4/6
1550.		9.	1.	17. 43/52
1578.		9.		16. 1/2
1588.		8.	2.	16. 31/56
1598.		8.	1.	27. 49/58.
1611.		7.		9 9/14
1620		4.		10 1/2
1650		2.	2.	6 3/4
1676.		1.	1.	3. 3/5
1717.			2.	14. 3/4
1766.	Srebrny	7.	1.	9
	miedziany	π		

2. Groszy Polskich Ceny y Szacunku łatwy wypada Rachunek wiele dawnych Czasow Złoty - Grzywna - Kopa - na teraznieyszą monetę są warte. N.B.: w R.º 1368. Grosz Polski pospolity wartby teraznieyszemi Groszami miedzianemi złł π. gr 5. Siel: 2. Denar. 12. y 10/14 mniey nad Denara - więc Grzywna Czasow Onemu zaycem wynosi albo iest warta teraz zł. złł 57. gr 22. 37/48. y tak każdego czasu multiplikuie grzywnę albo liczbę G. 48. Złoty abo groszy 30. Kopę abo Groszy 60. przez cenę teraznieyszego Grosza na owczas będącego -

Dawnieyszego czasu Polacy dwoiakiego używali Grosza pospolitego y Szerokiego - Grosz Szeroki abo łatew - Półtora raza większy od Grosza pospolitego -

500 Kop Groszy od R.º 1611. do R.º 1620. wynosiło fl 420. złł 4. gr 17. 1/7.
od R.º 1598 do R.º 1611. - - fl 517. złł 4. gr 15. 30/58
500 Kop Groszy od R.º 1598. do R.º 1611. wynosiło złł Pol. 8403. gr 15.
od R.º 1588. do R.º 1598. złł Pol. - - 9199. gr 20 -

Tabella Okazująca Intratę Dobr Lichaian w Powiecie Jaswonskim X[wi] Z[m] leżących, tak z Usiewow Kreszencyi iako tez y w gotowym groszu Sporządzona Diebus Marty 1793[e] Roku.

	Podział w 3ch Leciech na każdy Rok: Na Rok 1wszy			Na Rok 2gi			Na Rok 3ci			Komput 3letniego Usiewu			Podział 3letniego Usiewu na rowne sobie części Zredukowanego			Lucrum Ziarn do Intraty			Ukosne Siana: Morowe	Łączne [illegible]	Różnego Zboża	Taxa Kreszencyi i Siana	
	Pury	gar	4ty	Pury	gar	4ty	Pury	gar	4ty	Pury	gar	4ty	Pury	gar	4ty	Pury	gar	4ty	Wozy		Cena	Złote	grosze
Zyta na Ziarn 2	121.			128			120.			369.			123.			246.					4.	984.	
Pszenicy d[o]	7.			6			5.			18.			6.			12.					8.	96.	
Jęczmienia d[o]	44.			40.			43.			129.			43.			86.					3.	258.	
Owsa d[o]	105.			104.			103			312.			104.			208.					2.	416.	
Grochu d[o]	10.			12			11.			33.			11.			22.					4.	88.	
Bobu d[o]	2.			1.			1.	13.		4	13.		1	13.		3	2.				4.	12.	10.
Siemienia Lnianego	2			2.			2			6			2			4					9	36	
Siana																			400	200.	a f 2.	1,200	
Summa.																						3,090	10.

			Złote	Grosze
Ludzi Ciągłych od S[o] Jerzego do S[o] Marcina po 3 Dni na Tydzien, a od S[o] Marcina po 2 Dni y 2. Okórki	12.	Czynszu y Arendy z Karczem y Młynu gotowym groszem	882.	–
Po trzy zas Dni na Tydzien przez cały Rok odbywaiący Panszczyznę y dwa Okórki przez Zimę	1.	Podrazszczyzny a f 27.	405.	–
Po dwa Dni Latem y Zimą y Okórku iednym	1.	Za Daninę od Włoscian	105.	–
Po Dni 20. na Rok Służących iest	3.	Summa gotowego grosza	1,392	–
Wszyscy zas wyzwyz wyrażeni po 6. Gwałtow na Rok ieden ile iest w Chacie zdolnych do roboty oprocz iedney Osoby dla Ognia zostaiący się, winni pełnić.		Za Kreszencyą y Siano	3090.	10.
Młyn Dworny ieden na wodzie nieustaiący.		Summa Totalney Intraty	4,482.	10.
Karczmy trzy.				

Przychod Panszczyzny.

Podług Podania Wsi Lichaian.

		Panszczyzna Roczna: Sprzęzayna	Panszczyzna Roczna: Piesza
Od St Jerzego do St Marcina Gospodarzow Ciągłych 12 a Dni 3		1,026	
Od St Marcina do St Jerzego Gospodarzy ciągłych 12 a Dni 2.		564.	
Panszczyzny Pieszey wypada na Rok cały			320.
Okórkow od ciągłych Gospodarzy wypada Dni	372.		
Okorkow od Pieszych Gospodarzy do	114.		
Gwałty nie liczą się poniewaz Siemienistość Ludzi niewiadoma.			
Summa Przychodu Roczney Panszczyzny		1,590	320.
Rozchod Panszczyzny Do Uprawy Gruntow pod Kresencyą na 1wsze Oranie wypada na Morg ieden Dni 2.			
Pod Zyta Morgow 61½ a Dni 2.		123.	
Pod Pszenicy Morgow 3. do		6.	
Pod Jęczmienia Morgow 21½ do		43.	
Pod Owsa Morgow 52. do		104.	
Pod Grochu Morgow 5½ do		11.	
Pod Bobu Morga ¾ do		1½	
Pod Siemienia Morgow 1. do		2.	
Na Drugie y trzecie Oranie pod Zyto, Pszenicę y Jęczmien, Pod Owies, Groch, y Siemie, na 2gie Oranie na Morg 1½ Dni 2.			
Pod Zyta Morgow 123.		186.	
Pod Pszenicy Morgow 6.		10½	
Pod Jęczmienia Morgow 43		64½	
Pod Owsa Morgow 52		80.	
Pod Grochu Morgow 5½		9¾	
Pod Bobu Morga ¾		1.	
Pod Siemienia Morg 1.		1¾	
Do Bronowania Pola rachuiąc na Bronę 1n Morgow 4½			
Pod Zyto Dni		46.	
Pod Pszenicę		2¼	
Pod Jęczmien		16.	
Pod Owies		26.	
Pod Groch		2¾	
Pod Bob		½	
Pod Siemie Lniane		½	
Poniewaz Pola okazuie się zasianego Morgow 425 do Zebrania Zboża na Morg ieden rachuiąc po 4ch Ludzi wynika			1,800.
Do Zebrania Siana Worow 600			600.
Summa Rozchodu Panszczyzny		[illegible]	[illegible]
Superat		852.	
Deficit.			2,080.

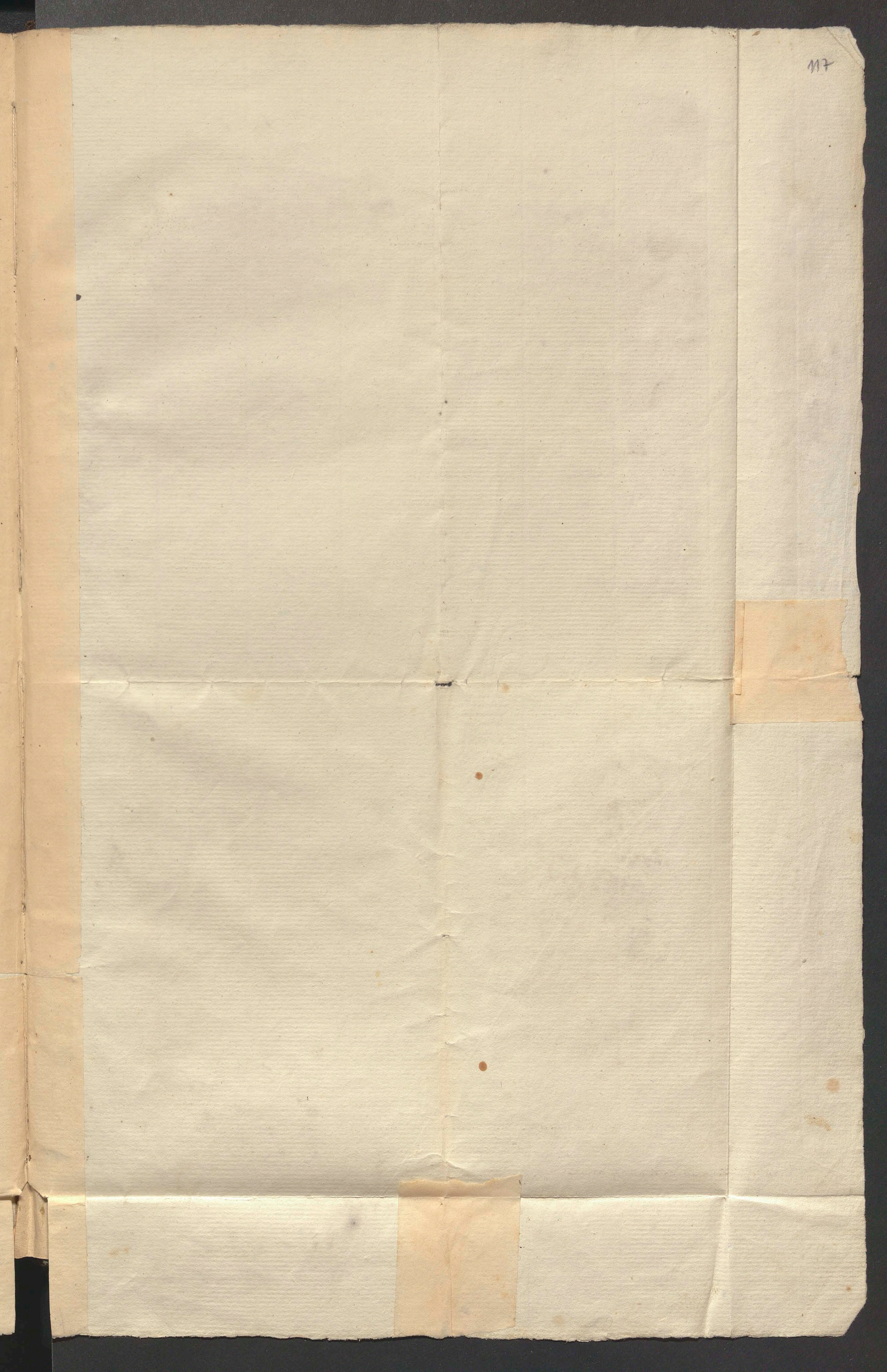

Tabella Lichuan–

1906